

Miasto międzykulturowe krok po kroku

Praktyczny przewodnik po miejskim
modelu integracji międzykulturowej

Wersja
znowelizowana

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Miasto międzykulturowe krok po kroku

Praktyczny przewodnik po
miejskim modelu integracji
międzykulturowej

Wersja znowelizowana

Aktualizacja
Anne Bathily

Redakcja i koordynacja
Ivana D'Alessandro

Za opinie wyrażone w niniejszym opracowaniu odpowiada autorka i niekoniecznie odzwierciedlają one oficjalną politykę Rady Europy.

Wszelkie kwestie dotyczące powielania lub tłumaczenia całości bądź części niniejszego dokumentu należy kierować do Dyktoriatu Komunikacji (F-67075 Strasburg Cedex lub do publishing@coe.int). Pozostałą korespondencję dotyczącą niniejszej publikacji należy kierować do Departamentu Antydyskryminacji.

Zdjęcie okładkowe: Cabildo de Tenerife – Projekt “Juntos en la misma dirección”

Zdjęcia:

Binam Montréal (p. 17)

Ivana D’Alessandro (pp. p. 5, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 27, 33, 39, 45, 46, 48, 52, 54)

Getxo (p. 37)

Francesca Lionetti (pp. 28, 35, 40, 55)

Montréal (p. 56)

Angelo Palmieri (p. 10)

Patras (p. 30)

Nika Pektovic (p. 42)

Ravenna (p. 15)

Sandro Weltin (pp. 50, 59)

Projekt okładki: Departament Dokumentów i Publikacji (SPDP), Rada Europy

© Rada Europy, [miesiąc, rok]
Wydrukowano w Radzie Europy

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	5
WPROWADZENIE	6
KLUCZOWE DEFINICJE	7
ZROZUMIENIE INTEGRACJI MIĘDZYKULTUROWEJ	10
1. Nowa era różnorodności	10
2. Dlaczego międzykulturowość?	11
3. Zaleta różnorodności	12
4. Przewodnie zasady integracji międzykulturowej	13
5. Warunki konieczne do uzyskania potencjalnych korzyści z różnorodności	14
6. Jak wygląda miasto międzykulturowe?	15
BUDOWANIE MIASTA MIĘDZYKULTUROWEGO	17
1. Tworzenie wizji dla miasta międzykulturowego	17
2. Przygotowywanie strategii międzykulturowej	20
3. Budowanie strategii międzykulturowej	22
ELEMENTY STRATEGII MIĘDZYKULTUROWEJ	27
1. Interakcja	28
2. Uczestnictwo	30
3. Antydyskryminacja	33
4. Przyjmowanie nowoprzybyłych	36
5. Edukacja	37
6. Najbliższa okolica	38
7. Służby publiczne	40
8. Biznes i praca	42
9. Życie kulturalne i towarzyskie	44
10. Przestrzeń publiczna	46
11. Mediacja i rozwiązywanie konfliktów	48
12. Język	49
13. Media i komunikacja	51
14. Perspektywa międzynarodowa	54
15. Inteligencja i kompetencje międzykulturowe	55
16. Przywództwo i obywatelstwo	56
MONITOROWANIE IMPLEMENTACJI I POMIAR POSTĘPU	59
1. Zbieraj dane	59
2. Określ wskaźniki	61
3. Monitoruj postęp	61
ZAŁĄCZNIK	63
Teksty normatywne Rady Europy	63
Pozostałe dokumenty	65

Przedmowa

Coraz większa różnorodność to ważna cecha dzisiejszych miast. Wzorce globalnych przepływów migracyjnych zmieniały się przez dekady. Po drugiej wojnie światowej mieliśmy do czynienia z przemieszczaniem się ludzi na ogromną skalę – ludzi z różnych środowisk narodowych, etnicznych, językowych i religijnych. W tym samym czasie wzrastały nierówności pomiędzy ludźmi, grupami społecznymi i obszarami geograficznymi, często wzmoczone kurczeniem się państw opiekuńczych. W wielu zakątkach świata najistotniejsza stała się kwestia zapewnienia spójności w kulturowo zróżnicowanych społeczeństwach. Szybko okazało się, że to właśnie miasta mają wyjątkową sposobność poszukiwania i testowania rozwiązań w tym obszarze.

Rada Europy i jej miasta partnerskie opracowały i uprawomocniły międzykulturowe podejście do integracji i włączenia (inkluzyjnej), które umożliwia miastom czerpanie korzyści przy jednoczesnym minimalizowaniu ryzyka związanego z migracjami ludzi oraz z różnorodnością kulturową. Po ponad dziesięciu latach mamy coraz więcej dowodów na to, że różnorodność, jeśli jest uważana za zasób, przynosi pozytywne efekty dla kreatywności, dobrostanu i rozwoju gospodarczego miast.

Program Miast Międzykulturowych (ICC) zaprasza miasta z Europy i spoza niej do badania i stosowania podejść, które wykorzystują różnorodność do rozwoju człowieka i społeczeństwa, traktując ją jako pozytywną podstawę polityki publicznej. To jedyna inicjatywa, która:

- ▶ Opiera się na prawach człowieka, demokracji i rządach prawa.

- ▶ Ma silny wymiar naukowy i związany z oceną wpływu.
- ▶ Ma charakter długoterminowy (a nie projektowy), a tym samym umożliwia dokonywanie zrównoważonych zmian polityki w uczestniczących miastach.
- ▶ Prezentuje podejście oparte na wielu dziedzinach i wielu interesariuszach, angażujące szereg podmiotów w miastach, zapewniając skuteczność i zrównoważony charakter zmian polityki w miastach.
- ▶ Jest wspierana przez organizację międzyrządową, Radę Europy, co zwiększa jej zasięg i zaangażowanie polityczne.

Rezultaty i wpływ Programu Miast Międzykulturowych były kilkakrotnie sprawdzane od czasu jego inauguracji w 2008 r.¹ Potwierdzają one jego skuteczność w budowie spójnych, bezpieczniejszych społeczności lokalnych, charakteryzujących się mniejszą liczbą konfliktów. Po ponad dziesięciu latach doświadczeń, więcej niż 130 miast w Europie i poza nią (Australia, Kanada, Izrael, Japonia, Meksyk, Maroko i Stany Zjednoczone) przyłączyło się do Programu Miast Międzykulturowych, korzystając z jego narzędzi i wzbogacając swoją metodologię. Niniejszy zaktualizowany przewodnik krok po kroku opiera się na doświadczeniu miast, które opracowały i sprawdziły model integracji międzykulturowej.

To co zaczęło się dziesięć lat temu, jako projekt pilotażowy, jest teraz tętniącą życiem społecznością edukacyjną.

1. [Rezultaty i wpływ Programu Miast Międzykulturowych](#)

Wprowadzenie

Z pomocą Programu Miast Międzykulturowych (ICC) miasta udowodniły, że różnorodność może być traktowana jako zasób, pod warunkiem, że w sposób świadomy prowadzi się działania na rzecz wzmocnienia społecznych i ekonomicznych korzyści heterogenicznych społeczności i minimalizowania ich potencjalnie negatywnych skutków. **Ogromna złożoność różnorodnych społeczności potencjalnie może wywoływać konflikty, jednak miasta mogą tą różnorodnością zarządzać, a wręcz czerpać korzyści z tego wszystkiego, co migranci i mniejszości mają do zaoferowania ogółowi społeczeństwa.** Aby to osiągnąć, konieczny jest przegląd sposobu funkcjonowania szeregu instytucji, usług i polityk. Konieczne jest także zbudowanie struktur zarządzania i mechanizmów skutecznej integracji migrantów i mniejszości oraz wspierania ich wkładu w rozwój miasta.

Przewodnik krok po kroku jest narzędziem wspierającym miasta w stosowaniu modelu integracji i włączenia międzykulturowego. Zawiera pozyskaną w tym zakresie wiedzę oraz pokazuje, jak praktyki i standardy w zarządzaniu różnorodnością kulturową ewoluowały na przestrzeni czasu. Przeznaczony jest przede wszystkim (ale nie wyłącznie) dla miast liczących co najmniej 30 000 mieszkańców i charakteryzujących się znacznym poziomem różnorodności,

których władze są zaangażowane w uczynienie z różnorodności zalety w budowaniu miasta i które są gotowe zainwestować kapitał polityczny, czas i zasoby w opracowanie takiego podejścia. Jednak model ten powoli, ale zdecydowanie rozwija się zarówno na poziomie regionalnym, jak i krajowym. Miejmy nadzieję, że przedstawione zasady, narzędzia i przykłady zainspirują wszystkich decydentów, pracowników służby publicznej i innych praktyków poszukujących rozwiązań i pomysłów, jak zapewnić równość, włączenie społeczne i spójność społeczną w środowiskach zróżnicowanych kulturowo. W tym znaczeniu model integracji międzykulturowej ma również zastosowanie do wymiarów różnorodności innych niż tylko kulturowy (takich, jak płeć, tożsamość seksualna, wiek, status społeczno-ekonomiczny itp.).

Model Miast Międzykulturowych nie jest skrojony na „jedną miarę dla wszystkich” ze sztywno z góry określoną sekwencją wydarzeń i procedur. W związku z tym niniejszy przewodnik zawiera zalecane działania oraz sugestie, jak, kiedy i w jakiej kolejności najlepiej je wykonać. Natomiast to, czego oczekuje się od każdego miasta, które włącza się do programu Miast Międzykulturowych, to bycie pewnym siebie, kompetentnym i niezależnym podmiotem, który jest w stanie twórczo dostosować ogólne koncepcje i działania zawarte w tym przewodniku do lokalnych

warunków. Zdajemy sobie również sprawę z tego, że żadne miasto rozpoczynające ten proces nie jest pustą kartą i nie startuje z tego samego miejsca, a raczej podąża własną, niepowtarzalną ścieżką rozwoju. Dlatego niniejszy dokument nie jest instrukcją obsługi, ale raczej zestawem działań i narzędzi do wyboru.

Istotną różnicą między miastami międzykulturowymi a klasycznymi międzynarodowymi inicjatywami edukacyjnymi jest to, że ta pierwsza nie ogranicza się do jednej konkretnej grupy partnerów, wydziału miasta lub obszaru specjalistycznego. Znacząca i trwała zmiana jest bardziej prawdopodobna, gdy organizacje i ludzie są zmobilizowani raczej do osiągnięcia wizji, a nie tylko zmian technicznych. Bardzo często dzieje się niestety tak, że jakaś aktywnie działająca w mieście komórka organizacyjna dowiaduje się o udanym projekcie w innym mieście dotyczącym, powiedzmy, bezpieczeństwa lub bibliotek i pomyślnie importuje go do swojego środowiska, ale ogólny wpływ zmiany jest ograniczony, ponieważ poza tą jedną zainteresowaną komórką wszystko toczy się jak wcześniej. Charakter Miast Międzykulturowych polega na mobilizowaniu polityków, urzędników, ludzi biznesu i profesjonalistów, grup obywatelskich, a nawet mediów do osiągnięcia wspólnego celu - stworzenia integracyjnego miasta, które jest dumne i wzmacniane przez swoją różnorodność.

Ten przewodnik ma być w zamyśle uzupełnieniem szeregu [dokumentów i narzędzi](#) opracowanych przez Program Miast Międzykulturowych. Zawiera krótki zarys koncepcji integracji międzykulturowej, porady dotyczące kroków i środków, które mogłyby pomóc miastom w opracowaniu strategii międzykulturowej oraz ilustruje elementy takiej strategii pytaniami analitycznymi, sugestiami i przykładami praktyk stosowanych w różnych miastach Europy i świata. Tam, gdzie to możliwe, przewodnik odwołuje się do dokumentów i innych zasobów, które mogą pomóc czytelnikowi i czytelniczce w bardziej szczegółowym zagłębieniu się w określone zagadnienia i aspekty.

KLUCZOWE DEFINICJE

Migranci: Agenda ONZ, Międzynarodowa Organizacja do spraw Migracji (IOM) definiuje „migranta”, jako osobę fizyczną, która przebywała w obcym kraju przez ponad rok, niezależnie od przyczyn, dobrowolnych lub mimowolnych oraz środków, regularnych lub nieregularnych, wykorzystanych do migracji. Zgodnie z taką definicją osoby podróżujące krócej, jako turyści i przedsiębiorcy nie byłiby uznawani za migrantów. Jednak w powszechnym stosowaniu definicja ta obejmuje także pewne rodzaje migrantów krótkoterminowych, takich jak sezonowi pracownicy rolni, którzy podróżują na krótkie okresy, aby

pracować przy sadzeniu lub zbieraniu produktów rolnych². Potomkowie migrantów są czasami błędnie określani, jako imigranci lub osoby o pochodzeniu imigracyjnym, aby wskazać ich przynależność do określonych grup. W tym przewodniku, chociaż zasady międzykulturowości dotyczą wszystkich, termin „migrant” nie obejmuje potomków migrantów.

Migrant o nieuregulowanym statusie: cudzoziemiec, który wjeżdża do kraju lub przebywa w tym kraju bez odpowiednich dokumentów. Pojęcie to obejmuje między innymi: osobę (a) która nie ma właściwych dokumentów umożliwiających wjazd do kraju, ale udaje się jej potajemnie wjechać, (b) która wjeżdża do kraju lub przebywa w nim na podstawie fałszywych dokumentów, (c) która wjeżdża na podstawie właściwych dokumentów, ale zostaje powyżej dozwolonego terminu lub w inny sposób narusza zasady wjazdu i pozostaje w danym kraju bez zezwolenia³.

Mniejszość: rozpatrywany w szerszym znaczeniu, tj. nieodnoszący się wyłącznie do mniejszości narodowych chronionych na mocy Konwencji ramowej Rady Europy o ochronie mniejszości narodowych, termin „mniejszość” w niniejszym przewodniku odnosi się do grupy, która jest pod względem liczebnym mniejsza od reszty populacji państwa i nie zajmuje dominującej pozycji.

2. IOM Międzynarodowe Prawo Migracyjne, [Komentarz dotyczący migracji](#), wydanie 2., 2011 r.

3. IOM Międzynarodowe Prawo Migracyjne, [Komentarz dotyczący migracji](#), wydanie 2., 2011 r.

Uchodźca: uchodźca to osoba, która została zmuszona do opuszczenia swojego kraju z powodu prześladowań, wojny lub przemocy. Uchodźca ma uzasadnione obawy przed prześladowaniem z powodu rasy, religii, narodowości, poglądów politycznych lub przynależności do określonej grupy społecznej. Najprawdopodobniej nie może wrócić do domu lub boi się to zrobić. Definicję uchodźcy można znaleźć w Konwencji z 1951 r. i w regionalnych instrumentach dotyczących uchodźców (w tym w dokumentach Organizacji Jedności Afrykańskiej lub Deklaracji z Kartaginy z 1984 r.), a także w Statucie UNHCR⁴.

Przesiedleńcy wewnętrzni (IDP) to osoby, „które nie przekroczyły międzynarodowej granicy państwowej, ale zmuszone lub zobligowane były do ucieczki lub opuszczenia swoich domów lub miejsc zwykłego pobytu, w szczególności w wyniku lub w celu uniknięcia skutków konfliktu zbrojnego, sytuacji ogólnej przemocy, naruszenia praw człowieka, klęski żywiołowej lub katastrofy spowodowanej przez człowieka”⁵.

Osoba starająca się o azyl: osoba szukająca schronienia przed prześladowaniem lub poważną krzywdą w innym kraju niż jej własny i oczekująca na decyzję w sprawie wniosku o nadanie statusu uchodźcy na podstawie odpowiednich instrumentów międzynarodowych, regionalnych i krajowych.⁶

Asymilacja: chociaż nie ma ścisłej definicji tego terminu, asymilacja zwykle odnosi się do modelu teoretycznego i politycznego, który traktuje integrację, jako proces, w którym różnice kulturowe powinny zostać wchłonięte przez kulturę społeczeństwa przyjmującego i zniknąć w celu stworzenia społeczeństw homogenicznych. W społeczeństwach, które mają stosować ten model, oczekuje się, że nowoprzybyli po przyjeździe porzucą swoje dziedzictwo, aby stać się częścią dominującej kultury. Nie wspiera się różnic, czy specyfiki kulturowej, a nawet zniechęca się do ich utrzymywania i tłumienia, jeśli zostaną uznane za zagrażające integralności grupy stanowiącej większość⁷.

Wielokulturowość: wielokulturowość to kolejny model teoretyczny i polityczny, który uznaje, że kultury, rasy i grupy etniczne, szczególnie te należące do mniejszości, zasługują na szczególne uznanie ich różnic w ramach dominującej kultury politycznej. Działa na rzecz usunięcia stygmatyzacji, wykluczenia i dominacji w stosunku do takich grup. W ten sposób wielokulturowcy kategoryzują grupy według pochodzenia etnicznego, rasy lub religii. W praktyce może to nadmiernie uwydatnić różnice między grupami, a w

rezultacie czasami stworzyć okoliczności prowadzące do separacji, marginalizacji lub segregacji różnych grup kulturowych⁸.

Międzykulturowość: międzykulturowość to model polityczny zapewniający równość i spójność społeczeństw zróżnicowanych kulturowo. Zachęca do mieszania się i interakcji między ludźmi o różnym pochodzeniu, kulturze i korzeniach w celu budowania tożsamości zbiorowej, która obejmuje pluralizm kulturowy, prawa człowieka, demokrację, równość płci i niedyskryminację⁹. Opiera się na jednoczesnym stosowaniu zasad równości praw i szans, różnorodności, jako zalety oraz pozytywnych interakcji, jako sposobu na mobilizację wkładu wszystkich mieszkańców w rozwój ich społeczeństwa.

Zaleta różnorodności (ang. *diversity advantage*): zaleta różnorodności jest zarówno koncepcją, jak i podejściem. Zakłada, że różnorodność może być źródłem innowacji, przynosząc cenne korzyści organizacjom, społecznościom i przedsiębiorstwom, jeśli jest kompetentnie zarządzana w duchu **włączania**. Zaleta różnorodności jest również wynikiem polityk, które odblokowują potencjał różnorodności, jednocześnie minimalizując zagrożenia związane z migracją ludzi i różnorodnością kulturową.

Integracja międzykulturowa: wynik dwukierunkowego procesu opartego na [Zaleceniu CM/Rec\(2015\)1 w sprawie integracji międzykulturowej](#) oraz na modelu polityki Miast Międzykulturowych, polegającego na skutecznym, pozytywnym i zrównoważonym zarządzaniu różnorodnością, na podstawie wzajemnego i symetrycznego uznania, w ramach nadrzędnych ram praw człowieka.

Obywatelstwo miejskie: lokalna współczesna alternatywa dla prawnego pojęcia obywatelstwa, wywodząca się bezpośrednio z faktycznego miejsca zamieszkania i oparta na procesach budowania relacji, która rozwija i uznaje silne powiązania i poczucie przynależności do danego obszaru miejskiego. Obywatelstwo miejskie pozwala na efektywny udział i reprezentację wszystkich grup w życiu miasta, a także na budowanie zaufania między społecznościami i władzami publicznymi.

Tożsamość płciowa: tożsamość płciowa odnosi się do głęboko odczuwanego przez daną osobę indywidualnego doświadczania płci, które może, ale nie musi, odpowiadać płci przypisanej przy urodzeniu i obejmuje osobiste poczucie ciała i inne przejawy płci (to jest „ekspresja płciowa”), takie jak strój, mowa i zachowanie. Płeć osoby jest zwykle przypisywana przy urodzeniu i od tego momentu staje się faktem

4. [Konwencja dotycząca statusu uchodźców wraz z Protokołem](#).

5. [Wytoczne dotyczące przesiedleń wewnętrznych](#), agenda Narodów Zjednoczonych do spraw uchodźców (dalej, UNHCR).

6. Zobacz UNHCR: <https://www.unhcr.org/asylum-seekers.html>

7. Miasta Międzykulturowe, [film dydaktyczny dotyczący międzykulturowości](#).

8. Miasta Międzykulturowe, [film dydaktyczny dotyczący międzykulturowości](#).

9. Miasta Międzykulturowe zaktualizowany paradygmat: [Łączenie programów w zakresie równości, różnorodności i integracji: dokument informacyjny](#) – listopad 2017 r.

społecznym i prawnym. Tożsamość płciową należy odróżnić od orientacji seksualnej¹⁰.

Orientacja seksualna: Orientacja seksualna odnosi się do zdolności każdej osoby do głębokiego pociągu emocjonalnego, uczuciowego i seksualnego oraz intymnych i seksualnych relacji z osobami innej płci (osoba heteroseksualna) lub tej samej płci (osoba homoseksualna, lesbijka, gej) lub więcej niż jednej płci (osoba biseksualna)¹¹.

Intersekcjonalność: Termin ukuty w 1989 r. przez Kimberlé Crenshaw, czarnoskórą feministyczną działaczkę na rzecz praw obywatelskich i prawniczkę w celu poruszenia kwestii czarnoskórych kobiet borykających się z rasizmem i wielokrotną dyskryminacją. Termin „intersekcjonalność” został włączony do Oksfordzkiego Słownika Języka Angielskiego w 2015 r. i oznacza on: „połączony charakter kategoryzacji społecznych, takich jak rasa, klasa i płeć, uważany za tworzący nakładające się i współzależne systemy dyskryminacji lub niekorzystnego położenia; podejście teoretyczne oparte na takiej przesłance¹².” Wg definicji Merriam-Webster intersekcjonalność to: „złożony, kumulatywny sposób, w jaki skutki wielorakich form dyskryminacji (takich jak rasizm, seksizm i klasizm) łączą się, nakładają lub przecinają, zwłaszcza w doświadczeniach zmarginalizowanych jednostek lub grup¹³.”

10. Rada Europy, Jednostka ds. Orientacji Seksualnej i Tożsamości Płciowej, pytania i odpowiedzi. Należy również zauważyć, że Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej zawiera prawną definicję terminu „gender”, jako „społecznie skonstruowane role, zachowania, działania i atrybuty, które dane społeczeństwo uznaje za odpowiednie dla kobiet lub mężczyzn”.

11. Rada Europy, Jednostka ds. Orientacji Seksualnej i Tożsamości Płciowej, pytania i odpowiedzi.

12. Zobacz <https://www.lexico.com/en/definition/intersectionality>

13. Zobacz <https://www.merriam-webster.com/dictionary/intersectionality>

Zrozumienie integracji międzykulturowej

1. Nowa era różnorodności

Termin „różnorodność” jest często używany, jako pojęcie zbiorcze, które odnosi się do szeregu różnic międzyludzkich, w tym między innymi do rasy, pochodzenia etnicznego, płci, tożsamości płciowej, orientacji seksualnej, wieku, klasy społecznej, sprawności lub cech fizycznych, religii lub systemu wartości etycznych, pochodzenia narodowego i przekonań politycznych. Rosnąca urbanizacja w połączeniu z globalizacją, technologią i sztuczną inteligencją oraz transnarodowością to tylko niektóre z czynników kształtujących dzisiejszą różnorodność. Zmiany te zaowocowały nową różnorodnością, nowymi doświadczeniami w przestrzeni i kreolizacją, ale także nowymi wzorcami nierówności i segregacji. Pojawiające się koncepcje „super-różnorodności”¹⁴ lub „hiper-różnorodności” reprezentują nowe sposoby na uchwycenie ilościowych i jakościowych zawłości różnorodności miejskiej. Podważają także tradycyjne sposoby patrzenia na relacje władzy pomiędzy „narodową większością” i „zróżnicowaną mniejszością”, zarządzanie tożsamością i różnorodnością. Podkreślają wielorakie aspekty tożsamości, wieloaspektowe korzenie wykluczenia i segregacji oraz potrzebę opracowania nowych polityk i zarządzania, aby sprostać tym wyzwaniom.

„Nie możesz mnie zasufladkować”

W erze wielkiej różnorodności, w której ludzie nie identyfikują wokół siebie pojedynczych tożsamości

i mają poczucie sprzecznych lojalności (jeśli w ogóle odczuwają jakąkolwiek lojalność) wobec wcześniej zdefiniowanych grup, aktywizacja dotycząca poszczególnych „wątków” wydaje się nie mieć znaczenia dla wielu ludzi i może nawet nie być tak skuteczna w rozwiązywaniu prawdziwych przyczyn nierówności.

Nawet te same kategorie, na których się opieramy (na przykład „czarnoskórzy”, „geje”, „Azjaci” lub „niepełnosprawni”) nie są już w stanie powiedzieć nam wiele o tym, kim są ci ludzie, jakie życie prowadzą, z kim się utożsamiają lub jakich usług potrzebują od rządu i społeczeństwa. Wydaje się, że podejście z zaznaczaniem pól wyboru pomija rosnącą liczbę osób, które wykraczają poza standardowe klasyfikacje lub przekraczają je. Wygląda jednak na to, że społeczeństwo traktuje tożsamości etniczne tak, jakby były wyraźnie ograniczone, statyczne i klarowne, a organy publiczne nalegają na klasyfikację pól wyboru.

Fanshawe, S. i Sriskandarajah, D. (2010) Nie możesz mnie zasufladkować: Super-różnorodność oraz koniec polityki tożsamości. Londyn: Instytut Badań nad Polityką Publiczną, str. 11.

Miasto Międzykulturowe, łącząc teorię z praktyką, wyciąga z tej obserwacji wniosek, że konwencjonalne podejście do zarządzania różnorodnością już nie wystarcza, by poradzić sobie z nowymi realiami miast. Uwzględniając wielorakie aspekty różnorodności i ich wzajemne powiązania, program koncentruje się na zarządzaniu różnorodnością w oparciu o różnice

14. Fran Meissner i Steven Vertovec, Porównanie super-różnorodności, *Badania etniczne i rasowe*, 38:4, 541-555, 2015 r.

kulturowe (etniczne, religijne i językowe). Jednak te zasady i metody mogą odnosić się w równym stopniu do płci, wieku, zawodu, zdolności i innych rodzajów różnorodności. Aby skutecznie zastosować podejście miast międzykulturowych, konieczne jest wykorzystanie wszelkiego rodzaju różnorodności i sprzyjanie mieszanemu się ludzi różnych środowisk, zawodów, historii, stanowisk, płci i wieku.

2. Dlaczego międzykulturowość?

Program Miast Międzykulturowych to program budowania potencjału i polityki, który wspiera miasta w całej Europie i poza nią w przekładaniu podejścia integracji międzykulturowej na praktykę. Model ten jest osadzony w koncepcji międzykulturowości¹⁵, która różni się od innych tradycyjnych ujęć (asymilacji i wielokulturowości) tym, że traktuje różnorodność, jako punkt wyjścia i horyzont współczesnych miast. Podczas gdy model asymilacji koncentruje się przede wszystkim na zasadzie równości, która ignoruje różnorodność, a wielokulturowość podkreśla różnice kulturowe, celem międzykulturowości jest urzeczywistnienie równości i spójności społecznej w zróżnicowanych społeczeństwach.

Międzykulturowość versus wielokulturowość

Wielokulturowość nie ma formalnej ani zaakceptowanej definicji, ale ogólnie uważa się, że jest to zestaw polityk, które umożliwiają współistnienie różnych kultur obok siebie, z których żadna nie ma pierwszeństwa ani nie ma większej wartości od innej. Umożliwia utrzymanie kultur mniejszościowych, a nie ich wchłonięcie lub asymilację przez kulturę większościową, ale ma również tendencję do tworzenia ustalonego i przypisanego zestawu tożsamości, które prowadzą do podziałów i napięć oraz uniemożliwiają wymianę.

Międzykulturowość stara się również uniknąć asymilacji, ale uznaje, że dziedzictwo i tożsamość są dynamiczne i mogą się przecinać i nakładać oraz że interakcje międzykulturowe w coraz bardziej zglobalizowanych i zróżnicowanych społeczeństwach są nieuniknione i pożądane. Międzykulturowość sugeruje, że taką zmianę należy ułatwiać i wspierać, a tożsamość należy postrzegać, jako wybraną i rozwijającą.

Cantle T., (2012) Międzykulturowość – replika wobec poglądów politycznych Modooda i Meera, grudzień 2012 r.

Chociaż międzykulturowość podziela pewne zasady z wielokulturowością (w tym szacunek, niedyskryminacja, równość), te dwa podejścia znacznie się różnią w rozumieniu tożsamości kulturowej i tkanki społecznej. Podczas gdy wg międzykulturowości podkreślanie podobieństw między jednostkami i grupami z różnych środowisk oraz promowanie kontaktów i pozytywnych interakcji między grupami sprzyja spójności i pokonuje niektóre bariery prowadzące do wykluczenia, wielokulturowość koncentruje się na relacjach władzy większości i mniejszości, podkreślając jednocześnie bariery między odmiennymi kulturowo grupami. Wielokulturowość nie tylko nie rozpoznaje tego, jak tożsamości i podobieństwa ewoluują i nakładają się na siebie, ale także jej esencjonalistyczne rozumienie grup utrwała paradygmat „my / oni”. Wielokulturowość wzmacnia dokładnie to, co powinna zwalczać.

Takie niedociągnięcia wynikają z błędnego pojmowania kulturowego wymiaru integracji – uproszczonego lub tendencyjnego rozumienia kultury i różnorodności, nadmiernego nacisku na różnice prowadzącego do marginalizacji kultur migrantów oraz utrwalania ubóstwa i wykluczenia poprzez getta etniczne.

Natomiast międzykulturowość uznaje znaczenie kultury w budowaniu spójnych społeczności, w dostępie do praw i wykorzystywaniu możliwości. Kładzie nacisk na potrzebę umożliwienia przetrwania i rozkwitu każdej tożsamości, ale także podkreśla prawo wszystkich kultur do wnoszenia wkładu w krajobraz kulturowy społeczeństwa, w którym są obecne. Międzykulturowość wywodzi się ze zrozumienia, że społeczności rozwijają się tylko w kontakcie z innymi, a nie w izolacji. Ma na celu wzmocnienie interakcji międzykulturowych, jako środka budowania zaufania i wzmacniania tkanki społecznej.

15. Miasta Międzykulturowe: [Na czym polega międzykulturowość?](#)

3. Zaleta różnorodności

Pojęcie integracji międzykulturowej¹⁶ jest zakorzenione w pojęciu zalety różnorodności¹⁷, które bierze pod uwagę korzystne skutki różnorodności dla osób, społeczności i organizacji. Szczególnym przedmiotem badań były pozytywne korzyści poznawcze wynikające z różnorodności, które pokazały, że ekspozycja na różnorodność sprawia, że ludzie myślą bardziej analitycznie i krytycznie, ponieważ różnorodność wnosi większe zróżnicowanie pomysłów i punktów widzenia na problem¹⁸. W rezultacie rosnąca liczba badań wskazuje na potrzebę i wpływ większej różnorodności w przedsiębiorstwach i organizacjach. Różnorodność działa, jak lokalne dobro publiczne, które zwiększa produktywność pracowników poprzez zwiększanie dostępnej im wiedzy, a także poprzez stwarzanie im możliwości ponownego łączenia pomysłów w celu generowania nowości. Inne badania dotyczą pozytywnej korelacji między imigracją a wzrostem gospodarczym, podkreślając wkład ekonomiczny imigrantów (w tym poprzez wprowadzanie nowych umiejętności i kompetencji oraz poprzez bezpośrednie tworzenie nowych firm w wielu różnych sektorach i zawodach, w tym w obszarach innowacyjnych)¹⁹. W coraz większym stopniu uznaje się, że imigracja wywołuje szereg skutków gospodarczych w krajach przyjmujących, zarówno pozytywnych, jak i negatywnych.

16. Model ten został przedstawiony w [Zaleceniu CM/Rec\(2015\)1 Komitetu Ministrów do państw członkowskich w sprawie integracji międzykulturowej](#)

17. Miasto międzykulturowe: Planowanie korzyści z różnorodności, Phil Wood i Charles Landry, 2007 r.

18. Zobacz np., Galinsky, A. D., Todd, A. R., Homan, A. C., Phillips, K. W., Apfelbaum, E. P., Sasaki, S. J., Maddux, W. W. Maksymalizacja korzyści i minimalizacja problemów związanych z różnorodnością: perspektywa polityczna. *Perspektywy nauk psychologicznych*, 10, 742–748, 2015 r.

19. Abigail Cooke i Thomas Kemeny. [Wpływ różnorodności imigrantów w miastach](#), SERC Dokumenty do dyskusji, Centrum Badań Gospodarki Przestrzennej, LSE., 2015 r.

Zaleta różnorodności wykracza poza sferę poprawy wydajności poznawczej. Przekonujące dowody naukowe²⁰ pokazują wartość włączającego podejścia do różnorodności dla grup i społeczności. Wyniki doświadczeń ukazują zwykle, że różnorodność demograficzna może zmniejszać spójność społeczną i zwiększać prawdopodobieństwo konfliktu społeczno-emocjonalnego. Jednakże, gdy różnorodność demograficzna pozytywnie koreluje z różnorodnością poznawczą (różnorodność umiejętności, preferencji i wiedzy), korzyści są większe niż koszty. Nowe badania²¹ wskazują, że ludzie mieszkający w bardziej zróżnicowanych dzielnicach są bardziej „prospołeczni”. Dostrzegają więcej podobieństw między członkami różnych grup, częściej identyfikują się z innymi w ramach całej ludzkości, a co za tym idzie, działają bardziej prospołecznie w stosunku do innych i bardziej się troszczą o globalne prawa człowieka.

Wreszcie, chociaż badania pokazują, że społeczności o wyższym stopniu zróżnicowania etnicznego mogą być mniej skłonne do łączenia swoich zasobów w celu dostarczania dóbr publicznych, to w przypadku dobrze zdefiniowanych rynków, na których ludzie rozumieją wartość wkładu w koszty usług, z których korzystają, nie występuje strata wydajności w wyniku niejednorodności. Kilku autorów powiązało różnorodność z aglomeracją miejską i podkreśliło fakt, że funkcjonowanie i prosperowanie klastrów miejskich zależy od różnorodności ludzi, czynników, towarów i usług tam występujących. Bardziej wielokulturowe środowisko miejskie sprawia, że ludność tubylcza jest

20. [Dowody ekonomicznych i społecznych zalet podejścia miast międzykulturowych - ocena metaanalityczna](#), K. Khovanova-Rubicondo i D. Pinelli, 2012 r.

[Jak podejście integracji międzykulturowej prowadzi do lepszej jakości życia w różnych miastach](#), A-L. Joki i A. Wolffhardt, Grupa do spraw Polityki Migracyjnej, 2017 r.

21. [Ludzie mieszkający w bardziej zróżnicowanych rasowo dzielnicach są bardziej prospołeczni](#), J. Nai, J. Narayanan, I. Hernandez, K Savani, 2018 r.

bardziej produktywna i może zwiększyć kreatywność. Istnieją badania pokazujące, że pozytywne skutki są czasami silniejsze tylko wtedy, gdy weźmie się pod uwagę imigrantów drugiego i trzeciego pokolenia, co sugeruje, że najbardziej pozytywne efekty można uzyskać, gdy nastąpi pewien stopień integracji między społecznościami.

4. Przewodnie zasady integracji międzykulturowej

Koncepcja miast międzykulturowych przedstawiona w tym przewodniku ma kilka źródeł legitymizacji: dowody naukowe, praktyki miast oraz międzynarodowe instrumenty i dokumenty prawne. Jest to podejście oparte na prawach, co oznacza, że ma ono na celu urzeczywistnienie zasady równej godności wszystkich ludzi oraz zasady pełnego i równego korzystania z praw człowieka i podstawowych wolności, zapisanych w Europejskiej Konwencji praw człowieka, przez wszystkich członków społeczeństwa,²².

Aprobuje również wszystkie instrumenty i standardy przyjęte przez Radę Europy²³. Teoria międzykulturowości została też niedawno osadzona w „miękkim prawie” - poprzez Zalecenie przyjęte przez Komitet Ministrów Rady Europy, organ reprezentujący 47 państw członkowskich (Rada Europy w 2015 r.).

To podejście opiera się na równoczesnym stosowaniu trzech zasad: równości, czerpania korzyści z różnorodności i pozytywnej interakcji międzykulturowej.

22. Wytyczne Komitetu Ministrów do państw członkowskich w sprawie ochrony i promocji praw człowieka w kulturowo zróżnicowanych społecznościach (przyjęte 2 marca 2016 r.).
23. Zobacz załącznik: Teksty normatywne Rady Europy.

Równość: władze publiczne, które przyjmują podejście integracji międzykulturowej, zobowiązują się do zapewnienia równości i niedyskryminacji we wszystkich swoich działaniach - wobec własnych pracowników, w relacjach z partnerami i dostawcami, w tym z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i przedsiębiorstwami. Jednakże skoncentrowanie się jedynie na równości może zaostrzyć politykę tożsamości i podważyć solidarność i spójność. Wysiłki mające na celu rozszerzenie przesłania o równości nie tylko na mniejszości, ale także na „większość” oraz ukierunkowanie polityki i zasobów na wszystkich, w oparciu o potrzeby i zasługi, zwalczy negatywne skutki polityki tożsamości.

Różnorodność: konieczne jest podjęcie pozytywnych działań, aby zachować różnorodność, jako nieodłączną cechę społeczności ludzkich oraz źródło odporności, witalności i innowacji. Międzykulturowość rozumie, że wyraźne uznanie różnorodności jednostek i grup jest warunkiem wstępnym jej normalizacji. Jednak skupianie się na różnorodności, podobnie jak w przypadku wielokulturowości, może tylko podważyć poczucie wspólnych wartości i utrudnić budowanie mostów między różnymi grupami w społeczeństwie.

Interakcja: jest podstawą miejskiej pedagogiki integracji międzykulturowej. Wspierana przez teorię kontaktu²⁴, interakcja polega na tworzeniu warunków dla pozytywnych i konstruktywnych codziennych spotkań, niezależnie od różnic kulturowych, a także płci, tożsamości płciowej, orientacji

24. Allport, G. W. Charakter uprzedzeń. Cambridge/Reading, MA: Addison-Wesley, 1954 r.

seksualnej, wieku, statusu społeczno-ekonomicznego itp. Jednak tworzenie mieszanych dzielnic, szkół, przestrzeni publicznych i organizacji może przynosić skutki odwrotne do zamierzonych jeśli nie towarzyszy mu stosowanie środków zapewniających równość oraz obejmujących i chroniących różnorodność, która może okazać się krucha.

Łączenie programów w zakresie równości, różnorodności i integracji: dokument informacyjny - listopad 2017 r.

5. Warunki konieczne do uzyskania potencjalnych korzyści z różnorodności

Podczas gdy literatura naukowa dostarcza wielu pozytywnych dowodów dotyczących wpływu różnorodności na wyniki i politykę gospodarczą, jasno z niej również wynika, że różnorodność pociąga za sobą ciągły kompromis między kosztami a korzyściami. Liczna literatura traktuje też o badaniach wpływu segregacji mieszkaniowej na różnorodność. Jeśli teoria kontaktu się potwierdzi, segregacja mieszkaniowa oznaczałaby gorsze wyniki społeczno-ekonomiczne. Migranci z pierwszego pokolenia mieszkający w enklawach etnicznych mają zwykle wyższe dochody i lepsze warunki życia niż ich odpowiednicy spoza takich enklaw. Takie etnicznie homogeniczne enklawy mogą jednak z czasem przetrwać i stać się szkodliwe dla swoich mieszkańców i całego społeczeństwa. Dzieje się tak, ponieważ enklawa stanowi barierę dla integracji ekonomicznej i społecznej w społeczeństwie przyjmującym, utrudniając migrantom rozwijanie powiązań i relacji ekonomicznych z otoczeniem.

Te koszty i korzyści zależą nie tylko od liczby i względnej wielkości grup kulturowych mieszkających w mieście, ale także od stopnia ich integracji oraz otoczenia instytucjonalnego i politycznego, które sprzyja lub podważa tę integrację, a ostatecznie ich włączenie społeczne. Rolą polityki integracji i włączania jest interwencja w celu przełamania (lub uniknięcia powstawania) wad różnorodności, które mogą wynikać endogenicznie z indywidualnych wyborów lub z segregacji przestrzennej. Dlatego potrzebne są działania na różnych poziomach i w wielu dziedzinach - szkołach, miejscach pracy i miejskich przestrzeniach publicznych - w celu wspierania spotkań i mieszania się ponad etnicznymi i innymi podziałami społecznymi.

Zadaniem zarządzających i administratorów miast jest stworzenie odpowiednich warunków do zwiększenia społecznych i ekonomicznych korzyści zróżnicowanych społeczności. Instytucje, wartości i mechanizmy zarządzania mają do odegrania ważną rolę w powiązaniu różnorodności z wynikami społeczno-gospodarczymi. Ogólnie wydaje się, że przy wsparciu sprawnych instytucji różnorodność może stanowić cenny atut społeczeństwa.

W szczególności instytucje demokratyczne i otwarte środowisko, które pozwalają na wyrażanie różnic i swobodne wchodzenie w interakcje, wydają się być warunkiem wstępnym czerpania korzyści z różnorodności. Szeroki zakres literatury, głównie z zakresu nauk politycznych, podkreśla ograniczenia demokracji przedstawicielskiej w wyjaśnianiu wielości i złożoności interesów, poglądów i tożsamości w naszych skomplikowanych społeczeństwach. Koncepcja rządzenia wysuwa się zatem na pierwszy plan, jako szerokie pojęcie, które obejmuje i wykracza poza pojęcie rządu i pozwala na pluralizm podmiotów, w tym organizacji

nieurzędowych (zarówno tych nastawionych na zysk, jak i organizacji non-profit) oraz organów rządowych, w procesach współtworzenia, określania (a następnie zarządzania i oceny) polityk i działań publicznych. Dlatego potrzebne są bardziej otwarte i partycypacyjne procesy demokratyczne, które pozwolą innym podmiotom (organizacjom społeczeństwa obywatelskiego, organizacjom pozarządowym i ruchom obywatelskim), reprezentującym określone uzasadnione interesy, na zabranie głosu i udział we władzy. Miasto ponownie wydaje się najwłaściwszym poziomem, na którym można opracować i wdrożyć nowe formy i typy partycypacyjnych i włączających procesów politycznych.

6. Jak wygląda miasto międzykulturowe?

Miasta międzykulturowe charakteryzują się zróżnicowaną populacją obejmującą ludzi różnych narodowości i pochodzenia lub religii / wierzeń, posługujących się różnymi językami. Większość obywateli uważa, że różnorodność jest zasobem, a nie problemem, i akceptuje fakt, że wszystkie kultury zmieniają się, gdy spotykają się na arenie publicznej. Władze miasta publicznie opowiadają się za szacunkiem dla różnorodności i pluralistyczną tożsamością miasta. Miasto aktywnie walczy z uprzedzeniami i dyskryminacją oraz zapewnia wszystkim równe szanse, dostosowując swoje struktury zarządzania, instytucje i usługi do potrzeb zróżnicowanej populacji bez naruszania praw człowieka, demokracji i praworządności. We współpracy z biznesem, społeczeństwem obywatelskim i pracownikami służby publicznej miasto międzykulturowe opracowuje szereg polityk i działań, aby zachęcić do większego mieszania się i interakcji między różnymi grupami. Wysoki poziom zaufania i spójności społecznej pomaga zapobiegać konfliktom

i przemocy, zwiększa skuteczność polityki i sprawia, że miasto jest atrakcyjne zarówno dla mieszkańców, jak i dla inwestorów.

Jego kluczowymi elementami są:

- ▶ Tworzenie przestrzeni do i możliwości dla głębokiej interakcji i wspólnego tworzenia z udziałem ludzi o różnym pochodzeniu kulturowym i korzeniach w celu budowania zaufania i wykorzystania twórczego potencjału różnorodności.
- ▶ Ustanowienie modelu zarządzania umożliwiającego wszystkim członkom społeczności, niezależnie od ich pochodzenia lub statusu, rozwijanie ich potencjału, realizowanie ich talentów i przyczynianie się do lokalnego dobrobytu.
- ▶ Podział władzy - angażowanie ludzi różnego pochodzenia w podejmowanie decyzji w instytucjach miejskich, czy to politycznych, edukacyjnych, społecznych, ekonomicznych, czy kulturalnych.
- ▶ Wspieranie kompetencji międzykulturowych w organizacjach publicznych, prywatnych i organizacjach społeczeństwa obywatelskiego.
- ▶ Uwzględnianie pluralizmu kulturowego i złożoności tożsamości poprzez dyskurs przywódczy i symboliczne działania;
- ▶ Budowanie inkluzywnej narracji i pozytywne zarządzanie konfliktami, przełamywanie stereotypów i angażowanie się w debatę o wpływie i potencjale różnorodności na lokalny rozwój.

Zasady te są pomocne we włączaniu wszystkich typów nowoprzybyłych, a także, bardziej ogólnie, osób z różnych środowisk, niezależnie od powodu, dla którego osiedlili się w mieście, długości pobytu lub formalnego statusu.

Strategiczne Ramy na rzecz Imigracji i Międzykulturowości **Barcelony** (Hiszpania) to plan miasta najwierniejszego zasadom miasta międzykulturowego. Głównym celem **Planu Międzykulturowości** (2010) **Barcelony** było określenie jasnej strategii międzykulturowej w zakresie tego, jak miasto ma sobie radzić z wyzwaniami związanymi z rosnącą różnorodnością społeczno-kulturową w ciągu najbliższych 15 lat. Ponad 3000 osób i 250 organizacji współpracowało przy tworzeniu planu za pośrednictwem interaktywnej sieci, w której wszystkie sekcje Rady Miasta aktywnie uczestniczyły wraz z obywatelami zaangażowanymi w proces międzykulturowy.

Plan Międzykulturowości został opracowany, jako „lokalna globalna strategia promowania interakcji, będącej najlepszym sposobem zagwarantowania znormalizowanej socjalizacji różnorodności we wszystkich sferach i przestrzeniach miasta”. Plan opiera się na trójce zasad: równości, uznaniu różnorodności i pozytywnej interakcji. Proponuje również ustanowienie instytucjonalnej innowacji: *Espai Avinyó* - struktury kulturowej, która powstała w marcu 2011 roku, po zatwierdzeniu Planu Międzykulturowości Barcelony, z dwoma celami: 1) zaoferowanie programu kulturalnego dla wszystkich obywateli (imigrantów i tubylców) w celu promowania wartości międzykulturowych oraz 2) zapewnienie konkretnych działań promujących społeczne wykorzystanie języka katalońskiego oraz historyczne i kulturowe zrozumienie miasta. *Espai Avinyó* pracuje nad tym, aby stać się punktem odniesienia dla międzykulturowości w Barcelonie.

Dzięki silnemu zaangażowaniu publicznemu na rzecz inkluzywnego **Auckland** (Nowa Zelandia), celebrowaniu różnorodności oraz skupieniu się na przynależności i uczestnictwie, **Plan Auckland 2050** jest zgodny z zasadami i podejściem miast międzykulturowych. Ta 30-letnia strategia obejmuje trzy kluczowe wyzwania: wzrost liczby ludności i jego konsekwencje (nacisk na społeczności, środowisko, mieszkalnictwo i drogi); dzielenie się dobrobytem ze wszystkimi mieszkańcami Auckland (deprywacja ekonomiczna na niektórych obszarach, niesprawiedliwe wzorce społeczne w różnych grupach etnicznych i wiekowych, wzrost kosztów mieszkaniowych); ograniczenie degradacji środowiska (wpływ rozwoju miast i skutki zmian klimatycznych). Obejmuje konkretne plany działania, strategię i inicjatywy mające na celu wywiązanie się z tych ambitnych zobowiązań i zapewnienie, że Plan z Auckland zostanie wdrożony w praktyce.

Według tego Planu „pomyślnie osiedlenie się obejmuje umożliwienie ludziom uczestniczenia w życiu społecznym, gospodarczym i politycznym Auckland”. Zgodnie z Planem na przynależność można wpłynąć „poprzez to, jak dobrze i jak łatwo ludzie mogą się odnaleźć w życiu obywatelskim i społecznym, na stanowiskach kierowniczych, decyzyjnych oraz w przestrzeni publicznej”. Rada apeluje o współpracę między wszystkimi społecznościami, sektorami, szczeblami rządowymi, instytucjami i organizacjami. Za realizację Planu odpowiedzialne są nie tylko władze krajowe i lokalne, ale także różne instytucje i organizacje pozarządowe, sektor prywatny i społeczeństwo obywatelskie.

Budowanie Miasta Międzykulturowego

1. Tworzenie wizji dla miasta międzykulturowego

Jeśli chce się zmobilizować ludzi i zasoby do rozwoju międzykulturowego, konieczna będzie zmiana sposobu myślenia lokalnych liderów - zarówno wybranych, jak i społeczeństwa obywatelskiego. Oznacza to, że miasto musi zadać sobie pytanie: „Jeśli naszym celem jest stworzenie społeczeństwa nie tylko wolnego, egalitarnego i harmonijnego, ale także takiego, w którym istnieje produktywna interakcja i współpraca między kulturami i środowiskami o różnej tożsamości, to co musimy zrobić lub zrobić inaczej?” W szczególności „jakich liderów (politycznych i miejskich) nam potrzeba? Jakich nowych instytucji, sieci i infrastruktury fizycznej będziemy potrzebować?”

Nazywamy to budowaniem **wizji międzykulturowej miasta** lub spojrzeniem na miasto na nowo przez pryzmat międzykulturowy”. Podejście miasta międzykulturowego niekoniecznie polega na DODAWANIU nowych polityk, struktur lub inicjatyw (w rzeczywistości niektóre problemy miejskie wynikają z nadmiaru zasad, struktur i kontroli), ale na ponownym przeanalizowaniu tego, co miasto już robi przez „pryzmat międzykulturowy”. W związku z

tym miasto międzykulturowe często nie musi ponosić nowych wydatków – co może z powodzeniem prowadzić do oszczędności i większej wydajności, może skoncentrować wysiłki na jasno określonych i wspólnych celach, eliminując powielanie, rywalizację, ograniczone myślenie i klientelizm.

W podejściu miast międzykulturowych rozwój wrażliwości kulturowej, zachęcanie do interakcji i mieszania międzykulturowego nie jest postrzegane, jako obowiązek specjalnego wydziału lub funkcjonariusza, ale jako cel strategiczny i istotny aspekt funkcjonowania wszystkich organów i służb.

By zacząć tworzenie wizji miasta międzykulturowego koniecznych jest kilka elementów:

a) Publiczne zobowiązanie się do międzykulturowości

Pierwszym i prawdopodobnie najważniejszym z tych elementów jest przywództwo polityczne i zaangażowanie. Miasto międzykulturowe nie może się wyłonić bez przywództwa, które wyraźnie zaakceptuje wartość różnorodności, jednocześnie przestrzegając wartości i konstytucyjnych zasad społeczeństwa jako całości. Dla skonfrontowania wyborców z ich lękami i uprzedzeniami, umożliwienia uwzględnienia tych obaw w debacie publicznej oraz zainwestowania pieniędzy podatników w inicjatywy i usługi promujące integrację

międzykulturową potrzeba odwagi politycznej. Takie podejście jest politycznie ryzykowne, ale wtedy przywództwo polega na prowadzeniu, a nie jedynie na liczeniu głosów.

Oświadczenia i przemówienia przywódców miast, deklaracje rady miasta, dokumenty programowe itp. to główne środki wyrażania pozytywnego zaangażowania na rzecz różnorodności i inkluzji. To zobowiązanie powinno być jak najbardziej widoczne i publiczne oraz stale powtarzane, zwłaszcza przy symbolicznych okazjach, takich jak zgromadzenia polityczne lub uroczystości o znaczeniu ogólnomiejskim. Istnieje wiele przykładów, jak można to zrobić, w tym:

- ▶ Kultowe działanie symbolizujące przejście do nowej ery pozytywnego przyjęcia różnorodności, na przykład poprzez odpokutowanie za przeszłe przewinienia lub wyznaczenie konkretnego dnia na zrozumienie międzykulturowe.
- ▶ Nagrody lub inne programy nagradzania i uznawania pojedynczych czynów lub całego życia poświęconego budowaniu zaufania i zrozumienia międzykulturowego.
- ▶ Przyjęcie statutów lub dokumentów politycznych dotyczących integracji międzykulturowej, jako podejścia politycznego.

„Obecnie Maribyrnong jest domem dla ludzi z całego świata, a my chcemy mieć pewność, że każdy ma poczucie przynależności i ma szansę się rozwijać. Jesteśmy dumni z naszej różnorodności i chcemy nadal wspierać i promować międzykulturowość,” Cr Lam.

W dniu 20 czerwca 2017 r. Rada Miasta Maribyrnong (Australia) zatwierdziła Plan Społeczny na lata 2017-2021, zobowiązując się do ułatwienia rozwoju Maribyrnonga, jako miasta międzykulturowego promującego włączanie społeczne i różnorodność. Miasto zostało oficjalnym członkiem sieci Miast Międzykulturowych w 2018 r. Burmistrz Miasta Maribyrnong, Cr Cuc Lam, podpisała deklarację woli przystąpienia do Programu Miast Międzykulturowych. Następnie, po oficjalnym podpisaniu, w październiku 2018 r. odbyła się uroczysta ceremonia podczas Tygodnia Dzieci z udziałem lokalnych rodzin w Braybrook. Pani Burmistrz, wraz z Dyrektorem Generalnym Stephenem Wallem, poprowadzili dwujęzyczną sesję w języku angielskim i wietnamskim, wyjaśniając znaczenie różnorodności kulturowej w mieście oraz zobowiązanie Rady do promowania włączania społecznego. Miasto wydało również [broszurę z historyjkami](#), która w prosty i przystępny sposób wyjaśnia, co to znaczy być miastem międzykulturowym. Członkowie społeczności zostali zaproszeni do dołączenia do Pani Burmistrz i Dyrektora Generalnego podczas uroczystego podpisania, aby

zaznaczyć swoje zainteresowanie byciem częścią Miasta Międzykulturowego.

W celu wprowadzenia perspektywy międzykulturowej, jako stałej zasady swoich ram prawnych, która będzie obowiązywać poza kadencjami administracyjnymi i politycznymi, miasto **Meksyk** włączyło międzykulturowość do swojej konstytucji, wprowadzając w ten sposób perspektywę międzykulturową do ustawodawstwa krajowego. Akcja realizowana była w ramach rozszerzania polityk międzykulturowych z poziomu lokalnego na krajowy. Polegała na nowelizacji niektórych przepisów, w tym konstytucji miasta Meksyk, w celu wprowadzenia perspektywy międzykulturowej.

Celem tego działania są wszystkie polityki i programy administracji publicznej, w których można uwzględnić perspektywę międzykulturową, tj. głównie polityki skierowane do ludności tubylczej, migrantów, społeczności różnego pochodzenia, czy różnorodności seksualnej i zbiorowości miejskich.

Główne wyniki i cele osiągnięte do tej pory to:

- ▶ Włączenie międzykulturowości do konstytucji miasta Meksyk.
- ▶ Reforma krajowego prawa planistycznego w celu uwzględnienia perspektywy międzykulturowej, jako kryterium przekrojowego w działaniach i programach publicznych.
- ▶ Reforma prawa administracji publicznej mająca na celu nadanie Ministerstwu Spraw Wewnętrznych uprawnień w zakresie polityk międzykulturowych.

Ponadto podjęto prace w celu znowelizowania Ustawy o ludności, a także zbioru 31 przepisów, które mogłyby uwzględniać perspektywę międzykulturową w swoich programach sektorowych. Krajowy wskaźnik międzykulturowy zostanie włączony do prawa, jako instrument oceny wszystkich polityk międzykulturowych.

b) Budowanie świadomości społecznej o zaletach różnorodności

Komunikacja i debata publiczna są istotnym elementem lokalnych strategii różnorodności. Aby wizja miasta międzykulturowego została poparta przez mieszkańców, różnorodność musi być publicznie uznana za atut, należy się też zająć bezpodstawnymi mitami i uprzedzeniami dotyczącymi mniejszości w celu wzmocnienia zaufania społecznego i spójności. Aby tak się stało w praktyce, przywódcy polityczni zaangażowani w integrację i włączenie międzykulturowe muszą również zmobilizować dużą sieć organizacji, mediów i zainteresowane media społecznościowe, a także osoby zdolne do przeniesienia tej debaty na forum ogółu społeczeństwa.

Informowanie o migracji i różnorodności jest skomplikowanym zadaniem, a jego wyniki są trudne do oceny. Brak wiedzy na temat rzeczywistości w zakresie różnorodności, migracji i integracji, wyrażanie poglądów ksenofobicznych i rasistowskich na arenie publicznej i w mediach, dezinformacja i błędne wyobrażenia podważają wysiłki w kwestii osiągnięcia integracji i spójności społeczeństwa.

Kampanie uświadamiające i strategie przeciwdziałania plotkom mogą być pomocne w zwiększaniu powszechnego poparcia dla różnorodności i zrozumienia zalet różnorodności, pod warunkiem, że są one elementem szerszej polityki i są dobrze przygotowane. Oprócz wpływu na komunikację, kampanie pomagają skoncentrować wysiłki liderów, urzędników, stowarzyszeń i innych partnerów na wspólnym celu, wspólnej trosce, wykraczającej poza interesy sektorowe i podziały, a tym samym pomagają zapewnić spójność, skuteczność i trwałość polityk międzykulturowych.

Wskazówki

- ▶ Liderzy i pracownicy muszą być bardzo dobrze poinformowani o faktach dotyczących różnorodności w swoim mieście oraz o tym, jak różnorodność wpłynęła na lokalną historię, rynek pracy, gospodarkę, usługi i życie kulturalne. Istnieje wiele narzędzi, które można wykorzystać do budowania tej wiedzy, są to między innymi: analiza kontekstowa, mapowanie lub ankiety oraz identyfikacja historii sukcesu. Idealnie byłoby, gdyby takie badania były podejmowane lokalnie przez profesjonalistów przyzwyczajonych do zajmowania się tymi zagadnieniami w ramach działalności uniwersytetów, think tanków, itd.
- ▶ Współpraca z lokalnymi grupami migrantów i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego powinna zapewnić większości miast solidną podstawę do gromadzenia fachowej wiedzy, dzięki której będą mogły tworzyć polityki i wystąpienia na temat międzykulturowości i korzyści płynących z różnorodności.
- ▶ Cel i przesłanie kampanii powinny zostać opracowane wspólnie z kluczowymi interesariuszami i być bardzo jasne i wyraźne.
- ▶ Miasta muszą mieć podstawową wiedzę na temat zasad komunikacji i doskonalić swoje umiejętności prowadzenia kampanii publicznych, tak aby zrozumieć zastosowanie technik i narzędzi, które pomogą im tworzyć bardziej efektywne działania i kampanie.
- ▶ Działania kampanii muszą być w stanie przekazywać komunikaty odbiorcom docelowym, zwłaszcza działania zachęcające do kontaktu i ludzkich doświadczeń.
- ▶ Kampanie są szeroko komentowane w mediach, gdy stanowią podstawę do debaty: wizje

polityczne, liczby, mocne i poruszające historie. Miasta muszą się nauczyć, jak gromadzić tego rodzaju dane i strategicznie przekazywać je mediom.

- ▶ Regularne ankiety są niezbędne do oceny wpływu kampanii na rzecz różnorodności i polityk międzykulturowych na opinię publiczną.

Pytania do rozważenia

- ▶ Czy twoje miasto formalnie przyjęło publiczne oświadczenie, że jest miastem międzykulturowym lub aspiruje do tego miana?
- ▶ Czy Twoje miasto przyjęło strategię integracji międzykulturowej, plan działania lub strategię różnorodności / włączenia?
- ▶ Czy oficjalne komunikaty Twojego miasta wyraźnie odnoszą się do zaangażowania miasta w międzykulturowość?
- ▶ Czy miasto ma konkretne narzędzia, aby dotrzeć do wszystkich mieszkańców, w tym tych o niższych umiejętnościach w języku społeczeństwa przyjmującego lub z ograniczonym doświadczeniem w zakresie demokracji i uczestnictwa, aby wyrazić swoje poglądy i pomysły?
- ▶ Czy miasto współpracuje z tymi, którzy niekoniecznie mają kompetencje zawodowe i eksperckie w danej dziedzinie - zwykłymi obywatelami, młodzieżą i dziećmi?
- ▶ Czy Twoje miasto ma oficjalną stronę internetową, która przekazuje informacje o jego międzykulturowej deklaracji, strategii i / lub planie działania?

Strategia przeciwdziałania plotkom (ARS) została po raz pierwszy wypromowana w 2010 r., w Barcelonie (Hiszpania). Było to jedno z działań Miejskiego Planu Międzykulturowego, który powstał w procesie partycypacyjnym z udziałem ponad 3000 osób. W ramach tego procesu zadano pięć pytań, z których jedno miało na celu zidentyfikowanie czynników, które uniemożliwiają ludziom o różnym pochodzeniu i podłożu etnicznym lub kulturowym oddziaływanie na siebie w całkowicie pozytywny sposób. W większości odpowiedzi podawano czynniki subiektywne, takie jak stereotypy, uprzedzenia i ignorancja. Biorąc pod uwagę wagę, jaką sami obywatele przypisywali tym subiektywnym czynnikom, podjęto decyzję o promowaniu strategii, która koncentrowała się szczególnie na redukcji stereotypów, uprzedzeń i fałszywych plotek, które otaczają społeczno-kulturową różnorodność. Strategia ARS była od początku pomyślana, jako proces długoterminowy. Zamiast rozpoczynać kampanię komunikacyjną mającą na celu dementowanie uprzedzeń za pomocą obiektywnych danych - podejście, które uznano

za uproszczone i nieskuteczne - zdecydowanie preferowano podejście bardziej jakościowe, które obejmowałoby intensywną strategię działań w terenie i zorganizowane działania w różnych dziedzinach. Wysiłki te miałyby na celu pobudzenie krytycznego myślenia i świadomości wśród ogółu populacji. Ważne było to, aby była to strategia całego miasta z jego udziałem. Rada miejska nie może ponosić wyłącznej odpowiedzialności za złożone i wielowymiarowe zadanie zwalczania uprzedzeń i obalania plotek. Aby strategia była skuteczna i trwała, należy znaleźć szeroką gamę takich sprzymierzeńców społecznych i obywateli do współpracy, którzy są zaangażowani w ograniczanie uprzedzeń i przerywanie łańcucha fałszywych plotek poniżających mieszkańców i zagrażających ich prawom podstawowym. W ten sposób proces ten stanowi okazję do zarządzania różnorodnością i umożliwienia całemu społeczeństwu czerpania korzyści z jej potencjalnych zalet w zakresie rozwoju społecznego, kulturowego, gospodarczego i demokratycznego. Metodologia ta przeszła przez kilka faz testowych przy wsparciu Rady Europy, a obecnie została wdrożona w miastach w całej Hiszpanii, w Europie i na świecie. Różne miasta opracowały własne innowacyjne sposoby korzystania z tej metodologii, w tym aplikację internetową przeciwdziałania plotkom, która została opracowana w Bilbao (Hiszpania)²⁵ oraz antyplotkowe kawiarnie *Botkyrka* (Szecja)²⁶. Poniżej w części dotyczącej narzędzi znajduje się kompleksowy podręcznik dla miast.

Przewodnik komunikacyjny „Razem jesteśmy Auckland” pomaga Radzie miasta **Auckland** (Nowa Zelandia) przekazać poczucie bycia razem, różnorodności, współpracy oraz pozytywnych rezultatów i ducha wspólnoty. Przy wsparciu tego przewodnika Rada dąży do tego, aby każdy mieszkaniec Auckland czuł się włączony w to, co dzieje się w Radzie Auckland i czuł się reprezentowany i był częścią miasta, w którym żyje. Zawiera również wskazówki, które mają zapewnić rzeczywistą reprezentację różnorodnych społeczności miasta za pomocą fotografii. Internetowy kanał Rady „*Nasze Auckland*” również aktywnie podkreśla różnorodność w swoich historiach.

NARZĘDZIA

Rada Europy dysponuje teraz [podręcznikiem](#) zawierającym standardową metodologię i wskazówki dla miast, które chcą wdrożyć kampanie przeciwdziałania plotkom.

25. Aplikacja antyplotkowa.

26. Kawiarnia antyplotkowa.

2. Przygotowywanie strategii międzykulturowej

Strategie miast międzykulturowych nie mogą się ograniczać do podejść przyrostowych, które opierają się wyłącznie na tym, co było wcześniej (choć oczywiście będzie budowanie na oczywistych mocnych stronach miasta i dobrych praktykach). Muszą być także transformacyjne, dążące do fundamentalnej zmiany kultury obywatelskiej, sfery publicznej i samych instytucji. Poszukuje się tutaj jakościowej zmiany relacji między władzami, instytucjami, ludźmi i grupami ludzi. Aby zrealizować tę jakościową zmianę, miasta muszą ustanowić mechanizmy zarządzania, które wdrożą zasady integracji międzykulturowej na wszystkich szczeblach władz miejskich. Obejmuje to zapewnienie, że wszystkie organy miejskie przyjmują punkt widzenia międzykulturowego w swoim obszarze roboczym, posiadają umiejętności w zakresie podejść międzykulturowych oraz mogą omawiać i koordynować strategie i działania. Rządzenie nie ogranicza się do administracji, a zarządzanie międzykulturowe oznacza koordynację z innymi podmiotami, w tym z organizacjami kierowanymi przez imigrantów i organizacjami pozarządowymi.

a) Ustanów przywództwo i struktury zarządzania

- i) Wyznacz **promotora politycznego**: budowanie wizji międzykulturowej w całym mieście daje możliwość zidentyfikowania międzykulturowych „promotorów” w całym systemie miejskim, którzy mogą pełnić rolę ambasadorów i agentów zmian we własnym imieniu, zwiększając zasięg inicjatywy. Doświadczenia z przeszłości pokazały, że w niektórych miastach zastępca burmistrza przyjmuje ważną i praktyczną rolę, podczas gdy w innych woli pozostać na drugim planie. Jedyną radą jest taka, że musi istnieć wyraźny związek między wizją a władzą polityczną miasta.
- ii) Wyznacz urzędnika, jako **koordynatora** i głównego kierownika Programu Miasta Międzykulturowego. Idealnie byłoby, gdyby jego bezpośrednim przełożonym był polityk odpowiedzialny za strategię ICC, ale mógłby to również być inny urzędnik odpowiedniego organu; w niektórych przypadkach dobrze funkcjonuje partnerstwo dwóch urzędników. W Oslo ekspert ds. różnorodności współpracuje z ekspertem ds. edukacji (która jest priorytetowym tematem miasta w zakresie działań międzykulturowych).
- iii) Oprócz polityków i oficjalnych przywódców wykonawczych, zaangażowane i zainteresowane będą również osoby w różnych departamentach i oddziałach miasta, wśród

urzędników świadczących usługi dla społeczeństwa oraz w organizacjach pozarządowych i społecznościach. Osoby te można zebrać w **Forum Promotorów** lub w grupę wsparcia, która wzięłaby udział w opracowaniu strategii miasta międzykulturowego oraz pomagałaby i doradzała w zakresie jego wdrażania, w tym udzielania informacji zwrotnych na temat praktycznego wpływu implementacji w terenie. Poszczególni promotorzy podjęliby konkretne wątki i projekty strategii międzykulturowej, aby bardziej rozwinąć i rozszerzyć przywództwo w inicjatywie. Członkowie Forum mogą również otrzymać specjalne szkolenie i rozwijać umiejętności, aby stworzyć masę krytyczną i zasoby do interwencji, na przykład w zakresie mediacji międzykulturowej.

- iv) Utwórz **wyspecjalizowany organ wewnętrzny** lub **międzywydziałową strukturę koordynacyjną**. Ludzie ją tworzący będą wybierani niekoniecznie ze względu na zajmowane w hierarchii stanowisko lub zakres obowiązków, ale z powodu silnego osobistego zainteresowania i zaangażowania w sprawy międzykulturowe. Projekt nie może być zarządzany wyłącznie przez osoby lub biura, które są już uznanymi ekspertami w dziedzinie różnorodności i integracji. Musi dotrzeć do wydziałów, które mają wpływ na międzykulturowość, ale jeszcze nie wprowadziły jej w życie.

Wskazówki

Doświadczenie pokazuje, że najskuteczniejsze programy miast międzykulturowych obejmują dużą liczbę osób i grup interesu. Stworzenie tak szerokiej sieci wsparcia nie jest łatwe i będą okresy, gdy pojawi się sprzeciw, kiedy będzie się wydawało, że sprawy nie idą do przodu. Jednak tylko wtedy, gdy istnieje zrozumienie, wsparcie i aktywne zaangażowanie ze strony szerokiej i zróżnicowanej grupy odbiorców, można zacząć osiągać synergię, nowe myślenie i innowacje, które czynią ten proces skutecznym.

Na **Teneryfie** (Hiszpania) funkcjonuje strategia zarządzania różnorodnością „Razem w tym samym kierunku” opracowana przez Administracyjną Służbę Działań Zewnętrznych miasta Cabildo we współpracy z obserwatorium imigracyjnym OBITen. Inicjatywa ta zgromadziła szeroką sieć ponad 100 podmiotów, w tym większość stowarzyszeń imigrantów na Teneryfie, a także instytucje i organizacje społeczne, które mają wspólny cel, jakim jest promowanie dialogu międzykulturowego i wzmacnianie spójności społecznej. Utworzono pięć tematycznych grup roboczych do spraw: opieki społecznej; przemocy na tle płciowym; wspólnego rozwoju; uczestnictwa społecznego; komunikacji. Każda grupa omówiła i zatwierdziła

plan pracy z jasnymi celami i konkretnymi działaniami prowadzącymi do osiągnięcia tych celów, oczekiwanymi wynikami i wskaźnikami oceny. Ta praca w zakresie planowania strategicznego była bardzo ważna i zapewniła rygor i jasność opracowanym działaniom. Zidentyfikowane priorytety obejmują ocenę strategii komunikacyjnych, biorąc pod uwagę cechy coraz bardziej wielokulturowego społeczeństwa oraz rozwój kanałów komunikacji w celu upowszechniania pracy wykonanej w ramach sieci współpracy, ze szczególnym uwzględnieniem najlepszych praktyk. Strategia dysponuje środkami finansowymi na realizację, które są zapewniane przez Cabildo i rząd Wysp Kanaryjskich w ramach możliwości ubiegania się o dotacje. Rada doradcza ds. stosunków etnicznych ustanowiona w **Finlandii** jest platformą dialogu na rzecz dobrych stosunków etnicznych, utworzoną w ramach Ministerstwa Sprawiedliwości i złożoną z około 300 ekspertów ds. integracji, migrantów i mniejszości. Rada doradcza wzmacnia współpracę między kluczowymi interesariuszami, zapewnia porady ekspertów, zachęca do partnerstwa w celu wspólnego udziału w projektach badawczych i jest skutecznym narzędziem rozpowszechniania informacji i dobrych praktyk. Ponadto takie rozwiązanie daje władzom państwowym możliwość nawiązania kontaktu ze społeczeństwem obywatelskim i organizacjami pozarządowymi, które w zamian mogą wpływać na decydentów. Podobne organy istnieją również na szczeblu regionalnym i lokalnym. Taki mechanizm uznaje samorzady za niezależne organy, a nie tylko za wykonawców polityki krajowej.

b) Zidentyfikuj problemy, wyzwania i podmioty międzykulturowe

Brak danych nie powinien przeszkodzić władzom miasta w szybkim generowaniu wiedzy i dowodów wystarczających do opracowania strategii i podjęcia działań. Pomocne może być podejście „szybkiej oceny”, w ramach którego przeprowadza się konsultacje z kluczowymi ekspertami, zainteresowanymi stronami i osobami pracującymi w społecznościach i ze społecznościami, aby opracować mapę najistotniejszych, kluczowych problemów dla miasta. Miasta mogą korzystać z bogactwa nieformalnej wiedzy, którą posiadają społeczności, organizacje pozarządowe, osoby pracujące w społecznościach i pracownicy miejscy świadczący usługi dla różnych społeczności, w tym urzędnicy ds. kultury, usług socjalnych, urbanistki oraz urzędnicy ds. mieszkalnictwa i edukacji. Można również wykorzystać wiedzę innych pracowników miejskich pochodzących z różnych środowisk.

Mapowanie kwestii międzykulturowych nie powinno pomijać potrzeb i aspiracji populacji przyjmującej, która znajduje się w niekorzystnej sytuacji

społeczno-ekonomicznej i która również może czuć się dyskryminowana i marginalizowana. Istnieje wiele dowodów na to, że grupa ta może czuć się „pozostawiona samej sobie” w przypadku koncentrowania się na społecznościach mniejszościowych, co może nasilać napięcia międzykulturowe. Strategia miasta międzykulturowego powinna wyraźnie uwzględniać, jakie działania kieruje się do tych grup i czy uwzględniono również ich potrzeby. W idealnym przypadku polityki międzykulturowe powinny przynosić korzyści całemu społeczeństwu i stanowić korzyść dla wszystkich. Obejmuje to skuteczną politykę zwalczania ubóstwa i wykluczenia.

Chociaż kwestie te będą dotyczyły konkretnego miasta, powszechne problemy, które mogą generować napięcia międzykulturowe dotyczą mieszkalnictwa, szkolnictwa i edukacji, kwestii związanych z zatrudnieniem i wyznaniem, np. zakładanie miejsc kultu.

- i) Przeprowadź **wstępną ocenę wewnętrzną**: każde miasto ma unikalną mieszankę polityk i praktyk, na którą ma wpływ kontekst krajowy, historia i aktualne priorytety. Ważne jest, aby zadać pytanie: „Dlaczego robimy coś w ten, a nie w inny sposób?” Będzie to okazja do zapoznania członków Zespołu z koncepcją miasta międzykulturowego i zachęta do zastanowienia się nad wpływem aktualnej polityki miejskiej na wzajemne postrzeganie i relacje między społecznościami w mieście.

Jeśli władze publiczne nie posiadają odpowiednich informacji o organizacjach, inicjatywach, wydarzeniach, decyzjach, umowach, wynikach i danych, które są istotne dla programu integracji międzykulturowej, pomocne może być zlecenie wstępnego mapowania, aby zapewnić podstawę do ukonstytuowania Forum mistrzów i innych grup roboczych oraz zorganizowania debaty. Takie mapowanie zostało przeprowadzone na przykład przez eksperta na zlecenie Limassol (Cypr) i okazało się bardzo przydatne w identyfikacji osób, organizacji, problemów, osiągnięć i wyzwań.

- ii) Zidentyfikuj **innowatorów międzykulturowych i podmioty łączące** innych oraz zaangażuj ich w opracowywanie i wdrażanie strategii międzykulturowej.

Wspieranie relacji międzykulturowych, zaufania i współpracy wymaga położenia nacisku na struktury, działania i zasoby, które łączą ludzi ponad kulturowymi granicami. Aby tak się stało, konieczne jest zaangażowanie ludzi zakorzenionych i aktywnych we wspólnotach, zrozumienie więcej niż jednej kultury oraz wizja rozwoju międzykulturowego dla wspólnego dobra. Wszystkie organizacje mają takie osoby i ważne jest, aby je zidentyfikować i wzmocnić poprzez zapraszanie ich do udziału w spotkaniach i pracach grup roboczych oraz przydzielanie im określonych zadań.

Większość urzędników miejskich zajmujących się kwestiami różnorodności i integracji prawdopodobnie

zna tych ludzi, ale w większych miastach lub jeśli urzędnicy są nowi w pracy, pomocne może być skorzystanie z prostej metody zapoczątkowanej przez fundację Ashoka, która wyszukuje i wspiera początkujących działaczy społecznych. W celu zidentyfikowania potencjalnych autorów zmian, poszukiwacze z Ashoki pytają wiele osób, czy znają kogoś o określonym profilu. Nazwiska, które padają najczęściej, są następnie umieszczane na podręcznej liście. Ewentualnie przydatne będzie także mapowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego i organizacji pozarządowych oraz nawiązywanie z nimi relacji.

Bardzo ważnym aspektem mapowania jest zanurzenie się osób kierujących procesem w prawdziwym życiu i działaniach organizacji zajmujących się kwestiami międzykulturowymi lub pracujących z różnymi odbiorcami. Po prostu nie da się zrozumieć dynamiki międzykulturowej, historii, narracji, podmiotów i łączących ich relacji, siedząc za biurkiem, czytając raporty i uczestnicząc w spotkaniach: liderzy i koordynatorzy międzykulturowi muszą udać się na miejsce wydarzeń, na targi, place miejskie, aby zobaczyć ich organizację i funkcjonowanie, słuchać, obserwować i czuć puls społeczności.

Pytania do rozważenia

- ▶ Czy Twoje miasto ma wyspecjalizowany organ lub międzywydziałową strukturę koordynacyjną odpowiedzialną za wdrażanie strategii międzykulturowej, która współpracuje z innymi interesariuszami (organizacjami pozarządowymi, uniwersytetami, sektorem prywatnym itp.)?
- ▶ Czy miasto posiada mechanizmy i systemy do zbierania danych i monitorowania zmian?
- ▶ Czy pracownicy na wszystkich poziomach władzy odzwierciedlają różnorodność populacji miasta?
- ▶ Czy zachęca się do kreatywnej interakcji między pracownikami z różnych środowisk, płci, wieku, specjalizacji zawodowych (czy istnieją miejsca spotkań, które są zachęcające dla wszystkich, neutralne wydarzenia)?
- ▶ Czy wspiera się i wykorzystuje innowacje w zakresie prowadzonej polityki (w tym przez nagradzanie błędów, jako przejawu inicjatywy, podejmowania ryzyka i wychodzenia z rutyny?)

3. Budowanie strategii międzykulturowej

Strategia międzykulturowa jest zwykle formułowana przez wyznaczoną grupę zadaniową w porozumieniu z wydziałami miast, grupami zawodowymi, organizacjami pozarządowymi oraz różnymi zaangażowanymi organizacjami i strukturami, takimi jak uniwersytety, organy doradcze zagranicznych rezydentów itp.

10-punktowy szablon do tworzenia polityki²⁷

1. Oparta na faktach **definicja** problemu do rozwiązania.
2. Nadrzędny **cel** potrzebny do określenia możliwego rozwiązania.
3. Zestaw **dążeń**, które zrealizowałyby ten cel, gdyby zostały osiągnięte.
4. **Programy i projekty** do wdrożenia opracowane wraz z użytkownikami.
5. **Struktury / mechanizmy** potrzebne do zapewnienia spójnych ram.
6. Wyznaczenie osób odpowiedzialnych, w tym uwzględnienie współpracy z osobami, które będą stosować tę politykę.
7. Skala i źródło **zasobów** niezbędnych do realizacji polityki.
8. Nośniki **komunikowania** polityki i kogo należy o niej informować.
9. Ustalenia dotyczące **monitorowania i oceny** skuteczności polityki oraz
10. **Środki do przeglądu i rewizji** polityki w tym świetle.

a) Konsultuj się i wspieraj uczestnictwo

Konsultacje i udział społeczności w opracowywaniu, wdrażaniu i ocenie strategii miasta międzykulturowego są nie tylko ważne i stanowią wartość samą w sobie; ale są niezbędne do osiągnięcia, ponieważ tworzą poczucie własności. Miasto prawdziwie międzykulturowe można osiągnąć jedynie poprzez aktywny udział wszystkich głównych instytucji, grup i społeczności w mieście.

Zasady, które mogą kierować skutecznym podejściem, obejmują:

- ▶ Uznanie, że w społecznościach mniejszościowych może istnieć domniemana historia nieskutecznych konsultacji i sceptycyzm co do zmian, jakie mogą wynikać z takich konsultacji.
- ▶ Jasność co do celu, zakresu i wyniku konsultacji / uczestnictwa (z kim się konsultowano i dlaczego, co jest przedmiotem dyskusji, które elementy są otwarte na zmiany, a co nie podlega negocjacji). Często władze mogą szukać „przedstawicieli” mniejszości, gdy w

27. A. J. Andrew i A. Lenschow. Integracja środowiska dla zrównoważonego rozwoju: wprowadzenie, w Jordan i Lenschow (red.), Innowacje w polityce środowiskowej? Integracja środowiska dla zrównoważonego rozwoju (Cheltenham: Edward Elgar), 3-23, 2008 r.

rzeczywistości są to bardzo zróżnicowane społeczności. Gdy organ nie ma pewności, lepiej jest zdecydować się na szerokie uczestnictwo i rozważyć różnorodność poglądów, które można przedstawić, niż szukać jednej, ujednoczonej odpowiedzi.

- ▶ Wyniki powinny obejmować nie tylko to, co zostało uzgodnione, ale także obszary, w których istnieje spór lub obszary, które wymagają dalszych prac w celu znalezienia rozwiązania.
- ▶ Uwzględnienie wrażliwości międzykulturowej i odpowiedniości kulturowej w logistyce i procesie konsultacji może obejmować przeprowadzanie konsultacji w czasie dogodnym dla uczestników, a nie urzędników, odpowiedni wybór miejsca w ramach danej społeczności zamiast w budynkach władz miejskich, dostępność odpowiednich napojów, rozpoznanie potrzeb kobiet i organizację opieki nad dziećmi.
- ▶ Zobowiązanie do przedstawienia odpowiedzi opinii publicznej.
- ▶ Zaangażowanie w ciągły proces i ocenę procesu zamiast jednorazowych konsultacji w określonych obszarach problemowych.

Strategia angażowania ludzi musi być bardzo zróżnicowana, aby dotrzeć do bardzo różnych ludzi, tak aby zmiana rządu nie mogła zmienić polityki, ponieważ zaangażowanych jest w nią wiele osób i organizacji. Firmy powinny także być orędownikami międzykulturowości. Zatrudnij słynnego blogera (tak jak Kopenhaga), aby przyciągnął uwagę i duże grupy obserwujących do kwestii międzykulturowych.

Sieci uczestnictwa publicznego (PPN) są mechanizmem zwiększającym udział społeczności w samorządzie lokalnym i stwarzają możliwości udziału w polityce i podejmowaniu decyzji. PPN to niezależne struktury z jedną siecią tworzoną w każdym Obszarze Władz Lokalnych.

PPN Dublinia (Irlandia) jest głównym ogniwem, poprzez które Rada Miasta Dublinia łączy się ze społecznością i sektorami wolontariatu, integracji społecznej i ochrony środowiska. Sieć ta powstała, jako formalna struktura aktywnego obywatelstwa i uczestnictwa, zapewniająca łącznik pomiędzy władzami lokalnymi i grupami danej społeczności promujący konsultacje, a także ułatwiający i wyrażający różnorodne poglądy i interesy.

PPN daje grupom:

- ▶ Okazję do wpływania na proces decyzyjny.
- ▶ Dostęp do informacji – o finansach, konsultacjach, zmianach.
- ▶ Szkolenia.

► Możliwość nawiązania kontaktu z innymi grupami.

► Reprezentowanie społeczności i zorganizowane działanie z Radą Miejską Dublinia.

Każda władza lokalna jest zobowiązana do utworzenia publicznej sieci partycypacji (PPN), pozyskiwania reprezentacji społecznej z PPN oraz zapewnienia zasobów i wsparcia PPN.

Berlin (Niemcy) przeprowadził bardzo umiejętny proces konsultacji w ramach przygotowań strategii / planu działania dotyczącego antydyskryminacji. Biuro ds. Przeciwdziałania Dyskryminacji upoważniło organizację pozarządową zrzeszającą ponad 70 innych podmiotów do zorganizowania udziału organizacji pozarządowych w projekcie. Proces ten posłużył do podniesienia kluczowych kwestii oraz zidentyfikowania głównych pomysłów i inicjatyw, które stanowią trzon strategii.

Jednocześnie konsultacje z różnymi departamentami Senatu podsumowały dotychczasowe działania i zidentyfikowały możliwe przyszłe działania. W drugim etapie wydziały zostały poproszone o udzielenie odpowiedzi na propozycje zgłoszone przez organizacje pozarządowe. Niektóre departamenty stwierdziły, że nie mają budżetu na wdrożenie pewnych środków więc plan działania obejmuje środki pozakosztowe i środki, dla których poszukiwane są dalsze możliwości finansowania.

Ostateczny plan działania zawierał kilka elementów: bilans, zalecenia organizacji pozarządowych (bardzo symboliczny gest uznania ich wysiłków); oświadczenie administracji dotyczące sugerowanych środków, których nie można było wdrożyć, wraz z przyczynami; lista 44 działań wraz z sugerowanymi metodami realizacji i źródłami finansowania.

Melitopol (Ukraina) przeprowadził ankietę wśród 1000 mieszkańców na temat celów i priorytetów międzykulturowych oraz kilka spotkań konsultacyjnych, a także międzykulturową „grę miejską przyszłości” w celu opracowania strategii międzykulturowej. W miejskim kanale telewizyjnym ruszył specjalny program telewizyjny „Moje miasto Melitopol”, poświęcony polityce międzykulturowej miasta. Utworzono grupę roboczą składającą się z lokalnych urzędników, ludzi kultury, biznesmenów i przedstawicieli organizacji pozarządowych. Ta grupa to zespół „kulturowych transformerów”.

NARZĘDZIA

Wspólne życie w integracyjnych demokracjach: w jaki sposób podejście międzykulturowe może promować uczestnictwo w różnorodnych społeczeństwach?

b) Budowanie kompetencji międzykulturowych

Umiejętność wzajemnego zrozumienia pomimo wszystkich rodzajów barier kulturowych jest podstawowym warunkiem wstępnym funkcjonowania naszych różnorodnych demokratycznych społeczeństw i jest kluczową kompetencją, nad którą każdy powinien pracować. Kompetencje międzykulturowe odnoszą się do zestawu wiedzy i umiejętności niezbędnych ludziom i organizacjom do działania w sposób międzykulturowy. Obejmuje to znajomość wszystkich zasad międzykulturowych opisanych w tym przewodniku (prawa człowieka, równość, przeciwdziałanie dyskryminacji, zaleta różnorodności, interakcja, uczestnictwo itp.). Kompetencje, które można właściwie zastosować, obejmują również szereg umiejętności miękkich (takich jak empatia, krytyczne myślenie, umiejętność słuchania i interakcji z innymi w sposób pokojowy itp.).²⁸ Szkolenia i narzędzia z zakresu kompetencji międzykulturowych dążą do zmiany postaw ludzi, zachęcając ich do kwestionowania podstawowych założeń ich kultur. Celem jest krytyczna dekonstrukcja tożsamości kulturowej w wyniku kontaktu z innymi kulturami.

Kompetencje międzykulturowe są od dziesięcioleci powszechnie uznawane za niezbędne do pokojowego współistnienia w zróżnicowanym świecie. W wielu ostatnich dokumentach strategicznych i zaleceniach organizacji międzynarodowych, takich jak Biała Księga Rady Europy w sprawie dialogu międzykulturowego²⁹ również bardzo jasno wyrażono tę potrzebę. Kompetencje międzykulturowe umożliwiają zajęcie się podstawowymi przyczynami niektórych z najbardziej szkodliwych problemów współczesnych społeczeństw w postaci nieporozumień w różnych aspektach kulturowych, społeczno-kulturowych, etnicznych i innych: dyskryminacja, rasizm, mowa nienawiści itp.

Dlatego kompetencje międzykulturowe są potrzebne nie tylko w administracji publicznej, ale powinny także zostać włączone do głównego nurtu działań mieszkańców miasta. W istocie włączenie międzykulturowe wymaga od obywateli, aby w codziennych działaniach przekładali swoje zaangażowanie na wspólny zestaw wartości, na wspólne poczucie przynależności do miasta i na pluralistyczną tożsamość lokalną.

W tym celu Test Obywatelstwa Międzykulturowego, opracowany w ramach Programu Miast Międzykulturowych, może być sposobem oceny wiedzy i świadomości obywateli w zakresie praw człowieka, ich kompetencji międzykulturowych,

28. J. Huber i inni, *Międzykulturowe kompetencje dla wszystkich przygotowujące do życia w zróżnicowanym świecie*, Seria Pestalozzi Rady Europy, Nr 2 Rada Europy, 2013 r.

29. *Biała Księga Dialogu Międzykulturowego. Żyjemy Razem Równi w Godności* – dokument inauguracyjny, 2008 r.

postrzegania różnorodności, jako korzyści, a także chęci do działania w sposób międzykulturowy. Test ma być narzędziem edukacyjnym i politycznym – podnoszącym świadomość obywateli, profesjonalistów i polityków na temat potrzeby definiowania obywatelstwa (miejskiego) w sposób pluralistyczny i inkluzywny.

Oprócz tego narzędzia, ICC oferuje swoim członkom szeroki wachlarz instrumentów i metod służących wzmocnieniu kompetencji międzykulturowych, w tym analizy porównawcze, przeglądy polityki i zalecenia, porady partnerów i ekspertów w zakresie innowacji politycznych, sprawdzone metodologie w określonych obszarach polityki, ocenę wpływu i komunikację.

Miasta mogą angażować się w sieć na różne sposoby. Mogą być pełnoprawnymi członkami sieci z uprzywilejowanym dostępem do wszystkich działań międzynarodowych i dedykowanym wsparciem eksperckim. Alternatywnie mogą skupić się na wymianach w ramach krajowej sieci Miast Międzykulturowych, jeśli taka sieć istnieje, lub zdecydować się jedynie na diagnostykę ich polityk poprzez [Indeks Miast Międzykulturowych](#).

Pomimo dostępnego wsparcia i narzędzi, przywołanie przez miasta koncepcji i narzędzi, a także zaangażowanie i przeszkolenie personelu i innych zainteresowanych stron w debatach na temat polityki może wymagać od miast znacznej ilości czasu i wysiłku, co może uniemożliwić im pełne korzystanie z know-how i możliwości oferowanych przez program. Dzieje się tak szczególnie w przypadku nowych miast przystępujących do programu, które mają niewielkie doświadczenie w zakresie migracji i integracji oraz muszą w trybie pilnym opracować i wdrożyć politykę integracji migrantów / uchodźców.

Aby pomóc w szybkim budowaniu wiedzy i potencjału w miastach oraz w usprawnieniu tego procesu, utworzono Akademię Integracji Międzykulturowej. Intensywny i wciągający kurs, który stanowi użyteczną przestrzeń, w której burmistrz i członkowie jego gabinetu, a także przedstawiciele rady miasta i inni interesariusze mogą znaleźć wszystkie podstawowe informacje, usługi i narzędzia programu oraz czas na poruszenie szczególnych kwestii dotyczących ich miasta.

Uniwersytet w **Patras** (Grecja) we współpracy z gminą opracował program szkoleniowy, zainspirowany swoim członkostwem w projekcie pilotażowym C4i (Komunikacja na rzecz Integracji). Model szkolenia zawodowego opierał się na założeniu, że (przyszli) nauczyciele o dużej wrażliwości międzykulturowej z większym prawdopodobieństwem staną się (a) bardziej pewnymi siebie obywatelami świata, lepiej rozumiejącymi różnice kulturowe; oraz (b) bardziej wyrafinowanymi pracownikami

umysłowymi, zdolnymi do opracowania zorientowanych międzykulturowo scenariuszy lekcji, radzących sobie z różnorodnością uczniów.

W ramach kursu międzykulturowego na Uniwersytecie w Patras (od marca do czerwca 2015 r.) odbył się wspólny projekt badawczy, w którym uczestniczyło 250 nauczycieli-stażystów. Poproszono ich o opracowanie, wdrożenie i przemyślenie / ocenę kampanii przeciwdziałania plotkom w celu zwalczania uprzedzeń, stereotypów i rasistowskich postaw w wybranych przez nich miejscach pracy. Od skutecznych nauczycieli oczekuje się rozwijania kompetencji międzykulturowych uczniów, umożliwiających im angażowanie się w codzienne interakcje międzykulturowe w sposób wolny od stereotypów, uprzedzeń lub plotek związanych z różnorodnością. Nauczyciele muszą przygotowywać doświadczenia edukacyjne w taki sposób, by sprzyjały one wzajemnej komunikacji i współpracy międzykulturowej.

Uczniowie brali udział w przygotowywaniu zajęć edukacyjnych dla najmłodszych klas i szkół średnich lub dla innych organizacji pozarządowych, byli też angażowani w aktywną komunikację z różnymi grupami odbiorców i przezwyciężanie różnic kulturowych poprzez zwalczanie uprzedzeń i stereotypów.

Karta OXLO to Deklaracja Praw Człowieka dla **Oslo** (Norwegia), która stanowi, że różnorodność języka, pochodzenia etnicznego, kultury, religii i ekspresji płciowej wymaga wsparcia dla wspólnych wartości, takich jak równość i demokracja. W swojej decyzji w sprawie „Możliwości różnorodności” Rada Miejska postanowiła, że gmina musi zapewnić mniejszościom równość w zakresie świadczenia usług komunalnych. Dotyczy to również firm świadczących usługi na rzecz mieszkańców w imieniu gminy. W praktyce wskazówki i szkolenia mają zapewnić równe traktowanie użytkowników przez wszystkich pracowników i wszystkie służby. Jednym z narzędzi jest przewodnik OXLO dotyczący równych usług, jest to podręcznik dostępny na miejskich stronach internetowych i intranetowych, zawierający wytyczne dla miejskich agencji, dzielnic i służb, jak uczynić Oslo miastem dla wszystkich - zapewnić równe szanse niezależnie od pochodzenia etnicznego, orientacji seksualnej i niepełnosprawności.

Oczekuje się, że każda usługa i każda jednostka w dzielnicach miejskich, agencjach i przedsiębiorstwach miejskich:

- ▶ Wie, gdzie jesteś i zna ludzi, którym świadczysz usługi.
- ▶ Wie, kto korzysta z usług, które świadczysz, i kto odnosi największe korzyści.
- ▶ Zna podstawy prawne równości i ochrony przed dyskryminacją.

- ▶ Nie zapomina świętować zwycięstw w pracy na rzecz równości i zapraszać wszystkich do świętowania.
- ▶ Dowiaduje się, co działa, dzieli się swoimi doświadczeniami i uczy się od siebie nawzajem.

NARZĘDZIA

Informacja w sprawie różnych sieci krajowych.

Test międzykulturowego obywatelstwa (wniosek do Sekretariatu ICC)

Uznanie kompetencji międzykulturowych.

Opracowane przez grupę 30 nauczycieli, dyrektorów szkół i ekspertów z całej Europy oraz przetestowane i pilotowane przez kolejnych 50 specjalistów w dziedzinie edukacji w ścisłej współpracy pomiędzy Programem Pestalozzi, Programem Miast Międzykulturowych Rady Europy i Europejskim Centrum Wergeland, to międzykulturowe narzędzie samooceny kompetencji zostało zredagowane przez Ildikó Lázár i przetłumaczone na 15 języków europejskich przez członków Wspólnoty Praktyk Pestalozzi.

Akademia Integracji Międzykulturowej zawiera wywiady z uczestnikami i organizatorami.

Pytania do rozważenia

- ▶ Czy miasto przyjęło proces konsultacji politycznych i / lub wspólnego tworzenia projektów z uwzględnieniem osób ze wszystkich środowisk etnicznych lub kulturowych?
- ▶ Czy miasto zapewnia szkolenia i narzędzia zwiększające kompetencje międzykulturowe wśród pracowników i mieszkańców?
- ▶ Czy miasto szuka wsparcia i inspiracji w szerokim gronie organizacji i osób? Czy próbuje pozyskać przykłady i doświadczenia z innych miast i krajów?

Elementy strategii międzykulturowej

Praktycznie na wszystkie obszary polityki miejskiej można spojrzeć z perspektywy międzykulturowej, tj. pod kątem ich wpływu na tożsamość kulturową, wzajemne postrzeganie się społeczności etnicznych oraz charakter ich relacji. Zbyt często miejskie polityki różnorodności są kształtowane w sposób reaktywny, reagując jedynie na poważne i skrajne problemy (takie jak niepokoje mniejszości, zabójstwa na tle rasowym i inne zagrożenia dla prawa lub porządku publicznego), które mogą nawet nie być tymi najpilniejszymi. Tymczasem czasami można przeoczyć codzienną pracę, która stanowi zdecydowaną większość aktywności miasta. Sercem koncepcji Miasta Międzykulturowego jest przejęcie ważnych - ale często przyziemnych - funkcji miasta oraz przeprojektowanie i rekonfiguracja ich w sposób międzykulturowy.

Strategię miasta można konstruować na wiele sposobów, ale zgodnie z doświadczeniem ICC, następujących 16 ważnych elementów razem wziętych prawdopodobnie wpłynie zarówno na percepcję społeczną, jak i na politykę publiczną (lub to, co nazwano w kontekście programu „software” i „hardware” integracji) i wyzwoli kolektywną dynamikę w kierunku „oswajania” i korzystania z różnorodności z korzyścią dla miasta i jego mieszkańców.

1. Interakcja

Interakcja między ludźmi wszelkiego rodzaju jest podstawą podejścia międzykulturowego i stanowi o jego wyjątkowej wartości. Wagę interakcji podkreślił Komitet Doradczy Konwencji ramowej Rady Europy o ochronie mniejszości narodowych³⁰, przypominając, że Artykuł 6 wzywa (Strony, przyp. tłum.) do „celowych wysiłków na rzecz budowania klimatu wzajemnego szacunku, zrozumienia i współpracy, w którym osoby należące do mniejszości narodowych są uznawane za integralne elementy społeczeństwa, które skutecznie korzystają z równego dostępu do praw i zasobów, a jednocześnie mają możliwości interakcji społecznej i społecznego włączenia ponad różnicami”.

Istnieją przytłaczające dowody na to, że im więcej kontaktu (bezpośredniego i pośredniego) mają ze sobą ludzie z różnych środowisk i o różnym stylu życia, tym mniejsze jest prawdopodobieństwo, że będą myśleć i zachowywać się w sposób krzywdzący dla innych. Warunki są jednak również ważne. Musi istnieć równość między ludźmi i wzajemne uznawanie poszczególnych kultur / tożsamości. Warunki te muszą być również zawarte w politykach i działaniach na rzecz mieszania się i interakcji międzykulturowych.

Miasto międzykulturowe w każdym zakresie swojej pracy musi przeciwdziałać uprzedzeniom i segregacji poprzez opracowanie szeregu polityk we wszystkich obszarach przedstawionych w tym przewodniku oraz

działań zachęcających do większego mieszania się i interakcji między różnymi grupami i jednostkami, wraz z szerokim wachlarzem sojuszników.

Pytania do rozważenia

- ▶ Czy Twoje miasto optymalizuje i aktywnie poszukuje możliwości spotkań, mieszania się i interakcji różnych grup mieszkańców w przestrzeni publicznej?
- ▶ Czy zidentyfikowano głównych interesariuszy, miejsca i problemy, które mogą łączyć mieszkańców ponad różnicami kulturowymi?
- ▶ Czy obecne zasady, procesy lub kultury organizacyjne utrudniają interakcje między ludźmi z różnych środowisk kulturowych?
- ▶ Czy Twoje miasto współpracuje ze społeczeństwem obywatelskim i organizacjami oddolnymi działającymi w dziedzinach związanych z włączeniem międzykulturowym?
- ▶ Czy miasto zachęca szkoły do organizowania międzykulturowych zajęć pozaszkolnych w przestrzeni publicznej przyczyniających się do desegregacji?

Wskazówki

- ▶ Rozwijaj lub wspieraj inicjatywy, które łączą ludzi wokół kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania (kultura, edukacja, religia, bezpieczeństwo itp.).
- ▶ Otwieraj międzykulturowe centra lub muzea poświęcone celebrowaniu wszelkiego rodzaju różnorodności, tak aby mieszkańcy o różnym

³⁰. Konwencja ramowa Rady Europy o ochronie mniejszości narodowych

pochodzeniu rozwijali poczucie przynależności do miejsc publicznych, które są atrakcyjne dla wszystkich.

- ▶ Dotrzyj do ludzi tam, gdzie się znajdują (miejsca pracy, sklepy, szkoły, miejsca kultu religijnego, rynki publiczne, obiekty sportowe itp.), aby poinformować ich o możliwościach oferowanych przez inne przestrzenie publiczne w mieście.
- ▶ Wspieraj młodzież i inne projekty mające na celu promowanie korzystania z przestrzeni publicznej bez segregacji.
- ▶ Zapewnij udogodnienia, takie jak ławki, stoły, gigantyczne szachownice, place zabaw itp., gdzie ludzie każdego pochodzenia, wieku i płci mogą spotykać się i wchodzić w interakcje.
- ▶ Opracuj mechanizmy i wskaźniki informacji zwrotnej, aby śledzić zmiany i identyfikować luki.

Fargespill z **Bergen** (Norwegia) skupia się na tym, co się dzieje, gdy różnice spotykają się poprzez tradycyjną muzykę i taniec: etiopski taniec ramion spotyka się z norweskim „gangarem”. Mogadiszu spotyka Kollywood, „fallturillturaltura” spotyka się z „habibi habibi”. Rymowanki dla dzieci z całego świata łączą się w jedną wielką polifoniczną mantrę. Przez fuzję muzycznego dziedzictwa *Fargespill* stara się zachęcić do emocjonalnego i głęboko zakorzonego zrozumienia faktu, że razem wędrujemy po tej małej planecie - i że musimy to jak najlepiej wykorzystać. Dzięki tradycyjnej muzyce i tańcowi staje się jasne, jak oczywiste jest to, że jesteśmy do siebie podobni i jak wzbogacające jest to, że jesteśmy różni. Rezultatem jest intymne, muzyczne spotkanie z historiami młodych ludzi o tym, kim są i skąd pochodzą, opowiedzianymi za pomocą ich muzyki i tańca. Poziom tego doświadczenia podnosi udział w projekcie profesjonalnych muzyków, choreografów, instruktorów, projektantów dźwięku i światła oraz scenografów.

Fargespill zadebiutował z wielkim sukcesem podczas Międzynarodowego Festiwalu w Bergen w 2004 r. i od tego czasu wystawił ponad 150 000 przedstawień. Wydano książkę i album, który był nominowany do norweskiej nagrody Grammy. Spektakl był wystawiany między innymi dla większości europejskich domów królewskich i większości ministerstw w Norwegii. Koncepcja *Fargespill* jest licencjonowana dla kilku gmin w całym kraju, także w Szwecji - a kilka innych jest o krok od założenia własnych zespołów.

W roku szkolnym 2017-2018 około 15 000 uczniów z 28 szkół w **San Sebastian** (Hiszpania) wzięło udział w programie szkolnym Agenda 21, który w tym roku był poświęcony badaniu różnorodności kulturowej.

Poprzez różne działania uczniowie mogli odkryć, czym jest różnorodność kulturowa, poznać różne kultury obecne w gminie oraz przeanalizować sytuację swoich szkół; odwiedzili i przeprowadzili wywiady z różnymi funkcjonariuszami miejskimi, zastanawiali się nad stereotypami i uprzedzeniami istniejącymi w społeczeństwie oraz sposobami radzenia sobie z nimi. Dzięki temu uświadomili sobie międzykulturową rzeczywistość miasta.

Aby pogłębić sens swojej pracy, dzieci zwróciły się do Rady Miejskiej i przedstawiły działania, które ich zdaniem należy podjąć, aby poprawić życie ludzi przybywających do miasta. Wydarzenie w Sali Plenarnej Urzędu Miejskiego zgromadziło około 100 młodych ludzi w wieku od 10 do 14 lat w celu wymiany poglądów z lokalnymi decydentami.

Główne poruszone kwestie to: promocja, poszanowanie i obrona praw człowieka; ulepszenie planu przyjmowania; organizacja akcji w dzielnicach i szkołach w celu poznania różnych kultur; plan na rzecz różnorodności kulturowej i walki z rasizmem; włączenie uchodźców lub migrantów klimatycznych do miejskiej strategii przeciw zmianom klimatycznym; oraz wzmocnienie relacji między Radą Miejską a stowarzyszeniami dziedzictwa kulturowego.

Program edukacyjny Agenda 21 Szkoła, uznany przez UNESCO i działający na rzecz zrównoważonego rozwoju planety, oferuje uczniom możliwość uczestniczenia w planach działań gmin poprzez składanie władzom miejskim propozycji i wniosków. Z tej okazji uczniowie przyjęli również własne zobowiązanie do poszanowania kultur i ludzi innego pochodzenia, poznania ich i przyjęcia oraz promowania pokojowego współistnienia. Wydarzenie w Radzie Miasta zakończyło się jasnym przesłaniem Prezydenta Miasta, w którym uznał on różnorodność kulturową za bogactwo społeczeństwa i opowiedział się za równością wszystkich ludzi.

Projekt XEIX w **Barcelonie** (Hiszpania) ma na celu wspieranie relacji międzykulturowych w wieloetnicznych dzielnicach poprzez podniesienie poziomu interakcji przedsiębiorstw między sobą i ich społecznościami. Projekt został po raz pierwszy wdrożony w 2012 r. w dzielnicy charakteryzującej się ważną obecnością chińskich rodzin (18% obcokrajowców), gdzie od dawna działające przedsiębiorstwa były zamykane i wykupywane przez chińskie i pakistańskie firmy rodzinne. Miasto zainicjowało powstanie Stowarzyszenia Handlu Detalicznego, które ma pomóc w rewitalizacji dzielnicy i w zarządzaniu relacjami społecznymi. Przygotowano także plan strategiczny. To umożliwiło wprowadzenie mediatorów międzykulturowych i tłumaczy, początkowo w postaci eksperta

w zakresie języka i kultury chińskiej, a następnie kolejnego pracującego ze społecznością południowoazjatycką. Początkowo trudno było przekonać sklepikarzy o korzyściach płynących z zaangażowania dla nich i ich społeczności. Stopniowo jednak zdawali sobie sprawę, że przystąpienie do stowarzyszenia może być sposobem na dotarcie do cennych informacji i poprawę ich wizerunku w sąsiedztwie, jako dobrych obywateli wnoszących pozytywny wkład społeczny i gospodarczy. Kolejnym wyzwaniem było przekonanie ich o wartości otwierania się na siebie nawzajem i na szerszą społeczność oraz interakcji z nią. Aby sprostać tym wyzwaniom, stowarzyszenie organizowało różne wydarzenia dla swoich członków (doroczne i zebrania członków Zarządu), a także imprezy publiczne (targi, festiwale itp.).

Pierwotnie celem Stowarzyszenia Handlu Detalicznego było zgromadzenie w sprzedawców z różnych środowisk w celu wspierania lokalnego rozwoju. Teraz również inne rodzaje organizacji, takie jak lokalne organizacje imigracyjne (szkoły języka chińskiego), instytucje (Casa Asia, Instytut Konfucjusza, Universitat Autònoma itp.), podmioty kulturalne (Teatr Narodowy) organizacje non-profit (uchodźcy ACCEM) i przedsiębiorstwa prywatne są również zachęcane do przyłączenia się. Stowarzyszenie Handlu Detalicznego stało się bowiem katalizatorem wszelkich lokalnych inicjatyw, zarówno gospodarczych (targi, kampanie handlowe), jak i kulturalnych (lokalne festiwale, wystawy). Działania społeczne i kulturalne w dzielnicy angażują wszystkie społeczności (np. targi zdrowia obejmowały ayurwedę, akupunkturę, oddawanie krwi i ziołolecznictwo) i promują uczestnictwo, interakcje oraz wzajemne uznanie w przestrzeni publicznej.

NARZĘDZIA

W jaki sposób podejście integracji międzykulturowej prowadzi do lepszej jakości życia w różnych miastach – Raport oceny MPG (Grupa do spraw Polityki Migracyjnej, przyp. tłum.)

Polityka miejska dotycząca centrów międzykulturowych i zaangażowania społeczności

2. Uczestnictwo

Uczestnictwo i interakcja to złote klucze do kształtowania polityki międzykulturowej oraz wskaźniki integracji i wykluczenia. Uczestnictwo może przybierać różne formy, obywatelskie, polityczne i kulturowe. Może odbywać się w sposób formalny (np. związek zawodowy) lub nieformalny (np. wolontariat). Istnieją również różne stopnie uczestnictwa (od konsultacji, mechanizmów informacji zwrotnej po partnerstwo,

wspólne tworzenie projektów i kontrolę)³¹, które są ściśle uzależnione od zakresu przysługujących ludziom praw (obywatelskich, politycznych, kulturalnych, ekonomicznych).

Integracja międzykulturowa zakłada dorozumiane założenie, że w dobie różnorodności i mobilności konieczny jest bardziej sprawiedliwy podział uprawnień i obowiązków między różnymi administratorami. Dlatego miasto międzykulturowe aktywnie dąży do udziału wszystkich mieszkańców w różnych procesach decyzyjnych, które mają wpływ na życie w mieście. W ten sposób zwiększa wsparcie, a tym samym trwałość lokalnych polityk, przy jednoczesnej znacznej redukcji ekonomicznych kosztów wykluczenia społecznego i niestabilności. Kiedy ludzie napotykają przeszkody w uczestnictwie lub w inny sposób świadomie decydują się nie uczestniczyć, mogą biernie wycofać się z życia społecznego i publicznego lub aktywnie wybrać życie poza panującymi zwyczajami społecznymi i obowiązującym prawem.

Zgodnie z doświadczeniem członków ICC, przy opracowywaniu włączających procesów partycypacyjnych należy wziąć pod uwagę szereg czynników:

- ▶ Proces uczestnictwa włączającego jest bardziej realistyczny, jeśli kontekst społeczny, w którym powstaje, nadaje znaczenie wspólnym interesom. Poczucie przynależności, wspólne dobro i podział odpowiedzialności to ważne podstawy rozwoju procesów uczestnictwa.
- ▶ Pracownicy miasta zaangażowani w procesy partycypacyjne muszą być w pełni wspierani przez swoje instytucje. Te procesy często

31. W 1969 r. Sherry Arnstein napisała o zaangażowaniu obywateli w procesy planowania w Stanach Zjednoczonych i opisała „drabinę partycypacji obywatelskiej”, która wykazywała poziom partycypacji od wysokiego do niskiego. Zobacz „Drabinę partycypacji obywatelskiej” Sherry R. Arnstein, *Journal of the American Planning Association*, tom. 35, Nr 4, str. 216-224, 1969 r.

wymagają czasu i elastyczności. Procesy partycypacyjne są per se niepewne, a ich wyniki niezadko zależą od zdolności do przeanalizowania teorii i dostosowania narzędzi i metod.

- ▶ Proces uczestnictwa włączającego będzie bardziej skuteczny, jeśli personel miasta przyjmie rolę moderatora, a nie koordynatora, aby zapewnić uczestnikom możliwość bycia właścicielami procesu i w konsekwencji, jego wyników. Ponadto zaangażowany personel powinien zdobyć kompetencje w zakresie zarządzania międzykulturowego i promowania równych szans, aby osiągnąć niezbędne umiejętności (jak np. aktywne słuchanie).

Metodologie partycypacyjne powinny uwzględniać następujące kluczowe aspekty:

- ▶ Ważne jest, aby skupić się na kilku podstawowych wspólnych celach, które z większym prawdopodobieństwem będą służyć wspólnym interesom. Jeśli cele są zbyt szczegółowe, istnieje ryzyko przeniesienia centrum zainteresowania na określone grupy i utraty udziału innych.
- ▶ Udostępnianie informacji i jasna komunikacja na temat procesu i jego wyniku ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia odpowiedzialności i zaufania. Stopień, w jakim uczestnicy, a szerzej społeczności, postrzegają przejrzystość całego procesu, wpływa na ich chęć wniesienia wkładu i zaufanie do procesu.
- ▶ Metody i narzędzia partycypacyjne muszą być dostosowane do odbiorców i specyfiki grupy. Solidna ocena różnorodności populacji, która obejmuje konsultacje na wczesnym etapie procesu, będzie miała kluczowe znaczenie dla zrozumienia, które narzędzia będą najbardziej wydajne.

Wskazówki

- ▶ Promuj włączające uczestnictwo poprzez opracowywanie odpowiednich narzędzi i szkoleń dla władz publicznych, w tym w zakresie kompetencji międzykulturowych.
- ▶ Opracuj dostosowane działania, aby dotrzeć do grup szczególnie wrażliwych.
- ▶ Otwórz przestrzenie i kanały, aby obywatele, przywódcy polityczni i praktycy mogli współpracować.
- ▶ Wzmocnij pozycję obywateli (umiejętności przywódcze i szkolenia) poprzez ukierunkowane działania w zakresie budowania zdolności.
- ▶ Informuj społeczność o możliwościach uczestnictwa i ich wynikach.
- ▶ Rozważ również wdrożenie działań artystycznych i kulturalnych, jako narzędzi wzbudzania zainteresowania, zaangażowania i uczestnictwa.

Prawo jest z pewnością istotną barierą uniemożliwiającą jednostkom udział w życiu obywatelskim i politycznym. Jednak nawet wtedy, gdy ustawodawstwo zapewnia odpowiednie prawa, miasta próbujące wspierać uczestnictwo ludzi napotykały inne wyzwania, między innymi:

- ▶ Rosnący brak zaufania obywateli do instytucji publicznych, przejawiający się również brakiem zainteresowania polityką i partycypacją.
- ▶ Ogólny brak wiedzy o prawach i funkcjonowaniu instytucji demokratycznych;
- ▶ Ogólnie niski poziom uczestnictwa migrantów, uchodźców, grup mniejszościowych i osób o obcym pochodzeniu w życiu politycznym.
- ▶ Mowa nienawiści, rosnący populizm i szerzenie się ksenofobicznego dyskursu publicznego sprzyjają rasizmowi i nietolerancji oraz są sprzeczne z wartościami otwartego społeczeństwa.
- ▶ Rozprzestrzenianie się platform współpracy online, które niewątpliwie stworzyły obywatelom możliwość wpływania na władzę poprzez możliwość wnoszenia petycji, inicjatyw politycznych, oceny polityki, weryfikacji faktów i crowdsourcing, ale które jednocześnie stwarzają ryzyko obniżenia jakości uczestnictwa poprzez swego rodzaju łatwy udział obywatelski bez prawdziwego zaangażowania.

Wszystko to otworzyło pole dla Rady Europy i ICC do szerszej refleksji na temat barier utrudniających bardziej aktywne zaangażowanie dużej części obywateli w proces demokratyczny, w tym na temat wykluczenia społeczno-gospodarczego i segregacji miejskiej. Rada Europy i jej Komitet Ministrów niedawno wzbogacili swój zbiór norm dotyczących uczestnictwa, przyjmując bardzo postępowe zalecenie w sprawie udziału obywateli w lokalnym życiu publicznym³². Nowatorska jest w tym tekście definicja „obywatela”, zgodnie z którą jest nim „każda osoba (w tym, w stosownych przypadkach, obcokrajowcy) należąca do społeczności lokalnej. Przynależność do społeczności lokalnej wiąże się z istnieniem trwałego związku między jednostką a tą społecznością”. W zaleceniu uznano również uzupełniające się role demokracji przedstawicielskiej i uczestniczącej oraz ich wkład w integracyjne i stabilne społeczeństwa. Co ciekawe, tekst określa demokrację lokalną, jako jeden z fundamentów demokracji w krajach europejskich. Uznaje również „wiodącą rolę”, jaką odgrywają lokalne instytucje publiczne w promowaniu udziału obywateli oraz w ponownym angażowaniu się z nimi „w nowy sposób w celu utrzymania legitymacji procesów decyzyjnych. Na koniec zaleca podjęcie dalszych kroków

32. Zobacz: [Zalecenie CM/Rec\(2018\)4 Komitetu Ministrów do państw członkowskich w sprawie udziału obywateli w lokalnym życiu publicznym](#) (21 marca 2018 r.)

w celu „bardziej bezpośredniego zaangażowania obywateli w zarządzanie sprawami lokalnymi, przy jednoczesnym zapewnieniu skuteczności i wydajności takiego zarządzania”.

Miasta są idealnie przygotowane do badania i testowania alternatywnych form uczestnictwa, które stwarzają możliwości dla osób z różnych środowisk i doświadczeń, aby wspólnie podejmować, kształtować i wpływać na decyzje, które mają wpływ na ich życie, a także ułatwiają dostęp osób niebędących obywatelami do praw obywatelskich i politycznych. Na przykład niektóre miasta analizują różne modele „obywatelstwa miejskiego” ze względu na zobowiązania prawne, ze względów humanitarnych oraz w celu poprawy integracji i skuteczności wdrażania polityki. Przykładowo hiszpański Padrón to lista wszystkich osób, które mieszkają w określonym mieście i są zarejestrowane w lokalnym ratuszu. Rejestracja wymaga jedynie paszportu i dowodu miejsca zamieszkania, ale nie potrzeba do niej pozwolenia na pobyt. Zapewnia zatem zarówno symboliczne członkostwo lokalne, jak i formalny dostęp do usług komunalnych. Kilka hiszpańskich miast eksperymentowało z zbliżeniem tego modelu do bardziej wyraźnej formy obywatelstwa miejskiego, a najskuteczniejsza okazała się Barcelona, która wykorzystwała to rozwiązanie, jako podstawę do skonstruowania kompleksowej polityki opartej na prawach człowieka i międzykulturowości.

Pytania do rozważenia

- ▶ Jeśli twoje miasto przyjęło plan działań międzykulturowych, to czy był to wynik procesu konsultacji obejmującego osoby ze środowisk migracyjnych / mniejszościowych?
- ▶ Czy Twoje miasto wprowadziło mechanizmy partycypacyjne, inne niż prawo do głosowania lub organ doradczy, aby umożliwić wszystkim mieszkańcom miasta, niezależnie od tego z jakich środowisk migracyjnych / mniejszościowych pochodzą, równy udział w procesie decyzyjnym?
- ▶ Czy Twoje miasto monitoruje udział mieszkańców miasta ze środowisk migracyjnych / mniejszościowych w procesie podejmowania decyzji?
- ▶ Czy twoje miasto podejmuje działania zapewniające mieszkańcom ze środowisk migracyjnych / mniejszościowych sprawiedliwą reprezentację w kluczowych instytucjach i organizacjach, w zarządach lub organach zarządzających związków zawodowych, w szkołach publicznych, radach zakładowych, itp.?
- ▶ Czy Twoje miasto wprowadziło mechanizmy zapewniające poszanowanie równości płci w organizacjach, które uczestniczą w procesie podejmowania decyzji w sprawach związanych

z integracją mieszkańców miasta ze środowisk migracyjnych / mniejszościowych?

W **Swansea** (Wielka Brytania), praca na zasadach partnerstwa i konsultacje z mieszkańcami są podstawą planowania i oceny polityki miasta. Priorytety, plany, budżet, usługi socjalne i życie obywatelskie podlegają konsultacjom. Rada opracowała szereg narzędzi umożliwiających zaangażowanie i konsultowanie wszystkich obywateli w jej procesie decyzyjnym:

- ▶ Strategia Konsultacji i Zaangażowania pomaga praktykom w nawiązywaniu kontaktów z mieszkańcami i usługobiorcami.
- ▶ Platforma internetowa Swansea Voices składa się z bazy danych mieszkańców, z którymi Rada regularnie konsultuje swoje usługi i kwestie lokalne. Członkostwo w niej jest stale aktualizowane, aby umożliwić uczestnictwo jak największej liczby osób. Ostatnie obszary konsultacji obejmowały przebudowę centrum miasta i priorytety budżetu Rady.
- ▶ Swansea Reputation Tracker to stała ankieta telefoniczna przeprowadzana przez Radę. Co drugi miesiąc 180 osób jest pytanym o opinię na temat Rady, świadczonych przez nią usług, pracowników Rady i zadowolenia z okolicy, w której mieszkają. Informacje zbierane każdego roku służą do informowania o planach usług Rady i są przekazywane w ramach procesów monitorowania wydajności.

Rada angażuje się w kwestie różnorodności populacji za pośrednictwem grup i forów zajmujących się różnorodnością, takich jak Sieć 50+, Forum BME (Forum Osób Czarnoskórych i Mniejszości Etnicznych, przyp. tłum.) lub Forum LGBT.

Dla zwiększenia swojej reprezentatywności Rada opracowała szereg kanałów angażujących ludzi: Sesje bezpośrednie - możliwość wypowiedzenia się przez każdego w bardziej nieformalnym otoczeniu; Wizyty grupowe - spotkanie lub nieformalna dyskusja - w zależności od preferencji grupy; Informacje zwrotne za pośrednictwem poczty elektronicznej - tak, aby ludzie mogli wyrazić swoją opinię bez konieczności rozmawiania z Radą; ankiety online; „Wielkie rozmowy” z dziećmi i młodzieżą; Spotkania interesariuszy / forum.

Opracowując lokalną strategię spójności, Rada zorganizowała spotkanie dyskusyjne dla dorosłych - obejmujące zarówno migrantów, jak i osoby ze skrajnie prawicowych grup, aby porozmawiać z tymi, którzy mogą się sprzeciwiać strategii spójności.

Chociaż nie powołano rady młodzieżowej, to istnieje budżet przeznaczony na konsultacje w szkołach, podczas których dzieci mogą spotykać

się z urzędnikami i rozmawiać na różne tematy. Udział dzieci i młodzieży (CYP) jest realizowany przez zespół partycypacyjny CYP, który działa, jako centralny organ identyfikujący odpowiednie grupy i osoby, które mogą być zainteresowane konsultacjami lub które mogą skorzystać na uczestnictwie w nich. Rejestruje się również i ocenia wpływ zaangażowania młodych ludzi w możliwości oferowane / wspierane przez zespół.

Ponadto miasto i hrabstwo Swansea w swoich zasadach rekrutacyjnych uwzględniają opcję przestrzegania zasad „pozytywnego działania” zawartych w ustawie dotyczącej równości (Equality Act) z 2010 r. Można je zastosować, gdy dojdzie do rozstrzygnięcia remisu między dwoma (lub więcej) kandydatami reprezentującymi równy poziom kwalifikacji, wówczas zasada ta umożliwia pracodawcy dokonanie wyboru w oparciu o posiadaną przez kandydata cechę chronioną, jeśli istnieją dowody na niedostateczną reprezentację wśród pracowników określonej grupy charakteryzującej się tą właśnie cechą (np. niedobór kobiet na wyższych stanowiskach w urzędzie).

W **Stanach Zjednoczonych** miasta korzystały z lokalnych dowodów osobistych w jednym z największych programów w Nowym Jorku. Karta IDNYC została wprowadzona w 2014 r. przez burmistrza De Blasio, jako dostępny i bezpieczny dokument umożliwiający wszystkim mieszkańcom dostęp do usług miejskich i przyznanie wstępu do budynków miejskich, takich jak szkoły. Może być używana, jako dowód tożsamości w kontaktach z policją i jest akceptowaną formą identyfikacji przy otwieraniu konta bankowego w wybranych instytucjach finansowych oraz w dowolnej bibliotece publicznej w Nowym Jorku. Dodatkowe korzyści obejmują możliwość zapisania się na bezpłatne roczne członkostwo w 40 wiodących muzeach, ogrodach zoologicznych, salach koncertowych i ogrodach botanicznych w mieście. Oferuje również zniżki na bilety do kina, wydarzenia sportowe, leki na receptę, centra fitness i zdrowia, supermarkety i atrakcje Nowego Jorku. Obecnie posiada ją 1,3 miliona osób. Pomysł ten został podjęty przez niektóre europejskie miasta, w tym pilotażową „Züri-City Card” w Zurychu (Szwajcaria) lub kartę obywatela miejskiego w Paryżu (Francja).

Jednym z najbardziej udanych projektów na platformie Lepszy **Reykjavík** (Islandia) jest Moje Sąsiedztwo (wcześniej Lepsze Sąsiedztwo). Moje Sąsiedztwo obejmuje coroczny budżet partycypacyjny realizowany we współpracy z miastem Reykjavík. Projekt funkcjonuje od 2011 r. i każdego roku przeznacza 450 mln ISK (+ 3 mln EUR) na pomysły mieszkańców mające na celu ulepszenie poszczególnych dzielnic Reykjavíku.

W ramach projektu Moje Sąsiedztwo w latach 2012-2017 mieszkańcy zaakceptowali łącznie 608 pomysłów. Dzięki temu tysiące obywateli wywarło rzeczywisty wpływ na swoje środowisko, a wszystkie dzielnice Reykjavíku zostały wyraźnie ulepszone.

W 2017 r. miasto zdecydowało się pozyskać pomysły od społeczeństwa, aby współtworzyć politykę edukacyjną dotyczącą Lepszego Reykjavíku. Był to pierwszy przypadek, kiedy polityka jakiegokolwiek rządu na Islandii czerpała pomysły od mieszkańców.

NARZĘDZIA

Życie razem w integracyjnych demokracjach: w jaki sposób podejście międzykulturowe może promować uczestnictwo w różnych społeczeństwach.

Miejskie obywatelstwo: tworzenie miejsc, do których mogą należeć nawet osoby nie mające dokumentów.

Partycypacyjne i przemyślane strategie demokracji dla miasta międzykulturowego: angażowanie migrantów i obcokrajowców w lokalne życie polityczne.

3. Antydyskryminacja

Dyskryminacja występuje wtedy, gdy ludzie są traktowani mniej przychylnie niż inne osoby, które znajdują się w porównywalnej sytuacji tylko dlatego, że należą, lub są postrzegane, jako należące do określonej grupy lub kategorii osób; lub wtedy, gdy ludzie znajdujący się w różnych sytuacjach podlegają ustandaryzowanym normom, które nie uwzględniają ich konkretnego położenia. Ludzie mogą być dyskryminowani

ze względu na swój wiek, niepełnosprawność, pochodzenie etniczne, przekonania polityczne, rasę, religię, płeć, tożsamość płciową, orientację seksualną, język, kulturę i z wielu innych powodów. Dyskryminacja, która często jest wynikiem uprzedzeń, czyni ludzi bezsilnymi, utrudnia im bycie aktywnymi obywatelami, uniemożliwia im rozwój umiejętności, a w wielu sytuacjach dostęp do pracy, opieki zdrowotnej, edukacji czy zakwaterowania. Formy i przejawy działań antidyskryminacyjnych są różne, ponieważ wywodzą się z różnych krajowych tradycji prawnych.

ICC przyjmuje podejście oparte na prawach jednostki, polegające na przeciwdziałaniu dyskryminacji i zrozumieniu wykraczającym poza rasę, aby uwzględnić wszystkie formy różnorodności³³. Stosuje również formatywne i pragmatyczne podejście do przeciwdziałania dyskryminacji, ponieważ uprzedzenia i dyskryminacja mogą się rozwijać, pomimo przepisów ochronnych, tam, gdzie istnieje segregacja lub brak kontaktu i dialogu między ludźmi. Miasta międzykulturowe stwarzają możliwości i warunki dla ludzi i organizacji, aby doświadczyli korzyści, jakie przynosi różnorodność w życiu codziennym i aby ta zaleta była jasna i wyraźna dla wszystkich. Na przykład, oprócz tworzenia struktur prawnych i administracyjnych w celu wspierania ofiar, wykrywania i sugerowania środków zaradczych w przypadku systemowej dyskryminacji, ICC od kilku lat pracuje nad opracowaniem i rozpowszechnianiem metodologii zwalczania plotek, strategicznego narzędzia, które koncentruje się na sposobie powstawania stereotypów i uprzedzeń, a przede wszystkim na tym, jak zredukować je i ich negatywny wpływ, aby zapobiegać dyskryminacji i promować bardziej pozytywne interakcje ponad różnicami.

Miasto międzykulturowe dokłada wszelkich starań, aby zapewnić niedyskryminację we wszystkich swoich politykach, programach i działaniach. Miasto współpracuje z urzędnikami, administracją, instytucjami edukacyjnymi i kulturalnymi, policją i funkcjonariuszami bezpieczeństwa, a także z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i innymi instytucjami, które zwalczają dyskryminację oraz oferują wsparcie i zadośćuczynienie ofiarom. Wymaga również od praktyków skupienia się nie tylko na interakcjach między większością a mniejszościami, ale również w ramach poszczególnych grup, w których mogą istnieć ukryte procesy nierówności i niesprawiedliwości. Ponadto miasto gromadzi dane dotyczące dyskryminacji i monitoruje wpływ polityk i programów. W Barcelonie Biuro ds. Niedyskryminacji (OND) to główna usługa prowadzona przez Radę Miejską dla obywateli i organizacji w celu otrzymywania i dokumentowania informacji, szkolenia i doradzania w

33. Zobacz [Protokół Nr 12 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, 2000](#). Karta Praw Podstawowych UE, 2000.

zakresie przestępstw z nienawiści i mowy nienawiści. Służba miejska gromadzi dane dla uzyskania lepszego obrazu sytuacji w mieście oraz aktywuje mechanizmy oficjalnego zgłaszania przestępstw z nienawiści i mowy nienawiści, a także prowadzenia w razie potrzeby postępowań sądowych w istotnych sprawach. Powstanie również Obserwatorium Przestępstw z Nienawiści i Mowy Nienawiści, które przeszkoli w tym zakresie pracowników miejskich, w tym policję miejską. Inne środki obejmują zachęcanie szkół do obchodzenia Międzynarodowego Dnia Eliminacji Dyskryminacji Rasowej. Ponadto miasto międzykulturowe szeroko informuje o ryzyku, jakie dyskryminacja stanowi dla spójności społecznej, jakości życia i lokalnej gospodarki.

Miasta międzykulturowe powinny:

- ▶ Stworzyć ogólne struktury antydyskryminacyjne, które są w stanie poradzić sobie z dyskryminacją z jakiegokolwiek przyczyny wymienionej w Protokole Nr 12 do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, wspierać ofiary oraz wykrywać, uzasadniać i sugerować środki zaradcze w przypadku systemowej dyskryminacji.
- ▶ Wspierać kompetencje w zakresie różnorodności urzędników publicznych i wybieranych - obejmujących wszystkie rodzaje różnorodności, w tym takie, które mogą być charakterystyczne dla danego miasta (np. tradycyjne mniejszości i języki).
- ▶ Zapewnić miejską edukację w zakresie praw człowieka, dialogu międzykulturowego i wielorakiej tożsamości oraz zapobiegać wielokrotnej dyskryminacji poprzez oficjalne komunikaty publiczne, edukację nieformalną, partnerstwa z organizacjami pozarządowymi, media społecznościowe i strategię przeciwdziałania plotkom.
- ▶ Przygotować przekrojowe działania, angażujące organizacje o różnych podstawach antydyskryminacyjnych, aby pomóc podnieść świadomość na temat wielokrotnej i złożonej dyskryminacji oraz opracować skuteczne strategie, które spowodują wzajemne wzmacnianie się pomiędzy różnymi organizacjami broniącymi praw.

Pytania do rozważenia

- ▶ Czy Twoje miasto prowadzi systematyczny przegląd wszystkich zasad i przepisów miejskich w celu zidentyfikowania mechanizmów, które mogą dyskryminować mieszkańców ze środowisk migrantów / mniejszości?
- ▶ Czy Twoje miasto posiada statut lub inny wiążący dokument zakazujący dyskryminacji osób lub grup osób ze względu na rasę, kolor skóry, język, religię, narodowość, pochodzenie narodowe / etniczne, płeć, tożsamość płciową lub

orientację seksualną w administracji miejskiej i sferze usług?

- ▶ Czy Twoje miasto posiada wyspecjalizowaną usługę, która doradza ofiarom dyskryminacji i wspiera je?
- ▶ Czy Twoje miasto regularnie monitoruje / bada zakres i charakter dyskryminacji w mieście?
- ▶ Czy Twoje miasto prowadzi kampanie antydyskryminacyjne lub podnosi świadomość na temat dyskryminacji w inny sposób?

Paryż (Francja) utworzył sieć RéPaRe do spraw Śledzenia Dyskryminacji (*Le Réseau de repérage des discriminations*). Mobilizując służby i partnerów miasta, projekt RÉPaRe ma na celu „uczynienie niewidzialnego widocznym”, innymi słowy, ujawnienie licznych sytuacji dyskryminacyjnych, które często pozostają niezauważone oraz reagowanie na nie. Profesjonaliści pracujący z Paryżanami otrzymują wsparcie w identyfikowaniu sytuacji dyskryminacyjnych i promowaniu dostępu do praw ofiar, ponieważ bardzo często opinia publiczna - a czasami sami specjaliści - nie są świadomi, że pewne działania mogą być nielegalne. Sieć obejmuje wielu partnerów: od podmiotów oferujących usługi prawne, przez stowarzyszenia, służby zatrudnienia, działaczy młodzieżowych, publicystów, pracowników socjalnych, urzędy miejskie, po instytucje wymiaru sprawiedliwości. Specjaliści pracujący w dziedzinach społecznych, zatrudnienia i prawniczych powinni umieć: identyfikować sytuacje dyskryminacyjne; zgłosić zidentyfikowaną dyskryminację; wiedzieć, jak reagować na sytuacje dyskryminacyjne; wiedzieć, jak bezpiecznie postępować ze sprawcą, sytuacją i wspierać ofiarę; zapobiegać ryzyku dyskryminacji lub współdziałaniu w dyskryminacji; i promować kulturę równości.

Rada Miasta **Barcelona** (Hiszpania) przyjęła **miejski plan zwalczania islamofobii**, pionierski środek zarządu miejskiego mający na celu zagwarantowanie spójności społecznej i ochronę praw człowieka. Plan został omówiony i uzgodniony w procesie z udziałem osiemdziesięciu osób, w tym ekspertów ds. praw człowieka i przeciwdziałania dyskryminacji, wyspecjalizowanego personelu miejskiego, podmiotów społecznych i organizacji ze społeczności muzułmańskiej.

Plan określa 28 środków, których celem jest wsparcie najbardziej narażonych ofiar islamofobii: kobiet. W prowincji Barcelona zgłoszone przestępstwa z nienawiści wzrosły w 2015 r. o 19% w porównaniu z 2014 r. i o 40% w porównaniu z 2013 r.

Biuro ds. Niedyskryminacji (OND) stało się główną usługą prowadzoną przez Radę Miejską dla obywateli i organizacji w celu otrzymywania i dokumentowania informacji, szkolenia i porad w zakresie przestępstw z nienawiści i mowy nienawiści. Służba miejska gromadzi dane w celu uzyskania lepszego obrazu sytuacji w mieście, a także aktywuje mechanizmy oficjalnego zgłaszania przestępstw z nienawiści i mowy nienawiści oraz prowadzenia w razie potrzeby postępowań sądowych w istotnych sprawach.

Powstanie także Obserwatorium Przestępstw z Nienawiści i Mowy Nienawiści, zostaną również zorganizowane szkolenia dla pracowników samorządowych w tym zakresie, w tym dla Straży Miejskiej. Inne środki obejmują zachęcanie szkół do obchodzenia Międzynarodowego Dnia Eliminacji Dyskryminacji Rasowej.

W 2018 r. miasta ICC, Mediolan, Palermo i Turyn (Włochy) wraz z Albano Laziale i przy wsparciu technicznym ICEI - Economic Cooperation Institute International, AMMI, Amnesty International i COREP

- Consortium for Research and Lifelong Learning Turin, uruchomiły projekt #iorispetto (szanuję).

Projekt promował świadomość obywatelską i aktywne upodmiotowienie zorientowane na rzeczywistnienie bardziej integracyjnego społeczeństwa. Jego metodologia obejmowała szkolenia dla nauczycieli, mediatorów międzykulturowych i wolontariuszy; warsztaty i laboratoria w szkołach i wreszcie uruchomienie inicjatyw aktywnego obywatelstwa z wykorzystaniem metodologii partycypacyjnej i uwzględnieniem wszystkich lokalnych realiów.

#IORISPETTO działał na rzecz promocji świadomości społeczeństwa, młodzieży i studentów w zakresie kultury praw człowieka oraz zasad uczciwości i sprawiedliwości, a także zrozumienia mechanizmów komunikacji interpersonalnej i medialnej, które pozwalają przezwyciężyć dyskryminację i mowę nienawiści. Ponadto w ramach projektu wdrożono strategię Rady Europy przeciwdziałania plotkom, czyli metodologię walki z rozprzestrzenianiem się nieuzasadnionych, nietolerancyjnych i dyskryminujących plotek i uprzedzeń.

Projekt trwał 18 miesięcy (od 1 marca 2018 r. do 31 sierpnia 2019 r.) i obejmował działania w 300 klasach 80 miast we Włoszech, a strategia przeciwdziałania plotkom została wdrożona w 4 miastach docelowych (Turyn, Mediolan, Albano Laziale, Palermo).

NARZĘDZIA

[Europejska Komisja przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji \(ECRI\)](#) to niezależny organ monitorujący Rady Europy wyspecjalizowany w zwalczaniu antysemityzmu, dyskryminacji, rasizmu, nietolerancji na tle religijnym i ksenofobii. ECRI opracowuje rekomendacje dotyczące polityki ogólnej (GPR) kierowane do rządów wszystkich państw członkowskich, jak również szczegółowe wytyczne, do korzystania z których zachęca się twórców krajowych strategii i polityk w różnych dziedzinach.

[Metodologia i podręcznik przeciw plotkom](#)

4. Przyjmowanie nowoprzybyłych

Osoby przybywające do miasta na dłuższy pobyt (niezależnie od okoliczności) mogą być zdezorientowane i potrzebować wielu form wsparcia. Stopień, w jakim te różne środki wsparcia mogą być skoordynowane i skutecznie realizowane, będzie miał duży wpływ na to, w jaki sposób dana osoba się osiedli i zintegruje. To, co często jest pomijane, ale ma potężny wpływ na stosunki międzykulturowe, to kwestia, czy reszta mieszkańców miasta jest przygotowana i otwarta na pomysł powitania przybyszów w charakterze mieszkańców i obywateli, czy wręcz

przeciwnie, jest przyzwyczajona do postrzegania nowo przybyłych jako osób z zewnątrz, które stanowią potencjalne zagrożenie. To właśnie przesłanie władz na temat różnorodności, komunikowane bezpośrednio lub poprzez konkretne działania, determinuje w pewnym stopniu stosunek do przybyszów.

Pytania do rozważenia

- ▶ Czy twoje miasto wyznaczyło podmiot, jednostkę, osobę lub procedurę odpowiedzialną za powitanie /przyjmowanie nowoprzybyłych?
- ▶ Czy Twoje miasto dysponuje kompleksowym pakietem informacji i wsparcia dla nowoprzybyłych?
- ▶ Czy różne miejskie służby i agencje zapewniają wsparcie dla określonych grup nowo przybyłych?
- ▶ Czy Twoje miasto oferuje specjalne kursy powitalne i integracyjne dla uchodźców?

Oksford (Wielka Brytania) zamienia formalność prawną w uroczystość i wydarzenie kulturalne.

Urząd stanu cywilnego Oxfordshire szuka sposobów na zaangażowanie lokalnej społeczności w uroczystości nadawania obywatelstwa i naturalizacji i współpracuje ze szkołami, aby to osiągnąć. Dzięki tym działaniom chóry ze szkół średnich i podstawowych zapewniają oprawę muzyczną tych ceremonii, które odbywają się co tydzień w Kancelarii Rady w Oksfordzie. Zapraszano na nie również parlamentarzystów. W celu zaangażowania większej liczby szkół w ceremonie nadawania obywatelstwa, Rada zamówiła nagranie filmu DVD, aby dać nowym obywatelom wyobrażenie o tym, do czego taka ceremonia. Siedmiominutowe DVD okazało się bardzo przydatne w podnoszeniu rangi ceremonii nadawania obywatelstwa w Radzie Hrabstwa i całym powiecie. Uczniowie i nauczyciele opowiadali w nim, jak miło było się zaangażować i jak poruszające były te uroczystości.

Montreal (Kanada) opracował [Plan działania na lata 2018-2020](#) w sprawie włączenia społecznego, by zintegrować nowoprzybyłych, zawierający około trzydziestu środków podzielonych na cztery główne wątki. Pierwszy dotyczy uczynienia z administracji miejskiej przykładu otwartości, bezpieczeństwa i włączenia. Drugi aspekt koncentruje się na zintegrowanym i dostępnym świadczeniu usług, podczas gdy trzeci jest ukierunkowany na proces zatrudnienia i społeczeństwo obywatelskie i ma na celu poprawę zdolności przyjmowania i integracji przez te procesy. Ostatni wątek dotyczy zapewnienia ochrony i dostępu do usług migrantom nieposiadającym statusu prawnego lub których status jest niepewny. Ostatecznie administracja miejska chce zwiększyć udział nowoprzybyłych

w gospodarce, zapewnić przestrzeganie ich praw, zmniejszyć różnicę między poziomem bezrobocia imigrantów i osób urodzonych w Kanadzie oraz ułatwić imigrantom znalezienie przyzwoitych i niedrogich mieszkań.

Montreal postanowił przestać nazywać siebie „miastem-sanktuarium” i zamiast tego zacząć określać siebie, jako „odpowiedzialne i zaangażowane miasto, z naciskiem na działania w terenie, mające na celu ochronę całej populacji Montrealu, bez względu na status i bez obaw.”

NARZĘDZIA

Polityka uchodźcza w mieście międzykulturowym

Przybycie uchodźców do twojego miasta: lista rzeczy do zrobienia

5. Edukacja

Postawy wobec kultury, rasy, dominacji kulturowej i pluralizmu, jak również umiejętności i ciekawość kulturowa mogą zostać ukształtowane w każdym wieku. Szkoła ma zarówno silny wpływ, jak i potencjał w zakresie wzmocnienia lub podważania uprzedzeń na liczne sposoby: poprzez fizyczne, pedagogiczne i społeczne środowisko, które tworzy, przewodnictwo, jakie daje oraz wartości i wiedzę, jakie zaszczenia. Nauczyciele są postrzegani, jako dynamiczne nośniki zmian w edukowaniu globalnych uczniów i budowaniu włączającego społeczeństwa, ale w większości przypadków są fachowcami, którzy urodzili się w kraju, w którym pracują i władają tylko jego językiem, a stykają się z uczniami o coraz bardziej zróżnicowanym pochodzeniu.

W jaki sposób międzykulturowa szkoła może mieć wpływ na szerszą społeczność, a w szczególności, w jaki sposób szkoła może zaangażować rodziców o różnych etnicznych korzeniach w proces edukacji i pomóc wzmocnić tkankę społeczną, to pytania, na które będzie musiało udzielić odpowiedzi miasto międzykulturowe.

Byłoby idealnie, gdyby inicjatywy, podjęte w wyniku audytu międzykulturowego w sferze edukacji, wzmocniające międzykulturowy wpływ systemu szkolnego nie ograniczały się do wyizolowanych projektów, ale zajmowały się pełnym zakresem elementów i czynników – poczynając od zróżnicowania uczniów i nauczycieli, przez fizyczny wygląd szkół, treści edukacyjne, aż do relacji pomiędzy szkołami a społeczeństwem.

Pytania do rozważenia

- ▶ Czy twoje miasto prowadzi politykę zwiększania mieszanki etnicznej/kulturowej w szkołach?
- ▶ Czy szkoły prowadzą projekty międzykulturowe?
- ▶ Czy istnieją szkoły, które czynią wysiłki w celu zaangażowania rodziców pochodzących ze środowisk migrantów/mniejszości w życie szkolne (nieograniczające się do wywiadówek)?
- ▶ Czy pochodzenie etniczne/kulturowe nauczycieli odzwierciedla skład populacji miasta?
- ▶ Czy kompetencje międzykulturowe stanowią część szkolnego programu nauczania, bądź też są przedmiotem specjalnych projektów pozaprogramowych?
- ▶ Czy nauczyciele są przeszkoleni w zakresie kompetencji międzykulturowych?

Wskazówki

By skutecznie wspierać kompetencje międzykulturowe szkoły muszą działać w sposób holistyczny – nie tylko poprzez szkolny program. Można to osiągnąć przez:

- ▶ Zapewnienie zajęć z języka ojczystego (lub uznanie znajomości języka ojczystego przez system szkolny).
- ▶ Silne partnerstwo z rodzicami i ich zaangażowanie w politykę i życie szkoły; podjęcie szczególnych środków celu zbliżenia się do rodziców-migrantów i zaangażowania ich; nieformalne sposoby docierania do rodziców: jedna ze szkół zdecydowała się na eksperyment, wysyłając zaproszenie do rodziców na otwartej pocztówce zamiast w formie listu w kopercie, dlatego, że rodzice często nie otwierali urzędowych kopert. Odpowiedź była znacznie większa.
- ▶ Kontakty ze szkołami innych wyznań (jeśli chodzi o szkoły wyznaniowe).
- ▶ Zróżnicowanie etniczne nauczycieli.
- ▶ Interakcje ze społecznością lokalną.
- ▶ Projekty międzykulturowe.
- ▶ Etniczna mieszanka uczniów.
- ▶ Odzwierciedlenie zróżnicowania w szkolnych wnętrzach / dekoracji.
- ▶ Proces edukacyjny i program: uczenie o religii (socjologia i historia religii), międzykulturowy punkt widzenia we wszystkich dyscyplinach, nie tylko humanistycznych, uczenie historii z wielu perspektyw.
- ▶ Zachęcanie uczniów migrantów do aktywnego uczestnictwa w procesach demokratycznych w szkołach.
- ▶ Międzykulturowe szkolenia dla personelu uczącego.
- ▶ Mentorzy wśród uczniów-rówieśników.

Szkoła Campus Rütli w **Berlinie** (Niemcy), w której większość uczniów ma pochodzenie imigranckie, charakteryzowała się kiedyś notorycznymi niepowodzeniami i incydentami przemocy. Jednakże sytuacja zmieniła się całkowicie i szkoła stanowi teraz wzór do naśladowania. Szkoła ta prowadzi naukę dzieci w wielu 6-18 lat, świetlicę, ośrodek dla młodzieży i ośrodek sportowy. Działania wychowawców, nauczycieli i pedagogów szkolnych są skoordynowane, by jak najbardziej wspierać rodziców, dzieci i młodych ludzi, którzy są zachęceni do uczestniczenia w podejmowaniu decyzji w zakresie edukacji oraz generalnie do udziału w życiu szkoły. Zróżnicowanie kulturowe oraz wielojęzyczność są traktowane, jak pozytywne możliwości i są wspierane. Takie języki, jak turecki i arabski są zaliczane do Arbitur, egzaminu końcowego w

liceum i wymaganego od kandydatów na studia. Pomogło to wielu młodym ludziom w dzielnicy w dostępie do wyższych uczelni. Szkoła stara się również pozyskać uczniów, którzy mają problemy w nauce, oferując im nauczanie niektórych przedmiotów w ich ojczystym języku (tureckim lub arabskim) przez nauczycieli posługujących się tym językiem. Inicjatywa ta odniosła sukces wśród rodziców, ponieważ po raz pierwszy poczuli, że akceptuje się ich tożsamość kulturową i język ojczysty. To z kolei wygenerowało pozytywne podejście do niemieckiej szkoły. Należy podkreślić, że Campus Rütli to nie jest pojedynczy projekt, ale zakorzeniony w całościowej międzykulturowej strategii integracyjnej dzielnicy.

NARZĘDZIA:

Z pomocą 30 nauczycieli, dyrektorów szkół i ekspertów z całej Europy, Rada Europy opracowała narzędzie, [Program Pestalozzi](#), by pomóc nauczycielom i uczniom w ocenie ich kompetencji w zakresie międzykulturowości i różnorodności tj. ich zachowania w kontekście różnorodności.

[Portal Polityki Językowej Rady Europy](#) gromadzi zasoby dostępne dla organów edukacyjnych i osób zawodowo zajmujących się uczeniem. Jego cele stanowią część szerszej roli i celów Rady Europy (w kontekście Europejskiej Konwencji Kulturalnej), dotyczących w szczególności praw jednostek, włączenia społecznego i spójności, zrozumienia międzykulturowego oraz równego dostępu do wysokiej jakości edukacji.

6. Najbliższa okolica

W miastach istnieją duże różnice w rozmieszczeniu osiedli związane z kulturą i etnicznością mieszkańców oraz różne opinie na temat tego, czy państwo powinno interweniować, czy też to rynek i osobiste wybory powinny mieć decydujący wpływ w tym względzie. Idealne miasto międzykulturowe nie wymaga perfekcyjnej statystycznej mieszanki ludzi i uznaje wartość etnicznych enklaw dopóki nie stanowią one barier dla swobodnego przepływu w obie strony ludzi, pomysłów i możliwości.

Poziom spójności w danej okolicy to ważny wskaźnik integracji i pozytywnych postaw wobec różnorodności. Wcześniejsze badania pokazują pozytywne korelacje pomiędzy postrzeganym poziomem spójności społecznej w okolicy i zapewnieniem korzyści z różnorodności. Ludzie, którzy dostrzegają niski poziom spójności społecznej w swojej okolicy są bardziej negatywnie nastawieni do większości aspektów imigracji. Percepcja może się z czasem zmienić, szczególnie dzięki wzmożonej interakcji pomiędzy migrantami i społecznością przyjmującą oraz gdy nastąpi większe zrozumienie nie tylko tego, jacy są migranci, ale również jacy nie są.

Dlatego też w podejściu integracji międzykulturowej należy położyć szczególny nacisk na rozwój społeczności i spójności w okolicy. Struktury i procesy uczestnictwa, projekty realizowane w danej okolicy umożliwią mieszkańcom wspólną pracę dla osiągnięcia wspólnego celu. Tworzenie ośrodków komunalnych ze zróżnicowanym personelem czy/i wolontariuszami, wydarzenia edukacyjne, obywatelskie i świąteczne, działania mediacyjne, otwarta przestrzeń z szeregiem kulturowych konotacji, gdzie ludzie o różnym pochodzeniu i w każdym wieku czują się, jak u siebie, to tylko niektóre przykłady tego, w jaki sposób miasta mogą zachęcać ludzi i dawać im możliwości oddziaływania przez swoją różnorodność tak często, jak to możliwe, ponieważ fizyczne mieszanie się nie prowadzi automatycznie do większego kontaktu, otwartości i zbliżenia.

Może również istnieć międzykulturowe podejście do dziedzictwa miejskiego, które w tym kontekście jest wyrazem tożsamości miasta. Tożsamość miasta może być włączająca dla wszystkich mieszkańców, przenikająca granice kraju i obywatelstwa. Podejście międzykulturowe do dziedzictwa pozwala miastu na aktywne

otwarcie na wszystkie społeczności, zwiększenie zaufania, wzajemnego uznania i ostatecznie osiągnięcie przez społeczność spójności dzięki tożsamości uwzględniającej wszystkich. Dzieje się tak zwłaszcza, gdy osoby angażujące się w dziedzictwo nie są uważane za biernych konsumentów, ale za twórców, dystrybutorów i decydentów. Lizbona (Portugalia) i Rijeka (Chorwacja) zastosowały nową, pilotażową metodologię STEPS, w której poprzez mapowanie partycypacyjne członkowie społeczności wspólnie tworzą wizualne spisy własnych zasobów. Negocjują, co może być wymienione na liście inwentarzowej. Powstaje mapa zasobów dziedzictwa, które składają się na pluralistyczną tożsamość społeczności. Aktywa mogą obejmować obiekty wybudowane, a także niematerialne cechy dziedzictwa (tradycje, praktyki, wiedzę i przejawy ludzkiej kreatywności), wszystko, co ludzie mieszkający i pracujący na tych terytoriach uznają za istotne. Proces ten ułatwia zrozumienie, co te cechy oznaczają dla ludzi i jak wpływają na siebie nawzajem. Ponadto grupa zyskuje wgląd w konkretną wartość przypisywaną aktywom społeczności przez jej poszczególnych członków.

Pytania do rozważenia

- ▶ Ile części / dzielnic Twojego miasta jest zróżnicowanych kulturowo / etnicznie?
- ▶ Czy Twoje miasto ma politykę zwiększania różnorodności mieszkańców w danej okolicy i unikania koncentracji etnicznej?
- ▶ Czy system przydziału mieszkań komunalnych i / lub rynek mieszkań prywatnych przyczynia się do koncentracji etnicznej?
- ▶ Czy Twoje miasto zachęca do działań, w których mieszkańcy jednej dzielnicy spotykają się i wchodzą w interakcje z mieszkańcami z różnych środowisk migracyjnych / mniejszościowych z innych dzielnic?
- ▶ Czy Twoje miasto ma politykę zachęcającą mieszkańców wywodzących się ze środowisk migracyjnych / mniejszościowych do spotykania się i interakcji z innymi ludźmi mieszkającymi w tej samej okolicy?

W **Bradze** (Portugalia) trzyletni projekt 'Przerabianie naszej dzielnicy' dąży do zintegrowanego podejścia zachęcającego do bardziej aktywnego udziału w życiu społecznym i obywatelskim. Projekt ten jest implementowany w trzech dzielnicach miasta. Oprócz fizycznej poprawy mieszkalnictwa socjalnego w dzielnicach Enguardas, Santa Tecla i Picoto, projekt obejmuje osiem działań na rzecz zaangażowania społecznego, w tym: gromadzenie fotografii i dokumentów dotyczących okolicy, organizację archiwum, międzynarodowe warsztaty, wystawę i publikację książki; projekt edukacyjny realizowany przez szkołę w Nogueira w celu promowania bliższego współdziałania romskiej grupy etnicznej i jej kultury oraz szerszej społeczności mieszkańców poprzez programy taneczne, muzyczne i teatralne; ośrodek kultury; chór i zespół muzyczny; szkolenie lokalnych liderów; książkę dla dzieci z romskimi opowieściami ludowymi; pomoc w zatrudnieniu; i pracę młodzieży.

NARZEDZIA

W ramach Programu Miast Międzykulturowych metodologia „**STEPS**” dotycząca partycypacyjnego mapowania różnorodnego dziedzictwa kulturowego została opracowana, jako podstawa do zainicjowania dynamicznych negocjacji na temat tego, co stanowi dziedzictwo kulturowe na poziomie lokalnym. STEPS nie jest tradycyjnym projektem rewitalizacji okolicy ani dziedzictwa, zamiast tego skupia się na dostarczaniu specjalistycznej wiedzy i wskazówek dotyczących partycypacyjnego mapowania i wyznaczania różnorodnego dziedzictwa stanowiącego zasoby spójności społeczności w określonych obszarach miasta.

7. Służby publiczne

W idealnym mieście międzykulturowym pracownicy publiczni - na wszystkich szczeblach - odzwierciedliliby pochodzenie etniczne / kulturowe populacji. Co więcej, miasto zdałoby sobie sprawę, że wraz ze zmianą składu populacji należy dokonać przeglądu i ewentualnie skorygować charakter służby publicznej. Musi być ona otwarta na nowe pomysły i innowacje wnoszone przez grupy mniejszościowe, zamiast narzucać podejście „jedna miara dla wszystkich”. Należy zaangażować wszystkie gałęzie służb publicznych, w tym całą administrację, szkoły i takie służby, jak policja.

W tym kontekście ważną rolę odgrywają również szkolenia. Miasta powinny zainicjować program szkoleń w zakresie świadomości międzykulturowej dla polityków i personelu odpowiedzialnego za kluczowe polityki oraz kontakt ze społeczeństwem w instytucjach sektora publicznego. Można też zachęcić do udziału sektor prywatny. Coraz więcej miast zapewnia obecnie swoim pracownikom szkolenia w zakresie świadomości międzykulturowej w celu poprawy efektywności administracji i usług oraz zapewnienia odpowiedniego dostępu do praw socjalnych. Taka świadomość jest rzeczywiście niezbędna, aby pracownicy mogli ocenić, w jaki sposób polityki i usługi są postrzegane przez różne grupy i dostosować je do specyfiki kulturowej obywateli. Relacje rodzinne, wyrażanie własnych oczekiwań, uczuć i reakcji, postrzeganie punktualności, autorytetu i wiele innych kluczowych wymiarów ludzkiego zachowania jest kształtowanych przez kulturę i głęboko wpływa na sposób, w jaki ludzie odnoszą się

do siebie nawzajem, do społeczności i władz publicznych. Taka troskliwość i pewność siebie w nieznanych sytuacjach nie są powszechnie spotykane, ale jest to umiejętność, którą można nabyć poprzez fachowe szkolenie i powinna ona stać się tak samo ważna dla urzędników, jak ich zawód i umiejętności techniczne.

Szczególnym celem ICC jest sposób dostosowania kwestii utrzymania porządku publicznego do podejścia międzykulturowego. Konflikty, które mogą wynikać z relatywizmu kulturowego, strachu lub podejrzliwości wobec „innych”, a także dyskryminacja, rasizm i incydenty nienawiści, to wyzwania, z którymi muszą sobie radzić służby policyjne i władze publiczne miast międzykulturowych. W celu wspierania lokalnej policji i innych organów ścigania w lepszym dostosowaniu się do zróżnicowanego społeczeństwa, któremu służą, ICC opublikował [Podręcznik dotyczący działań policji w społeczności międzykulturowej](#). Jest to strategia policyjna, która tworzy podejście do nadzoru i zapobiegania w oparciu o więzi i wzajemne zaufanie, angażując obywateli w opracowywanie rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej. Podręcznik opiera się na podstawowych zasadach międzykulturowości i ustanawia silny związek między bezpieczeństwem a opieką. Zapewnia lokalnej policji, w tym kierownictwu policji wysokiego szczebla, dyrektorom ds. bezpieczeństwa publicznego, zarządzającym i decydentom, wskazówki dotyczące wdrażania zasad policyjnych, opracowywania nowych procedur, protokołów, struktur i wyspecjalizowanych jednostek w społeczności policyjnej, aby skutecznie zająć się wyzwaniami, jakie różnorodność może stanowić dla osiągnięcia pokojowego współistnienia w perspektywie średnio- i długoterminowej.

Pytania do rozważenia

- ▶ Czy miasto podejmuje działania w celu zapewnienia, że pochodzenie etniczne / kulturowe pracowników sektora publicznego odzwierciedla pochodzenie całej populacji?
- ▶ Czy miasto dokonało przeglądu lub zmieniło strukturę, charakter lub metodologię świadczenia usług publicznych w celu uwzględnienia etnicznej / kulturowej mieszanki swoich obywateli i pracowników?
- ▶ Czy miasto podejmuje działania zachęcające do mieszania się międzykulturowego na rynku pracy sektora prywatnego?
- ▶ Jaka jest rola policji w odniesieniu do różnorodności kulturowej - czy działa, jako czynnik pozytywnej akceptacji różnorodności, czy też wzmacnia uprzedzenia; czy utrzymuje pokój między grupami, egzekwuje prawa imigracyjne z uwzględnieniem praw człowieka, czy utrzymuje status quo?

- ▶ W jakim stopniu policja chce i jest w stanie przyjąć bardziej proaktywną rolę i stworzyć pomost pomiędzy grupami w danej społeczności?

Wskazówki

Jak możesz zdopingować władze do zainteresowania rozwojem międzykulturowym?

- ▶ Organizuj warsztaty lub dyskusje z urzędnikami w mieszanych grupach, pochodzącymi z różnych działów administracji i specjalizacji, włączając w nie innowatorów międzykulturowych z doświadczeniem zawodowym, edukacyjnym i kreatywnym.
- ▶ Organizuj warsztaty lub inne spotkania nie w biurach, ale w przestrzeniach artystycznych lub innych nietypowych środowiskach, które zachęcają do nieszablonowego myślenia. Wspierają kreatywną pewność siebie administracji.
- ▶ Zachęcaj urzędników służby cywilnej do udziału w działaniach terenowych obejmujących interakcje z obywatelami, na przykład w zakresie opracowywania projektów.
- ▶ Dopilnuj, aby policja przyjęła podejście właściwe dla działania w społeczności międzykulturowej.
- ▶ Władze publiczne mogą rozszerzyć szkolenia w zakresie świadomości międzykulturowej poza własny personel.

Miasto **Fuenlabrada** (Hiszpania) już od dekady włącza do zasad pracy lokalnej policji działania właściwe dla społeczności międzykulturowej. W ramach tych działań powstała wyspecjalizowana jednostka (Gesdipol lub Zespół Policji ds. Zarządzania Różnorodnością), aby służyć lokalnemu zróżnicowanemu społeczeństwu, zachęcać ludzi o różnym pochodzeniu do mieszania się i angażować ich w poprawę bezpieczeństwa miasta. Od czasu wdrożenia środków zarządzania różnorodnością i włączeniem, Fuenlabrada znacznie obniżyła poziom przestępczości, a współistnienie się poprawiło, niezależnie od ogólnego kontekstu społecznego, tj. bardzo głębokiego kryzysu gospodarczego w całym kraju. Skuteczność policji w zarządzaniu wzrosła również dzięki wdrożeniu specjalnej polityki mającej na celu przeciwdziałanie profilowaniu rasowemu. Polityka ta spowodowała zmniejszenie liczby takich identyfikacji o 50%, jednocześnie zwiększając wskaźnik udanych zatrzymań. Model działania policji z Fuenlabrady zapewnił także większą równość obywateli w dostępie do bezpieczeństwa, które mieszkańcy uznają obecnie za dobro publiczne.

Miasto **Bergen** (Norwegia) zaniepokoiły wyniki badania, które ujawniło, że pochodzenie etniczne pracowników sektora publicznego odzwierciedla skład populacji miasta jedynie na niższych

szczegółach. W 2013 r. Rada Miasta przyjęła plan działania pt. Przyszłe miejsce pracy, który miał na celu rozwiązanie tego problemu, ze szczególnym uwzględnieniem roli gminy Bergen, jako pracodawcy dla mniejszości.

Obecnie zachęca się obcokrajowców do poszukiwania pracy w lokalnej administracji publicznej, a miasto zachęca do mieszania międzykulturowego i obecności kompetencji międzykulturowych w przedsiębiorstwach sektora prywatnego. W tej dziedzinie promowane są różne inicjatywy, takie jak wsparcie ekonomiczne dla projektu „Global Future”, kierowanego przez Konfederację Norweskich Przedsiębiorstw oraz współpraca z Izłą Handlowo-Przemysłową w Bergen w ramach corocznych Międzynarodowych Targów Karier.

Poza tym Bergen stara się odpowiadać na prośby o uznanie kulturowe w miejscu pracy, a obecnie oferuje takie usługi, jak pogrzeby charakterystyczne dla danej kultury, sekcje i godziny tylko dla kobiet w obiektach sportowych oraz inne usługi, jak miejskie biuro tłumaczeń, które zapewnia tłumaczy w ponad 60 językach i specjalne usługi dla mieszkańców domów opieki.

NARZĘDZIA

[Akademia Integracji Międzykulturowej dla miast](#)

[Utrzymanie porządku - międzykulturowe podejście do bezpieczeństwa miejskiego](#)

[Podręcznik dotyczący działań policji w społeczności międzykulturowej](#)

8. Biznes i praca

Duże obszary gospodarki i rynku pracy mogą się znajdować poza kompetencjami i kontrolą władz miasta, ale mogą wchodzić w sferę ich wpływów. Miasta są coraz bardziej świadome korzyści, jakie może przynieść zróżnicowanie siły roboczej, w tym w postaci zwiększenia konkurencyjności, atrakcyjności i przedsiębiorczości, zmniejszenia niedoborów siły roboczej lub promowania włączenia społecznego i zapobiegania ubóstwu. Mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) tworzą większość nowych miejsc pracy w miastach. Rozwój i trwałość tych przedsiębiorstw jest priorytetem dla wielu miast. Wiele z tych przedsiębiorstw jest własnością osób pochodzących ze środowisk imigracyjnych i innych niedostatecznie reprezentowanych grup.

Ponadto migranci i uchodźcy często angażują się w ponadnarodową działalność gospodarczą, która stwarza nowe możliwości dla miast. Różnorodność jest coraz częściej kojarzona z zamożnością miasta. W rezultacie opracowano innowacyjne podejścia zarówno do zwiększania różnorodności, jak i

przyciągania zagranicznych umiejętności (w tym rady różnorodności, programy mentorskie, narzędzia oceny różnorodności, inkubatory itp.).

Dla zapewnienia uznania i optymalnego wykorzystania umiejętności migrantów w gospodarce miejskiej w celu pobudzania innowacji, wzrostu i przedsiębiorczości, miasto musi zachęcać organizacje biznesowe do wyjścia poza formalne uznawanie kwalifikacji i poszukiwania szerszego zakresu kryteriów ustalania umiejętności, zapewnienia wskazówek dla przedsiębiorców-imigrantów, zapewnienia zachęt dla młodych przedsiębiorców, takich jak nagrody i inkubatory musi też zachęcać do kontaktów biznesowych z krajami pochodzenia.

Miasto międzykulturowe:

- ▶ Promuje różnorodność pracowników.
- ▶ Aktywnie walczy z dyskryminacją.
- ▶ Publicznie uznaje i wykorzystuje wkład migrantów i uchodźców w życie gospodarcze miasta.

Pytania do rozważenia

- ▶ Czy istnieje organizacja zrzeszająca przedsiębiorców, której celem jest promowanie różnorodności i niedyskryminacji w zatrudnieniu?
- ▶ Czy miasto ma statut lub inny wiążący dokument zabraniający dyskryminacji w miejscu pracy i / lub przewidujący, by przedsiębiorcy współpracujący z miastem, dążyli do bycia pracodawcami stosującymi zasadę różnorodności?
- ▶ Czy miasto podejmuje działania zachęcające do mieszania się międzykulturowego na rynku pracy sektora prywatnego?
- ▶ Czy miasto podejmuje działania, aby zachęcić firmy mniejszości etnicznych / kulturowych do wyjścia poza lokalną / etniczną gospodarkę i wejścia do głównego nurtu gospodarki?
- ▶ Czy miasto podjęło kroki w celu zachęcenia do tworzenia „dzielnic biznesowych”, w których różne kultury mogłyby się łatwiej mieszać??

- ▶ Czy w realizacji swoich zamówień na towary i usługi rada miasta traktuje priorytetowo firmy posiadające strategie różnorodności?

ICC uruchomiło i przetestowało projekt „Ocena różnorodności w biznesie” skupiający się na ocenie ekonomicznego potencjału różnorodności siły roboczej w określonych firmach, aby zainspirować i zachęcić je do dywersyfikacji siły roboczej. W ramach projektu opracowano narzędzie służące do oceny i identyfikacji najbardziej zróżnicowanych firm w mieście za pomocą ankiet i ocen firm skupiających się na związku pomiędzy różnorodnością w zarządzaniu a wynikami ekonomicznymi. Oczekiwany wpływ projektu to pomoc lokalnym firmom w rozwoju dzięki poprawie wyników ekonomicznych poprzez różnorodność. W ten sposób można pomóc również lokalnemu rynkowi pracy, tworząc nowe miejsca pracy dla coraz bardziej zróżnicowanej siły roboczej.

Wskazówki

- ▶ Rozwijaj partnerstwa z firmami (w tym kierowanymi przez diasporę), ich organizacjami, izbami handlowymi i związkami zawodowymi.
- ▶ Współpracuj z uniwersytetami i instytutami badawczymi w celu gromadzenia danych, opracowywania innowacyjnych podejść (w tym narzędzi monitorowania i oceny).
- ▶ Informuj o wkładzie ekonomicznym migrantów / uchodźców.
- ▶ Zapewnij zróżnicowaną kadrę (w tym migrantów i uchodźców) w administracji miasta.
- ▶ Promuj równość płci wśród pracowników.
- ▶ Stwórz przestrzeń do wymiany i rozwoju praktyk i pomysłów (inkubatory, mentoring itp.).
- ▶ Wnieś wiedzę do miasta.

Miasto **Erlangen** (Niemcy), liczące 100 000 mieszkańców, jest siedzibą Uniwersytetu Erlangen-Norymberga (35 000 studentów) oraz licznych oddziałów firmy Siemens AG (25 000 pracowników). Od stycznia 2015 r. miasto Erlangen i **Siemens** współpracują ze sobą, aby zapewnić 10 staży w firmie Siemens dla posiadających kwalifikacje osób spośród ubiegających się o azyl.

Celem jest doprowadzenie do sytuacji, w której wszyscy odnoszą korzyść, po pierwsze osoby ubiegające się o azyl, które otrzymują orientację w miejscu pracy i samodzielnie sprawdzają swoje umiejętności zawodowe, następnie pracownicy firmy, którzy mają okazję do zastanowienia się nad wszelkimi uprzedzeniami wobec uchodźców i migrantów i wreszcie sama firma, która może wykorzystać potencjał wykwalifikowanych osób ubiegających się o azyl. Chociaż rezultat nie jest jeszcze znany, Siemens rozszerzył ostatnio program

na inne lokalizacje w Niemczech. Firma oferuje obecnie staże dla 100 uchodźców i cztery sześciomiesięczne programy szkoleniowe dla młodych uchodźców, w tym kursy języka niemieckiego, wprowadzenie do niemieckiej kultury i zwyczajów oraz przygotowanie zawodowe.

Program stażowy Erlangen-Siemens jest skierowany do wykwalifikowanych osób ubiegających się o azyl, posiadających pełne wykształcenie i praktyczną znajomość języka niemieckiego.

W Łucku (Ukraina), w ramach Strategii Międzykulturowej, władze miasta zwracają szczególną uwagę na ułatwienie adaptacji przybyszom (przesiedleńcom wewnętrznym lub IDP) poprzez ukierunkowane polityki, które obejmują adaptację społeczną, zatrudnienie, wsparcie aktywności społecznej, rozwój kulturalny i artystyczny. Ustanowiono punkt koordynacyjny w celu koordynacji wsparcia dla rodzin przybywających z regionu Krymu.

W celu ułatwienia zatrudniania osób wewnątrznie przesiedlonych, Miejskie Centrum Zatrudnienia w Łucku rozpoczęło cykl seminariów i konsultacji, takich jak „Rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej”, „Rozpoczęcie działalności gospodarczej” i „Od pomysłu na biznes” - we współpracy z ośmioma ośrodkami kariery w mieście. Osobom przesiedlonym udziela się również wsparcia finansowego na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. Wysiłki te przyniosły już dobre rezultaty i pozytywnie wpłynęły na życie miasta, w tym m.in. takie projekty, jak antykawiarnia „Innerspace”, inicjatywa realizowana w Łucku przez rodzinę osadników ze wschodniej Ukrainy. „Innerspace” stało się ważnym miejscem prowadzenia spotkań międzykulturowych, szkoleń z zakresu podnoszenia poziomu tolerancji, wieczorów kulturalnych itp. Wpływ polityki jest oceniany corocznie. Jest to również pozytywny przykład partnerstwa realizowanego w wyniku współpracy różnych wydziałów miast, centrów karier oraz organizacji sektora publicznego i prywatnego. W **Tilburgu** (Holandia) tworzone są powiązania między nowymi przedsiębiorcami-migrantami a doświadczonymi i wykwalifikowanymi holenderskimi przedsiębiorcami. Specjalny zespół ds. pomocy poszukuje stanowisk dla stażystów imigrantów. Zespół kontaktuje się z wieloma pracodawcami, dopóki nie znajdzie odpowiednich stanowisk dla kursantów regionalnej instytucji kształcenia dorosłych i kształcenia zawodowego. Ta inwestycja jest opłacalna w dłuższej perspektywie. Kolejny program wysłał migrantów, którzy odnieśli sukces na spotykaniach z pracodawcami, podczas których przekonują ich, że pracownicy-migranci nie stanowią ryzykownej propozycji.

RÓŻNORODNOŚĆ = INNOWACJA to nowa grupa utworzona przez pracodawców i firmy z regionu **Kirklees** (Wielka Brytania), skupiająca się na czerpaniu korzyści wynikających z zalet różnorodności na rynku pracy i w sferze przedsiębiorczości.

Do członków założycieli należą duże lokalne firmy sektora prywatnego, takie jak Cummins Turbo Technologies i Syngenta agrochemicals, duzi pracodawcy z sektora publicznego, tacy jak Uniwersytet Huddersfield, Kirklees Active Leisure i Rada Gminy, a także kilka MŚP, mikroprzedsiębiorstw i związków zawodowych. Grupa postawiła sobie ambitny program na ten rok. Jej pierwszym tematem jest zbadanie, w jaki sposób lepsze gromadzenie i analiza danych może spowodować lepsze zrozumienie obecnych mocnych i słabych stron lokalnego rynku pracy. Istnieje szczególna obawa, że pracownicy wywodzący się z mniejszości etnicznych nie zajmują wyższych stanowisk kierowniczych. Oczekuje się, że lepsza znajomość danych pomoże w realizacji programów pozytywnego zatrudniania w celu usunięcia tych niedociągnięć. Grupa jest zainteresowana uczeniem się na podstawie dobrych praktyk z innych źródeł, takich jak narzędzie Rating Diversity in Business, opracowane przez firmy w Danii pod egidą ICC. Inne tematy obejmują podkreślanie roli liderów biznesu w promowaniu różnorodności; uznanie różnorodności za priorytet Rady jeśli chodzi o inwestycje wewnętrzne i strategie wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu; oraz pomaganie MŚP w rekrutacji na szerszą skalę z różnych puli talentów.

NARZĘDZIA

[Ocena różnorodności w biznesie - projekt pilotażowy](#)

[Narzędzie do oceny różnorodności ISS](#) - Ocena różnorodności w zarządzaniu oraz identyfikacja strategii i inicjatyw, które czynią z różnorodności przewagę konkurencyjną

[Łączniki różnorodności dla startupów](#)

[Polityka dotycząca przedsiębiorstw migrantów w mieście międzykulturowym](#)

9. Życie kulturalne i towarzyskie

Czas, który ludzie poświęcają na swój wypoczynek, może często być dla nich najlepszą okazją do spotkań i zaangażowania się w kontakt z ludźmi innej kultury w neutralnym i świątecznym kontekście. Jednocześnie jednak, jeśli wypoczynek jest zorganizowany w ramach jednej grupy etnicznej (np. liga piłkarska drużyn pochodzących tylko z jednej kultury), może to wzmocnić separację. Miasto może dysponować wpływem w tym zakresie poprzez własne działania oraz poprzez sposób dystrybucji zasobów do innych organizacji. Aby wydarzenia lub działania

kulturalne były wektorami komunikacji i interakcji międzykulturowej, muszą być one pomyślane z uwzględnieniem zróżnicowanej publiczności; należy zachęcać ludzi do przekraczania sztucznych barier i doświadczania innych kultur; kultury muszą być przedstawiane, jako żywe, zmieniające się zjawiska, które rozwijają się w interakcji z innymi kulturami i stymulują krzyżowanie się przejawów różnych kultur.

Pytania do rozważenia

- ▶ Czy rada miasta stosuje kryterium międzykulturowości przy przyznawaniu funduszy stowarzyszeniom i inicjatywom oraz czy istnieją programy finansowania i szkolenia wspierające talenty z różnych środowisk?
- ▶ Czy Twoje miasto zachęca organizacje kulturalne do zajmowania się różnorodnością i relacjami międzykulturowymi w swoich działaniach?
- ▶ Czy Twoje miasto organizuje wydarzenia i działania w dziedzinie sztuki, kultury i sportu, które mają na celu zachęcenie ludzi z różnych środowisk etnicznych / kulturowych do interakcji?
- ▶ Czy Twoje miasto organizuje publiczne debaty lub kampanie na temat różnorodności kulturowej i wspólnego życia?

Wskazówki

Elementy międzykulturowej miejskiej polityki artystycznej:

- ▶ Zaproś najlepszych współczesnych artystów z krajów pochodzenia głównych społeczności migrantów - to pozwoli im poczuć dumę ze swojej kultury oraz być na bieżąco z ewolucją kulturową zachodzącą w kraju pochodzenia i uniknąć klasycznego syndromu konserwatyzmu migrantów.
- ▶ Zachęcaj główne instytucje kulturalne (operę, teatr, sale taneczne, muzea, orkiestry ...), by włączały do programu lokalnych artystów-migrantów - programy międzynarodowe i międzykulturowe to nie to samo. Otwarcie tych instytucji na współczesne formy sztuki (wideo, hip-hop, graffiti ...) pomaga zaangażować bardziej różnorodnych (pod względem etnicznym i wiekowym) artystów i odbiorców.
- ▶ Zachęcaj do programów artystycznych promujących współpracę międzykulturową między artystami i przedstawiających wyniki takiej współpracy.
- ▶ Przydziel znaczne zasoby na sąsiedzkie i amatorskie zaangażowanie artystyczne (np. karawale, kluby artystyczne, konkursy graffiti, projekty wideo i fotograficzne itp...).

- ▶ Sponsoruj prace artystów na tematy międzykulturowe (np. dotyczące segregacji przestrzeni publicznej i umysłów), zatrudniaj artystów, jako mediatorów kulturowych w projektach budowania społeczności.
- ▶ Skieruj organizację wydarzeń kulturalnych z instytucji głównego nurtu, centrum miasta i prestiżowych miejsc na otwarte przestrzenie, zmarginalizowane / biedne dzielnice.
- ▶ Zachęcaj (również poprzez kryterium finansowania) do aktywnego zaangażowania ludzi z innych społeczności w „narodowe” wydarzenia kulturalne i obchody (np. Chiński Nowy Rok), nie tylko, jako widzowie, ale także, jako uczestnicy.

W **Montrealu** (Kanada) Centrum Historii Montrealu współpracuje z miastem Montreal, Ministerstwem Imigracji, społecznościami kulturowymi z Quebecu i lokalnymi szkołami, aby nowoprzybyłe dzieci czuły się mile widziane i stały się częścią historii i dziedzictwa miasta poprzez projekt „Jesteś częścią historii”. W ramach projektu nowo przybyłe dzieci w wieku gimnazjalnym mogą dowiedzieć się więcej o historii miasta, a następnie opowiedzieć innym swoją historię, w tym nakręcić krótki film o cennym

przedmiocie z domu, który przywieźli ze sobą do Kanady. Stanowi to podstawę wystaw odbywających się w przestrzeni publicznej, w tym co roku w muzeum w Montrealu.

“Ongi etorri eskolara!” to program prowadzony od 2014 r. w kilku szkołach **Donostii-San Sebastián** (Hiszpania). Jego celem jest współpraca na rzecz włączenia rodzin z innych krajów, poczynając od społeczności szkolnej, a także podnoszenie świadomości wśród wszystkich pracowników szkoły na temat zalet różnorodności kulturowej. Projekt powstał dzięki rodzicom-wolontariuszom i jest obecnie finansowany przez lokalną administrację. Co ciekawe, pierwsi rodzice zaangażowali się w projekt, gdy zobaczyli różnorodność na szkolnych placach zabaw i chcieli stworzyć więzi między dziećmi, rodzicami i rodzinami w ramach społeczności szkolnej.

Program polega na wyznaczaniu rodzin-mentorów (wolontariuszy) mających pomóc nowo przybyłym rodzinom stać się częścią lokalnej społeczności. Zazwyczaj rodziny mają dzieci w tych samych klasach, więc dwuletni program wsparcia może obejmować zarówno zajęcia szkolne, jak i pozalekcyjne / towarzyskie. Interakcja i wymiana kultur

ma kluczowe znaczenie dla programu, ale główny nacisk kładzie się na wspólną sytuację (rodzice z dziećmi w tej samej szkole i w tych samych klasach).

Program pozytywnie wpływa na profesorów, klasy, uczniów i rodziców, jednocześnie podnosząc świadomość na temat korzyści wynikających z różnorodności dla całej populacji. W ramach programu na spotkaniach klasowych na początku kursu określa się rodziny-mentorów i rodziny, którym mentorzy towarzyszą, następnie planuje się działania w ciągu roku. Uzupełniająco większość rodzin organizuje wydarzenia towarzyskie (za pośrednictwem grup WhatsApp), spotyka się w wolnym czasie i wzmacnia kapitał społeczny dla wszystkich. Z biegiem czasu opracowano konkretne instrumenty programu oraz procesy oceny.

10. Przestrzeń publiczna

Przestrzenie i obiekty publiczne są ważne z kilku powodów. Są to miejsca, z których większość obywateli jest zobowiązana korzystać od czasu do czasu, co stwarza możliwość przypadkowych spotkań między nieznanymi. Mogą również wzmacniać solidarność międzykulturową, na przykład w przypadkach zaistnienia interesu publicznego związanego z proponowaną budową lub zamknięciem obiektu. Dobrze zarządzane i animowane przestrzenie mogą sygnalizować międzykulturowe intencje miasta i odwrotnie, źle zagospodarowane przestrzenie mogą stać się miejscami wzbudzającymi podejrzenia i lęk przed nieznanymi.

Rolą tworzenia miejsc międzykulturowych jest tworzenie przestrzeni, które ułatwiają i uatrakcyjniają spotkania z innymi ludźmi z różnych środowisk oraz minimalizują te, które wzbudzają chęć unikania, obawy, czy rywalizację.

Tworzenie miejsc międzykulturowych nie polega na tym, że specjaliści ds. planowania przestrzeni i budowania są „mili dla mniejszości”. Oznacza to znacznie głębsze uznanie i zaangażowanie we wszelkie formy różnic istniejące w naszych miastach oraz wolę ze

strony wszystkich, którzy projektują, budują, zarządzają i wykorzystują miejskie przestrzenie i miejsca.

Praktyka planowania wielokulturowego ustanowiła ważne zasady, takie jak wymóg równości dla wszystkich w obliczu ustawodawstwa planistycznego oraz równego i sprawiedliwego traktowania wszystkich w jego stosowaniu. Jednak Miasto Międzykulturowe wymaga więcej od ludzi, profesjonalistów i polityków. Tworzenie miejsc międzykulturowych to akt współtworzenia między obywatelami i osobami zajmującymi się tym zawodowo. Należy sobie zadać trzy pytania: Co już robisz dla swojego miejsca? Jakie są Twoje marzenia? Co obiecujesz z nim zrobić? Podczas gdy wielokulturowość opiera się na statycznych pojęciach tożsamości grupowej, międzykulturowość oczekuje dynamicznego i stale zmieniającego się środowiska, w którym jednostki i zbiorowości wyrażają wielorakie, hybrydowe i ewoluujące potrzeby i tożsamości. W tak złożonym środowisku specjaliści zajmujący się tworzeniem miejsc potrzebują nie tylko nowego zestawu umiejętności, ale także nowej mentalności, opartej na nauce umiejętności kulturowych, aby osiągnąć stan kompetencji międzykulturowych.

Zasady międzykulturowego planowania urbanistycznego i tworzenia miejsc

- ▶ Różnorodność ludzi, miejsc, użytkowania i własności nie jest problemem, którym trzeba zarządzać, ale korzyścią, którą należy pielęgnować.
- ▶ Naszym celem nie powinno być posiadanie przestrzeni należących do ludzi, ale ludzi, którzy do nich należą.
- ▶ Dobry projekt umożliwia, zły uniemożliwia.
- ▶ Specjaliści zajmujący się tworzeniem przestrzeni nie mogą sami dokonać zmiany - muszą dbać o współpracę interdyscyplinarną.
- ▶ Nieodłącznym elementem międzykulturowości są składniki konfliktu. Sztuka tworzenia dobrego miejsca nie polega na ignorowaniu go lub unikaniu, ale na zarządzaniu nim i mediuwaniu w nim, jak w twórczym procesie.
- ▶ Tożsamość, jako podstawa zajmowania i własności przestrzeni jest korzystna krótkoterminowo, ale w dłuższej perspektywie jest źródłem podziału.
- ▶ Nie chodzi o to, aby zapytać „jaki jest koszt tworzenia miejsca kompetentnego międzykulturowo?”. Ale „jaki jest koszt niezrobienia tego”?
- ▶ Dobre tworzenie przestrzeni międzykulturowych powinno wykraczać poza kwestie migracji i różnorodności etnicznej, aby objąć wszystkie aspekty różnic we współczesnych społecznościach miejskich.
- ▶ Dwie najczęstsze bariery dla nowych form kształtowania miejsca to negatywne reakcje:

„Nie da się tego zrobić” i „To jest zbyt drogie”. Pierwsza to błąd w myśleniu projektowym. Drugi to błąd w praktyce księgowej.

Pytania do rozważenia

- ▶ Czy interakcje społeczne są priorytetem w wytycznych planowania nowych przestrzeni publicznych?
- ▶ Czy główne przestrzenie publiczne i instytucje miasta odzwierciedlają jego różnorodność, czy też są one monokulturowe?
- ▶ Jak różne grupy zachowują się w miejscach publicznych miasta: czy szukają interakcji, czy jej unikają?
- ▶ Jeśli określone przestrzenie lub obszary Twojego miasta są zdominowane przez jedną grupę etniczną (stanowiącą większość lub mniejszość) i są uważane za niepożądane lub niebezpieczne, czy miasto ma politykę, aby sobie z tym poradzić?
- ▶ Kiedy twoje miasto decyduje się na rekonstrukcję obszaru, czy korzysta z różnych metod i miejsc konsultacji, aby zapewnić znaczące zaangażowanie osób z różnych środowisk migracyjnych / mniejszościowych?
- ▶ Czy miejscy specjaliści ds. planowania i budowania przestrzeni zostali przeszkoleni w zakresie kompetencji międzykulturowych?

Wskazówki

- ▶ Najważniejszą umiejętnością twórców przestrzeni i planistów jest słuchanie ludzi, ich historii, sposobu, w jaki korzystają z przestrzeni i żyją oraz ich aspiracji, a następnie współpraca z nimi w celu przełożenia tego na fachowe metody.
- ▶ Specjaliści muszą zawsze zdawać sobie sprawę z uprzedzeń nieodłącznie związanych z ich własnym kształceniem i szkoleniem oraz regularnie starać się je przeglądać i przewycięzać.
- ▶ Pamiętaj, że ludzie wyrażają swoje uczucia na temat swojego otoczenia na wiele sposobów, ale rzadko używają fachowego języka.
- ▶ Chociaż specjaliści nie mogą zostać ekspertami we wszystkich językach i cechach kulturowych zróżnicowanej społeczności, mogą stać się ekspertami w rozpoznawaniu kluczowych „momentów międzykulturowych”, w sferze komunikacji oraz w wyborze odpowiedniego medium.
- ▶ Wiele z najlepszych przestrzeni międzykulturowych wyłania się w sposób naturalny i nieplanowany, a sztuką dobrego twórcy przestrzeni jest wiedzieć, kiedy interweniować, a kiedy nie.

- ▶ Kontakt z ludźmi nie jest jednorazowym wydarzeniem, ale ciągłym procesem słuchania, uczenia się, projektowania, działania i ponownego słuchania - nie jest środkiem do celu, ale celem samym w sobie.
- ▶ Fachowe zespoły zajmujące się tworzeniem miejsc, w gminach i poza nimi, powinny stale dążyć do zwiększania różnorodności swoich członków poprzez szkolenia, rekrutację i współpracę.
- ▶ Nie boją się popełniać błędów lub iść w złym kierunku - projektanci są również ludźmi, a dobre tworzenie miejsc opiera się na empatii, a nie nieomyślności.

Rada Miasta **Dublina** (Irlandia) we współpracy z Irlandzką Radą Imigrantów, Irlandzkim Urzędem ds. Równości oraz partnerami w transporcie publicznym ciężko pracowali nad inkluzywnością usług transportu publicznego. Ten projekt opracowany w ramach kampanii One City One People ma na celu zapewnienie pasażerów i personelu podróżujących środkami transportu publicznego w Dublinie, że rasizm i dyskryminacja nie będą tolerowane. Projekt ten ewoluował wraz z poprawą transportu, kampaniami reklamy zewnętrznej, szkoleniem personelu, rejestrowaniem incydentów rasistowskich i świadomością międzykulturowości w całym mieście.

Targ Fusion na **lizbońskim** placu Martim Moniz (Portugalia) łączy różne smaki i dźwięki z całego świata, ze stoiskami z jedzeniem serwującymi świeżo przygotowane potrawy uliczne ze wszystkich kontynentów oraz z placem oferującym miejsce na muzykę i film. Targ jest otwarty we wszystkie dni tygodnia i jest popularnym miejscem wypoczynku zarówno mieszkańców, jak i turystów. Oprócz muzyki i jedzenia odbywają się tu również wydarzenia kulturalne / edukacyjne, takie jak warsztaty i wystawy. Fusion Market powstał, jako inicjatywa mająca na celu przeciwdziałanie negatywnej reputacji placu, położonego w wydzielonej i zubożałej części Lizbony, gdzie mieszka wielu migrantów. Dziś stał się doświadczeniem międzykulturowym, przyciągającym ludzi z całego miasta i nie tylko.

W **Barcelonie** (Hiszpania) wzrost różnorodności kulturowej wywołał, między innymi, nowe i stare sposoby bycia i korzystania z przestrzeni publicznych, udogodnień, sklepów - na poziomie ulicy - wzmacniając ich ważną rolę społeczną, a tym samym wprowadzając nowe problemy, którymi należy się zająć. Miasto Barcelona przywiązuje ogromną wagę do przestrzeni publicznej jako miejsca, w którym można zbudować różnorodną, ale harmonijną społeczność. Teraz specjaliści od tworzenia miejsc (tacy jak architekci, planiści, menedżerowie transportu, konstruktorzy itp.) w

radzie miasta muszą rozwijać swoje kompetencje w zakresie zarządzania różnorodnością. Jeden z zapisów miejskiego planu międzykulturowego wymaga, aby Barcelona włączyła osoby odpowiedzialne za rozwój miejski do każdego z wydziałowych komitetów Rady, aby wzmocnić główny nurt stosowania wszystkich polityk miejskich i społecznych.

Miasto stara się zintegrować przestrzeń dzielnic z praktyką rozwoju miast, aby zrekonstruować dialog, zgodę i zaangażowanie obywateli. Przykłady tego, jak przekłada się to na działanie w terenie, obejmują: i) docenianie „spersonalizowanych” działań, obserwowanie realiów i specyfiki danej okolicy w ramach kompleksowej strategii miasta. Może to być „wspólny projekt”, oparty na uniwersalnym pomysle, realizowanym w różny sposób w zależności od konkretnego kontekstu; ii) zagłębienie się w praktykę procesów partycypacyjnych, np. wprowadzenie nowych podejść i dostosowanie ich tak, aby zapewnić wierne odzwierciedlenie lokalnej różnorodności społeczno-kulturowej w ustalaniu celów; iii) Odnowiona definicja przestrzeni publicznej - przestrzeni relacji - jako integralnej części idei miasta oraz jako przestrzeni spotkań i powstawania poczucia obywatelstwa.

Miasto stara się także integrować politykę społeczną z budową obiektów socjalnych czy przestrzeni publicznych. Oznacza to włączenie do przestrzeni publicznej elementów, które przyczyniają się do generowania spontanicznych interakcji między użytkownikami: place zabaw w parkach dla dzieci, szczególna oferta dla młodzieży, ścieżki rowerowe lub spacerowe.

NARZĘDZIA

Tworzenie miejsc międzykulturowych

Przestrzenie i centra międzykulturowe: czym są, jakie przynoszą korzyści i jak można do nich zachęcać jako do istotnej części podejścia miast międzykulturowych?

Polityka miejska dotycząca centrów międzykulturowych i zaangażowania społeczności.

11. Mediacja i rozwiązywanie konfliktów

W zróżnicowanym środowisku konflikty są nieuniknione, a integracja międzykulturowa nie jest płynnym procesem. Nierówności, ubóstwo i ograniczone zasoby to tylko niektóre z czynników zwiększających napięcia społeczne, a różnice są per se źródłem konfliktów. Miasto międzykulturowe nie unika konfliktów ani ich nie ignoruje. W pełni akceptując różnorodność, takie miasto identyfikuje, przewiduje i rozwiązuje powstające konflikty. Ten proces ma fundamentalne znaczenie dla wspólnego życia w dynamicznej i

komunikatywnej społeczności. Rzeczywiście, optymalne miasto międzykulturowe widzi szansę na innowacje i rozwój wyłaniające się z samego procesu mediacji i rozwiązywania konfliktów. Zbiorowa inteligencja, jasne zrozumienie wchodzących w grę kwestii, zaangażowanie kluczowych osób w społecznościach, promowanie serdeczności i interakcji oraz trwałe zaangażowanie wraz ze wszystkimi dotkniętymi grupami to niektóre z kluczy, z których miasta międzykulturowe korzystają w mediacji i w rozwiązywaniu konfliktów.

Filozofia miasta międzykulturowego w odniesieniu do mediacji obejmuje kilka aspektów:

- ▶ Rozpoznawanie pełnego zakresu kontekstów i sytuacji w mieście, w których napięcie i konflikt są oparte na nieporozumieniach międzykulturowych, braku świadomości lub wrogości.
- ▶ Uznanie pełnego zakresu mediacji międzykulturowej między osobami, grupami, społecznościami i instytucjami.
- ▶ Identyfikacja miejskich punktów zapalnych, w których mediacja międzykulturowa może być konieczna i pilna, jeśli ma nastąpić szerszy postęp w programie międzykulturowym. Może to obejmować kwestie mieszkaniowe i segregację, szczególne potrzeby edukacyjne oraz kwestie, takie jak strój i symbole religijne w szkołach, utrzymanie porządku publicznego, sprawy rodzinne i społeczne.
- ▶ Identyfikacja specjalistów i organizacji pozarządowych, które na co dzień zajmują się mediacją w ramach swojej praktyki. Sprawdzenie, czy istnieje wiedza, którą można zastosować szerzej lub w innych sytuacjach.
- ▶ Przegląd potrzeb w zakresie wsparcia i szkoleń dla pracowników organów władzy.

- ▶ Analiza możliwości rozwoju puli mediatorów międzykulturowych dostępnych w całym systemie miejskim.

Pytania do rozważenia

- ▶ Czy potrzeba uniknięcia konfliktu etnicznego ma duży wpływ na politykę miasta?
- ▶ Czy urzędnicy miejscy są przeszkoleni w zakresie mediacji i rozwiązywania konfliktów?
- ▶ Jakie organizacje zapewniają profesjonalne usługi w zakresie pośrednictwa w komunikacji międzykulturowej i / lub konfliktach w twoim mieście?
- ▶ Czy w Twoim mieście istnieje organizacja zajmująca się szczególnie relacjami między religiami?
- ▶ W jakim kontekście w twoim mieście odbywa się mediacja międzykulturowa?

W **Hajfie** (Izrael) Centrum Dialogu i Rozwiązywania konfliktów działa na rzecz wzmocnienia społeczności i poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców miasta poprzez oferowanie usług w zakresie rozwiązywania sporów i pomaganie mieszkańcom i instytucjom w budowaniu odporności. Centrum oferuje fachowe rozwiązywanie sporów oraz buduje lokalną zdolność radzenia sobie z konfliktami w sposób pokojowy i konstruktywny. Stara się stworzyć w Hajfie kulturę dialogu, która celebryje różnorodność miasta i oddaje głos jego zmarginalizowanym społecznościom. Wzmacniając zdolność obywateli do negocjowania w sprawie różnic i wspólnego rozwiązywania konfliktów, Centrum wnosi znaczący wkład w budowanie lokalnej demokracji uczestniczącej i zmniejszanie skutków rasizmu i dyskryminacji.

Realizowane przez Centrum programy łagodzenia konfliktów mają bezpośredni wpływ na setki ludzi, docierając do mniej uprzywilejowanych grup, w tym do nowych imigrantów i Arabów.

Wśród działań Centrum można wymienić:

- ▶ Szkolenie arabskich liderów obywatelskich, jako mediatorów wolontariuszy.
- ▶ Wzmacnianie zaangażowania publicznego w planowanie, wdrażanie i działania społeczne.

Oceny działań dokonują pracownicy komunalnej danej dzielnicy, którzy śledzą wdrażanie umiejętności uzyskanych przez lokalnych liderów w zakresie rozwiązywania konfliktów w określonych dzielnicach. Akcja jest realizowana we współpracy z wydziałem społecznym i Sekretariatem Miasta Hajfa, z udziałem innych wydziałów (w zależności od tematu i potrzeby) i wspierana przez ekspertów międzykulturowych z zakresu mediacji i szkoleń

liderów, planowania urbanistycznego, poradnictwa obywatelskiego (sąsiedzkiego).

W **Bergen** (Norwegia) istnieje specjalna miejska służba mediacyjna, która zajmuje się również konfliktami kulturowymi. Bergen świadczy usługi mediacyjne w poszczególnych dzielnicach, na ulicach, aktywnie dążąc do spotkań z mieszkańcami w celu omawiania problemów. Ta usługa jest świadczona przez Komunalną Młodzieżową Jednostkę Pomocową w Bergen (Utekontakten). Bergen utworzyło również miejskie służby mediacyjne zajmujące się kwestiami międzyreligijnymi. [Samarbeidsråd for tros- og livssynssamfunn](#) (Rada Współpracy ds. Religii i Wiary) jest organizacją międzywyznaniową w Bergen.

NARZĘDZIA

Organizacja działań międzykulturowych i międzyreligijnych: narzędzia dla władz lokalnych

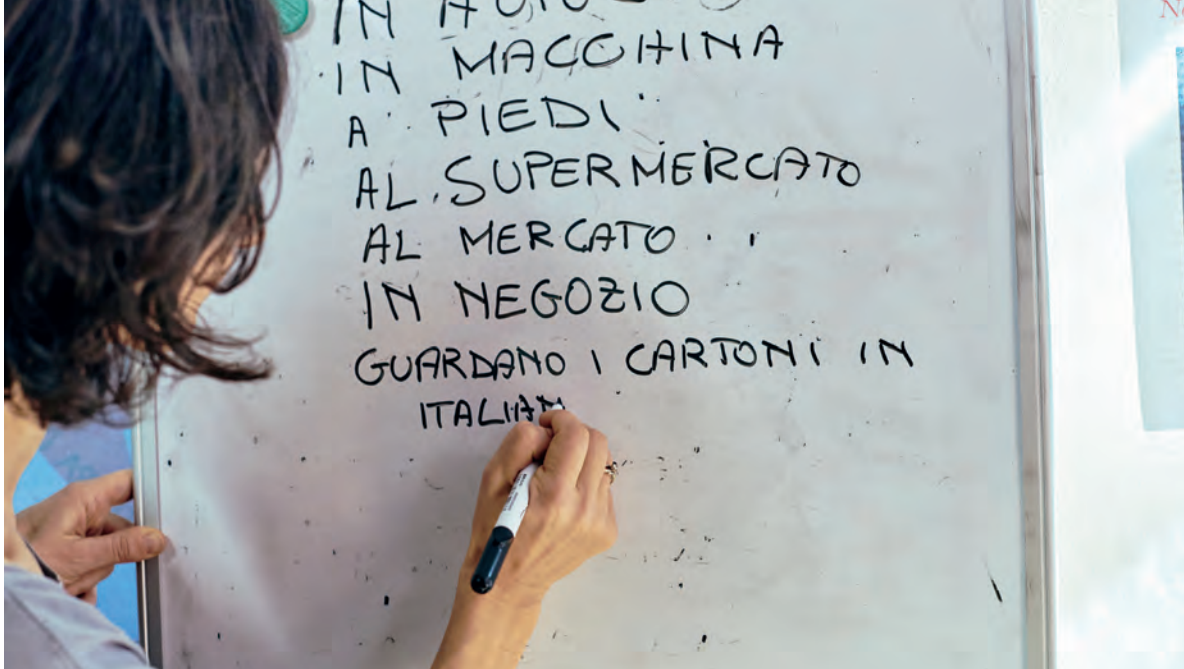
Upodmiotowienie społeczności i mediacja z perspektywy międzykulturowej

Angażowanie się w społeczność wiary i przekonań w mieście międzykulturowym

12. Język

Dla integracji ważne jest, aby wszyscy nowoprzybyli nauczyli się języka kraju przyjmującego. Istnieją jednak inne względy związane z międzykulturowym podejściem do języka, które zakłada zajmowanie się językami, jako zasobem stosunków gospodarczych, kulturowych i naukowych oraz rozwoju w zglobalizowanym świecie. Język jest kluczowym elementem tożsamości w miastach, w których nie ma prawdziwej migracji, ale występuje jedna lub więcej mniejszości narodowych (lub rzeczywiście nie ma wyraźnej grupy większościowej). Celem podejścia międzykulturowego jest wspieranie równego szacunku dla danych języków oraz wzajemnego uczenia się ponad podziałami językowymi. W miastach, w których niedawna migracja lub kontakty handlowe wprowadziły zupełnie nowe języki, którymi posługuje się liczna mniejszość populacji (np. hiszpański w niektórych miastach w USA), międzykulturowość mierzy się stopniem, w jakim większość jest gotowa do przyjęcia tych języków w codziennym życiu.

Jednym z kluczowych obszarów promowania wielojęzyczności jest edukacja szkolna. W dobie wielkiej różnorodności, w której dzieci w szkołach coraz częściej przynoszą ze sobą dziesiątki odziedziczonych języków, szkoły mogą wspierać świadomość językową, wykorzystując przykłady języków używanych przez uczniów i pomagając zlikwidować faktyczny ranking między „szlachetnymi” językami zachodnimi a mniej „szlachetnymi” lub „użytecznymi” językami świata niezachodniego. Taki ranking jest nie tylko sprzeczny

z negacją przez międzykulturowe podejście hierarchii kultur i języków, ale także nie przystaje do rosnącego znaczenia gospodarczego i kulturowego języków wschodzących gospodarek.

Podnoszenie świadomości językowej można stosować w przypadku wszystkich języków obcych, ale wydaje się logiczne, aby skupić się na językach ojczystych i odmianach językowych już obecnych w klasie (na przykład: śpiewanie piosenek, liczenie, wymienianie dni tygodnia w różnych językach, językowe portfolio). Pozytywne nastawienie do różnorodności językowej może się przyczynić do lepszego zrozumienia między dziećmi w klasie i szkole. Przyczynia się również do dobrego samopoczucia i rozwoju tożsamości osób, dla których dany język nie jest językiem ojczystym. Zachęca się dzieci do wyrażania swoich pomysłów, opinii i uczuć we własnym języku. Dbałość o język ojczysty podnosi jego status, docenia tożsamość dzieci, co pozytywnie wpływa na ich samoocenę, motywację do nauki i wyniki w nauce.

Zasady te można zastosować zarówno do dzieci, jak i do rodziców. Podnoszenie świadomości językowej może być ważnym instrumentem zwiększającym zaangażowanie rodziców. Robiąc to, są uznawani za ekspertów w swoim ojczystym języku, podobnie jak ich dzieci, są doceniani i nagradzani oraz są bardziej pewni siebie w komunikacji z członkami zespołu szkolnego. Uznawanie i docenianie języka ojczystego może zachęcić rodziców do pomagania dzieciom w odrabianiu lekcji z użyciem tego języka.

Pomiędzy podnoszeniem świadomości językowej a edukacją wielojęzyczną wciąż istnieje wolna przestrzeń pełna możliwości czekających na odkrycie, które można nazwać „funkcjonalną nauką wielojęzyczną”. W kontekście funkcjonalnej nauki wielojęzycznej szkoły wykorzystują wielojęzyczny repertuar dzieci, aby zwiększyć przyswajanie wiedzy. Języki ojczyste i odmiany językowe dzieci mogą być postrzegane jako kapitał wyraźnie wykorzystywany do zwiększania sukcesów edukacyjnych

i rozwoju osobistego. Pierwszy język może służyć jako odskocznia do przyswajania drugiego języka i nowych treści nauczania. W tym podejściu nauczyciel zachęca uczniów do wzajemnej pomocy w wykonaniu zadania (na przykład: wyjaśnienie nowemu uczniowi z niedostateczną znajomością języka polskiego, co ma robić) lub w przygotowaniu do pracy w grupie. Takie podejście wymaga określonej metody pracy: środowisko nauczania powinno umożliwiać uczniom regularną interakcję i nie powinno być całkowicie kierowane przez nauczyciela.

Pytania do rozważenia

- ▶ Czy tłumaczenie informacji publicznych na języki mniejszości w kontekście różnych publicznych kampanii informacyjnych i usług socjalnych zachęca ludzi do opanowania języka większości, czy uniemożliwia je?
- ▶ Czy oferowane usługi wspierające naukę języka gospodarzy są wspierane przez psychologiczne zachęty dla ludzi do inwestowania w naukę języków?
- ▶ Czy istnieją działania lub inicjatywy w dziedzinie edukacji lub kultury mające na celu promowanie uznawania języków mniejszości / języków migrantów w społeczności?
- ▶ Czy w mieście występują lokalne gazety / czasopisma / programy radiowe lub telewizyjne w językach innych niż język większości etnicznej?

Europejska szkoła podstawowa w **Wiedniu** (Austria) jest pionierem pedagogiki międzykulturowej opartej na wielojęzyczności. Osiem lat temu, kiedy szkoła zdała sobie sprawę, że uczniowie posługują się 28 różnymi językami ojczystymi, postanowiła zbadać możliwości, jakie daje ta różnorodność. Szkoła utworzyła pracownię językowe języka: arabskiego, tureckiego, bośniackiego / serbskiego / chorwackiego, kurdyjskiego, polskiego, albańskiego, słowackiego i węgierskiego

oraz wielu innych języków. Celem było stworzenie przestrzeni, w której dzieci mogłyby ćwiczyć własny język, jednocześnie odkrywając języki innych dzieci. Pracownie działają w klasie II, III i IV cyklu podstawowego. Dzieci wybierają języki i ich preferencje decydują o ostatecznej ofercie językowej. Każde dziecko ma 6 tygodni wprowadzenia w 5 różnych językach rocznie. W ciągu trzech lat poznaje 18 języków i kultur. Metody uczenia się są bardzo różne w różnych pracowniach, ponieważ nauczyciele czerpią z własnego doświadczenia i wrażliwości kulturowej. Treść nauczania opiera się na sugestiach uczniów - np. zimowe warsztaty na temat Bożego Narodzenia w różnych krajach, spotkania i pozdrowienia, liczenie, jedzenie itp. Na kursach średniozaawansowanych nie ma ustalonego tematu, decydują nauczyciele - taniec, teatr, sztuka i rzemiosło, muzyka, dzieci są aktywne, poruszają się i wyrażają siebie. W ciągu trzech lat dzieci rozwijają własne portfolio językowe i silną świadomość wartości różnorodności oraz tego, że wszystkie języki są tak samo ważne. Wystrój szkoły jest również wielojęzyczny i wielokulturowy, szkoła kultywuje różnorodność jako normę. Szkoła znajduje się w gorszej dzielnicy i osiąga dobre wyniki w testach - wykazując, że podejście wielojęzyczne i wzmocnienie kulturowe rekompensują mogące się pojawić trudności w nauce. **Iżewsk** (Rosja) stwarza wiele możliwości rozwoju językowego w mieście.). Obejmują one wsparcie w nauce języka ojczystego podczas wielu bezpłatnych zajęć w sobotnich i niedzielnych szkołach prowadzonych przez grupy społeczne w Domu Drużby Narodów (Dom Przyjaźni Narodów). Istnieją również szkoły dwujęzyczne w języku rosyjskim i udmurckim, począwszy od przedszkola, ze specjalnymi programami nauczania poświęconymi edukacji dwujęzycznej w celu promowania używania języka udmurckiego. Jedną z grup młodzieżowych jest prowadzona przez poetę, który połączył tradycyjną muzykę udmurcką i rap, aby promować swoją kulturę i ojczysty język. Istnieją też związki z innymi krajami, w których mówi się językami ugro-fińskimi, takie jak Estonia, Finlandia i Węgry. Obejmują one zarówno możliwości nauki (np. fiński w szkole), jak i festiwale poświęcone kulturze, wymianę międzyludzką i regularne festiwale filmowe w różnych językach. Społeczności wydają gazety w swoich językach. Istnieją programy radiowe i telewizyjne w szczególności w udmurckim. Zarówno na poziomie regionu, jak i miasta funkcjonują wyraźne polityki promowania języka i kultury udmurckiej.

W 2011 r. Międzykulturowe Centrum **Mondinsieme** w Reggio Emilia (Włochy) po raz pierwszy otworzyło kurs języka arabskiego dla osób nie mówiących po arabsku. Projekt ten, realizowany we współpracy z lokalnymi organami służby zdrowia, ma na celu poprawę językowych relacji kulturowych między

obcokrajowcami a służbą zdrowia. Dla matek dzieci uczęszczających do szkół podstawowych organizowane są podstawowe kursy języka włoskiego w celu zapewnienia początkowego wsparcia językowego i poprawnej komunikacji ze szkołą. Aby pomóc rodzinom w zachowaniu kompetencji w zakresie języka ojczystego dzieci imigrantów, w dwóch szkołach w Reggio Emilia odbywają się zajęcia w ojczystych językach dzieci, a równolegle ich rodzice uczą się włoskiego.

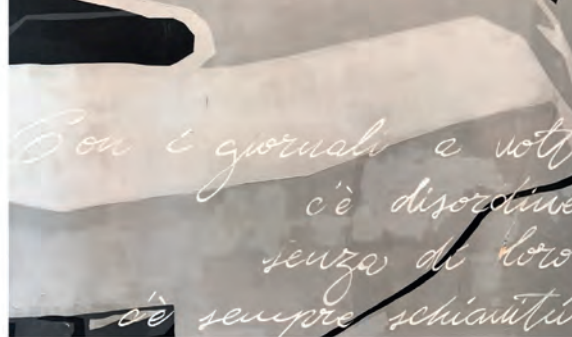
NARZĘDZIA

W ciągu ostatnich kilku dziesięcioleci Rada Europy pracowała nad skompilowaniem zestawu zasobów udostępnianych władzom oświatowym i specjalistom, z korzyścią dla wszystkich obywateli Europy i nie tylko. Cele **Programu Polityki Językowej** wpisują się w szerszą rolę i cele Rady Europy (w kontekście Europejskiej Konwencji Kulturalnej), dotyczące w szczególności praw jednostki, integracji i spójności społecznej, zrozumienia międzykulturowego oraz równego dostępu do odpowiedniej jakości edukacji. Opracowane **narzędzia analityczne i pomoce robocze** wraz z udostępnionymi **badaniami i materiałami referencyjnymi** są oparte na poszanowaniu i uznaniu pluralizmu językowego i różnorodności kulturowej. Wiele z nich koncentruje się na opracowaniu i warunkach implementacji **edukacji wielojęzycznej i międzykulturowej**.

13. Media i komunikacja

Media tradycyjne i społecznościowe mają bardzo silny wpływ na stosunek do różnorodności kulturowej i innych odmienności. Wiele informacji, do których ludzie mają dostęp, jest generowanych przez międzynarodowe grupy medialne, media krajowe lub przez osoby prywatne w przypadku mediów społecznościowych. Niemniej jednak władze miasta mogą jeszcze wiele zrobić, aby stworzyć bardziej sprzyjający klimat pozytywnym relacjom międzykulturowym opinii publicznej.

Rozwijanie sposobów pracy z mediami to specyficzny i bardzo udany wymiar Miast Międzykulturowych. Spotkania z dziennikarzami zawsze odbywają się podczas spotkań eksperckich, aby pomóc im zrozumieć koncepcję Miasta Międzykulturowego i zaprosić ich do współpracy w osiąganiu celów. Relacje między medialne z udziałem zespołów międzynarodowych, w których przez kilka dni mieszane grupy dziennikarzy przygotowują pisemne / radiowe / telewizyjne relacje na temat pewnych zagadnień międzykulturowych i przedstawiają je podczas publicznego posiedzenia, odniosły ogromny sukces w miastach, przyniosły też korzyść dziennikarzom, którym takie doświadczenia mogą otworzyć oczy.

Lokalne media powinny być aktywnymi uczestnikami projektu ICC, a nie tylko kanałami informacyjnymi. Idealnie byłoby, gdyby media były reprezentowane w grupie zadaniowej lub przynajmniej w szerszej sieci wsparcia. Należałoby przynajmniej prowadzić regularne dyskusje z mediami na temat postępów w realizacji projektu.

Jednocześnie miasta powinny zająć się niektórymi pierwotnymi przyczynami braku zrównoważonego podejścia mediów do różnorodności. Na wszystkich poziomach, od właścicieli przez redaktorów naczelnych, redaktorów i reporterów - w mediach głównego nurtu brakuje miejsca na otwarty dialog na tematy związane z językiem, rasą, wyznaniem, pochodzeniem etnicznym, płcią i innymi wyzwaniem związanymi z różnorodnością. Konieczne jest większe zróżnicowanie w dwóch obszarach: treści (w większości przypadków - treści medialne nie odzwierciedlają istniejącej różnorodności społecznej) i rekrutacji (personel pracujący w organizacji medialnej jest mniej zróżnicowany niż odbiorcy).

Kompleksowa strategia różnorodności mediów w miastach obejmowałaby działania w następujących obszarach: monitorowanie mediów; szkolenie z

zakresu różnorodności w trakcie kariery i rozwoju zawodowego; inicjatywy w zakresie relacjonowania różnorodności; relacjonowanie różnorodności; edukacja dziennikarska i opracowywanie programów nauczania; pomoc medialna dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego i społeczności zmarginalizowanych; nagroda dla mediów międzykulturowych.

Pytania do rozważenia

- ▶ Czy Twoje miasto ma strategię komunikacyjną mającą na celu poprawę widoczności i wizerunku osób ze środowisk migracyjnych / mniejszościowych w lokalnych mediach?
- ▶ Czy dział komunikacji (PR) Twojego miasta został poinstruowany, aby regularnie podkreślać różnorodność, jako zaletę w różnych rodzajach komunikacji?
- ▶ Czy Twoje miasto zapewnia wsparcie dla rzecznictwa / szkolenia medialnego / mentoringu / zakładania nowych mediów online dla dziennikarzy ze środowisk imigranckich / mniejszościowych?

- ▶ Czy Twoje miasto monitoruje sposób, w jaki tradycyjne lokalne i / lub krajowe media przedstawiają osoby ze środowisk migracyjnych / mniejszościowych?
- ▶ Czy Twoje miasto monitoruje sposób, w jaki media społecznościowe przedstawiają osoby ze środowisk migracyjnych / mniejszościowych?
- ▶ Czy Twoje miasto interweniuje w lokalnych mediach, gdy przedstawiają one ludzi ze środowisk migracyjnych / mniejszościowych poprzez negatywne stereotypy?

Wskazówki

- ▶ Określ i przekaz lokalnie przesłania inicjatywy Miast Międzykulturowych.
- ▶ Należy wzmocnić zrozumienie międzykulturowe, umiejętności i kompetencje specjalistów z zakresu mediów, w tym redaktorów i dziennikarzy.
- ▶ Istnieje możliwość, aby promotorzy międzykulturowi i kluczowe postacie miasta występowali w roli „ambasadorów” i rzeczników kwestii międzykulturowych w mediach.
- ▶ Zwróć uwagę na zakres wydarzeń „katalitycznych” w kluczowych punktach inicjatywy, aby przyciągnąć uwagę mediów i publiczną dyskusję na temat kwestii międzykulturowych oraz na „debaty krytyczne”, w których eksperci i inne osoby zajmują się złożonymi i wrażliwymi kwestiami, aby uwrażliwić media na międzykulturowość i przełamać stereotypy.
- ▶ Ustanów wspólną strategię z lokalnymi agencjami medialnymi i w stosownych przypadkach, szkołami dziennikarstwa, aby gromadzić i przedstawiać wiadomości w sposób odpowiedzialny i międzykulturowy, zapewnić wyważone relacje o migrantach / mniejszościach w mediach i wzmocnić media danej wspólnoty.

„Tomar Claro” to międzykulturowa nagroda dla lokalnych dziennikarzy organizowana w **Cascais** (Portugalia), której celem jest promowanie wiadomości / artykułów na następujące tematy: międzykulturowość i tożsamość, poczucie przynależności do społeczności, ścieżki migracyjne, integracja społeczna i edukacja na rzecz obywatelstwa międzykulturowego.

Oslo (Norwegia) posiada serwis internetowy o nazwie „Różnorodność kulturowa w mediach”, informujący o koncertach, wystawach i festiwalach organizowanych przez artystów pochodzących z mniejszości. Ten **pro-różnorodnościowy** przekaz sceny kulturalnej znajduje odzwierciedlenie w lokalnych mediach (gazety, radio, lokalna telewizja). Kilka gwiazd muzyki i filmu, a także sportu, które w ostatnich latach zyskały rozgłos w kraju i

za granicą, pochodzi z mniejszości. Wśród dziennikarzy i redaktorów oraz badaczy mediów rośnie świadomość roli mediów w promowaniu spójności i prezentowaniu wiadomości w sposób odpowiedzialny i międzykulturowy. Doprowadziło to do zwrócenia większej uwagi na zatrudnianie dziennikarzy pochodzących z mniejszości etnicznych.

Na **Teneryfie** (Hiszpania) w ramach strategii „Juntos En La Misma Dirección” (Razem w tym samym kierunku) powstała Grupa robocza ds. Komunikacji. Grupa prowadzi określone działania komunikacyjne i uświadamiające, w tym w mediach społecznościowych. Raz w tygodniu biuro prasowe Cabildo de Tenerife we współpracy z Uniwersytetem La Laguna publikuje komunikat prasowy o działaniach podjętych w danym tygodniu w celu promowania międzykulturowości, współistnienia i pozytywnego podejścia do zarządzania różnorodnością. Wyspa szeroko korzysta z sieci społecznościowych, takich jak Facebook, ponieważ odgrywają one ważną rolę w kształtowaniu percepcji. Teneryfa ściśle współpracuje z krajową stacją radiową Cadena Ser, która raz w miesiącu nadaje program „Diversando”, obejmujący szeroki zakres tematów związanych z różnorodnością. Program radiowy jest koordynowany przez „Jóvenes por la Diversando”, który prowadzi inne działania informacyjne dotyczące różnorodności. Teneryfa monitoruje również, w jaki sposób media przedstawiają mniejszości i migrację w wiadomościach, podczas gdy Departament Zatrudnienia, Handlu, Przemysłu i Rozwoju Społeczno-Ekonomicznego Cabildo de Tenerife opracował portal internetowy, który umożliwia czytelnikom przesyłanie materiałów i wiadomości.

Welcoming America to organizacja z siedzibą w **Stanach Zjednoczonych**, która wspiera organizacje pozarządowe i samorządy lokalne w opracowywaniu planów, programów i polityk, które przekształcają ich społeczności w tętniące życiem miejsca poszanowania różnorodności i równości. Welcoming America opracowała narzędzia i przesłania, które mają pomóc samorządom w kształtowaniu pozytywnego dyskursu na temat migracji i różnorodności. Oto niektóre z ich zaleceń:

- ▶ Silni razem - używaj pozytywnego języka do tworzenia energii i używaj słów, które wywołują kreatywność, integrację i poczucie wspólnoty.
- ▶ Porównaj różne historie ludzi, których łączą wspólne wartości i wspólna przyszłość.
- ▶ Skoncentruj się na korzyściach dla wszystkich, nie tylko dla migrantów. Wykorzystaj dane, aby zilustrować szersze trendy: pozytywne komunikaty mogą spotkać się z negatywną reakcją. Na przykład, gdy otwiera się globalna pula talentów, niektórzy ludzie czują, że przegrywają z globalną konkurencją. Dlatego ważne jest, aby mówić pozytywnie o wpływie migracji i różnorodności

na pracę wszystkich osób oraz wykorzystywać dane dotyczące przedsiębiorczości migrantów.

- ▶ Zidentyfikuj wspólne wartości, które mają zarówno imigranci, jak i społeczności przyjmujące (np. przywiązanie do rodziny, ciężka praca, gościnność, dynamizm itp.). Te, które mogłyby być specyficzne dla danej społeczności: wspólną wartością dla Tennessee jest wiara, w Michigan działa przesłanie ekonomiczne, Nebraska uwielbia futbol uniwersytecki, a Kolorado bycie silnym i niezależnym - łącz lokalne wartości z wartościami migrantów.
- ▶ Zrównoważ historie i fakty, aby odwołać się zarówno do racjonalnej, jak i emocjonalnej inteligencji i pamięci. W Stanach Zjednoczonych dyskurs zbyt koncentrował się na faktach. Jednak ludzie często nie wierzą faktom, ponieważ ich przeciwnicy również dysponują faktami. Najpierw musisz dotrzeć do ludzkich umysłów za pomocą faktów, a następnie do ich serc poprzez historie prawdziwych ludzi. Dane lokalne, takie jak wkład gospodarczy uchodźców w społeczność, mają większe znaczenie niż dane krajowe.
- ▶ Komunikuj się za pośrednictwem wiarygodnych rzeczników - np. osób tego samego wyznania lub ludzi biznesu.
- ▶ Zachowaj pozytywne nastawienie, skup się na rozwiązaniach, działaj lokalnie. Angażuj imigrantów i uchodźców w komunikację.
- ▶ Pracuj w partnerstwie – stwórz plan komunikacji z różnymi rodzajami liderów, aby wzmocnić swój przekaz.
- ▶ Nie pozostawaj w strefie komfortu, odwołuj się do życia i przeznaczenia ludzi, za każdym razem, gdy jesteś pytany o brutalne wiadomości.

14. Perspektywa międzynarodowa

Chociaż miasta mają niewielkie lub żadne kompetencje w zakresie polityki zagranicznej, mogą aktywnie starać się nawiązywać kontakty w innych krajach w celu rozwijania relacji biznesowych, wymiany wiedzy i know-how, zachęcania do turystyki lub po prostu potwierdzenia powiązań, jakie miasto może mieć gdzie indziej. Miasto międzykulturowe aktywnie poszukuje powiązań z innymi miejscami dla celów handlowych, wymiany wiedzy, turystyki itp. To miejsce, które dla nieznanego (biznesmena, turysty lub migranta) jest zrozumiałe, przyjazne i dostępne, z możliwościami wejścia do sieci biznesowych, zawodowych i społecznościowych.

Międzykulturowa strategia miasta:

- ▶ Głosi, że miasto jest otwarte zarówno na pomysły, jak i wpływy ze świata zewnętrznego, a także stara się pokazać swoją własną tożsamość na zewnątrz.

- ▶ Ustanawia niezależne powiązania handlowe i polityczne z krajami pochodzenia grup mniejszościowych, monitoruje i rozwija nowe modele obywatelstwa lokalnego / globalnego.

Pytania do rozważenia

- ▶ Jaki jest zewnętrzny wizerunek miasta?
- ▶ Czy Twoje miasto ma wyraźną i zrównoważoną politykę zachęcającą do współpracy międzynarodowej w dziedzinach gospodarczych, naukowych, kulturalnych i innych?
- ▶ Czy Twoje miasto dociera do zagranicznych studentów lub innych grup młodzieżowych przybywających w ramach programów wymiany?
- ▶ Czy Twoje miasto dąży do rozwijania relacji biznesowych z krajami / miastami pochodzenia grup należących do jego diaspor?

Trójstronny Sojusz Gospodarczy **Auckland** to porozumienie zawarte pomiędzy Auckland (Nowa Zelandia), Kantonem (Chiny) i Los Angeles (Stany Zjednoczone) na rzecz znaczącego i niezależnego handlu i inwestycji, przy jednoczesnym wspieraniu stosunków międzykulturowych. Sojusz znacząco zwiększa możliwości handlowe i inwestycyjne dla firm, przedsiębiorców i inwestorów z siedzibą w Auckland dzięki dwóm kluczowym międzynarodowym miastom partnerskim (Kanton i Los Angeles). Jednocześnie umożliwia miastu rozwijanie relacji międzykulturowych. Co roku organizowany jest trójstronny szczyt. Udział Maorysów i ich działalność stanowią integralną część rozwoju gospodarczego Auckland i klucz do sukcesu Trójprzymierza, w szczególności w odniesieniu do marki, widoczności, umiejętności, inwestycji i biznesu. Przykładowo maoryska firma „Whānau Tahī” uczestniczyła w trójstronnym szczycie w 2015 r., zwiększając swój globalny zasięg i rozwijając się, między innymi poprzez formalne umowy z przedstawicielstwami narodów / ludów tubylczych z Ameryki Północnej w sektorze zdrowia. Trójstronny Sojusz to także pierwsza umowa międzynarodowa podpisana przez Auckland w języku Maorysów.

15. Inteligencja i kompetencje międzykulturowe

Polityka integracji międzykulturowej, podobnie jak każda inna polityka, powinna opierać się na dowodach. Miasto nie może być międzykulturowe, jeśli ignoruje swoich mieszkańców, ich różnorodność i styl życia oraz ich wzajemne relacje. W mieście międzykulturowym urzędnicy kierują się międzykulturowym „nastawieniem”, które umożliwia im wykrywanie różnic kulturowych i odpowiednie modulowanie ich reakcji. Inteligencja i kompetencje międzykulturowe wymagają szczególnego know-how w radzeniu sobie z nowymi sytuacjami, a nie dogłębnej i często nieuchwytej wiedzy o wszystkich kulturach. Taka wrażliwość i pewność siebie nie są powszechnie spotykane. Jest to umiejętność techniczna, którą można nabyć poprzez szkolenie i praktykę. W mieście międzykulturowym władze uważają takie umiejętności za równie ważne i niezbędne dla dobrego funkcjonowania miasta, jak inne umiejętności zawodowe i techniczne zwykle oczekiwane od pracowników sektora publicznego.

Pytania do rozważenia

- ▶ Czy informacje statystyczne i jakościowe na temat różnorodności i stosunków międzykulturowych są uwzględniane w głównym nurcie, po to by miały wpływ na proces formułowania polityki przez lokalną / gminną radę?
- ▶ Czy władze lokalne wykorzystują te informacje do bezpośredniej / pośredniej poprawy swoich usług dla mniejszości etnicznych?
- ▶ Czy Twoje miasto promuje międzykulturowe kompetencje swoich urzędników i pracowników administracji i służb publicznych?
- ▶ Czy twoje miasto, bezpośrednio lub za pośrednictwem organu zewnętrznego, przeprowadza

ankiety zawierające pytania dotyczące postrzegania przez społeczeństwo migrantów / mniejszości?

Wskazówki

Miasta mogą ustanowić politykę kompetencji w zakresie inteligencji międzykulturowej, prowadzić obserwatorium lub przynajmniej rozpocząć proces:

- ▶ Monitorowania przykładów lokalnych i innych dobrych praktyk.
- ▶ Gromadzenia i przetwarzania lokalnych informacji i danych.
- ▶ Prowadzenia badań na temat stanu interakcji międzykulturowych w mieście.
- ▶ Ustanawiania i monitorowania wskaźników międzykulturowości.
- ▶ Udzielania porad i służenia wiedzą lokalnym agencjom oraz ułatwiania działania lokalnych sieci edukacyjnych.

Komórka Rady **Auckland** (Nowa Zelandia) ds. Badań i Monitorowania (RIMU) prowadzi badania środowiskowe, społeczne, gospodarcze i kulturowe w celu informowania i wspierania opracowywania, wdrażania i oceny polityki. Na przykład Plan Auckland 2050 opiera się na danych statystycznych i jakościowych dotyczących różnorodności i relacji międzykulturowych dostarczonych przez RIMU. Dane te kształtują określone kierunki i obszary zainteresowania w planie. Ponadto w celu poprawy zarządzania włączającego, osoby odpowiedzialne za realizację Zasad Inkluzyjnego Auckland oraz Programu Rady dotyczącego doradztwa odpowiedniej jakości (którego celem jest zapewnienie, aby wybrani członkowie Rady otrzymywali najlepsze doradztwo we właściwym czasie i we właściwy sposób, które ma im pomóc w wypełnianiu ich obowiązków decyzyjnych) współpracują w celu:

- ▶ pilotowania, oceny i implementacji nowego procesu opracowywania modelu służb komunalnych i wydawania decyzji w oparciu o dane demograficzne i wyniki badań;
- ▶ ustanowienia wysokiej jakości systemu oceny wpływu na społeczeństwo i społeczność, jako standardowej praktyki dla wszystkich porad dotyczących polityki, przy czym szkolenia w tym zakresie już trwają.

Melitopol (Ukraina) dokonuje pomiarów empatii kulturowej. Od 2008 r. Melitopol prowadzi socjologiczne badanie kompetencji kulturowych na Ukrainie, mające na celu opracowanie polityki. Z inicjatywy organizacji pozarządowej „Demokracja przez kulturę” w 2008 r. Melitopol przeprowadził reprezentacyjne badanie „Rola środowiska wielokulturowego w kształtowaniu tolerancji międzyetnicznej wśród młodzieży Melitopola”. Badanie to ujawniło różniące się od siebie wzorce formowania się i przejawiania tolerancji (lub nietolerancji) wobec osób z innych środowisk kulturowych, a także wartości i postaw emocjonalnych młodych ludzi. Respondentów zapytano, czy tolerowałiby cudzoziemców, jako członków rodziny; jako bliskich przyjaciół; jako sąsiadów; jako odrębną grupę w kraju; jako równych obywateli; jako turystów, czy wcale. Badanie to wpłynęło to na opracowanie „Strategii Melitopola 2020”, uwzględniającej nie tylko pomysły ekspertów, ale także lokalnych mieszkańców. Zakrojona na szeroką skalę ankieta, która objęła ponad 12000 respondentów, w tym dziesięć grup o różnym składzie, ujawniła, że jedna czwarta osób uważa międzykulturowość za jedną z głównych zalet Melitopola w porównaniu z innymi ukraińskimi miastami. 62% uważało, że profil międzykulturowy miasta promuje kulturę tolerancji, a 20% respondentów chciało, aby rozwój Międzykulturowego Parku Kultury i Wypoczynku stał się tego fizycznym symbolem.

16. Przywództwo i obywatelstwo

Najpotężniejszym i dalekosiężnym działaniem, jakie miasto może podjąć, aby stać się bardziej międzykulturowym, jest umożliwienie demokratycznej reprezentacji i podejmowania decyzji wszystkim mieszkańcom miasta, niezależnie od ich pochodzenia, narodowości lub statusu zamieszkania. Formalne prawa polityczne na poziomie lokalnym są określane na szczeblu krajowym lub regionalnym w niektórych krajach związkowych. Niemniej jednak rada miejska może zrobić wiele, aby wpłynąć na sposób, w jaki różne grupy współdziałają i współpracują przy alokacji władzy i zasobów. Ponadto pojęcie obywatelstwa ma szeroki wpływ na poczucie przynależności – zarówno, jako poczucie przywiązania, jak i przynależności politycznej i społecznej do miasta. W odróżnieniu od obywatelstwa krajowego, które jest przyznawane na podstawie

legalnego nabycia i często ma charakter wyłączny, obywatelstwo na poziomie lokalnym może opierać się na bardziej wszechstronnym uznaniu różnorodności i różnych wkładów, jakie społeczności (mieszkańcy) jako całość i jego różne grupy, mogą wnieść.

Ważnym elementem obywatelstwa międzykulturowego jest tak naprawdę prawo do miasta: zdolność obywateli do przekształcania przestrzeni miejskiej w „miejsce spotkań, w którym budowane jest życie zbiorowe”³⁴, a uczynić to można poprzez wykorzystanie pomysłów, kompetencji i zdolności wszystkich ludzi zamieszkujących dane terytorium, niezależnie od ich pochodzenia i sytuacji. W tym celu niezbędne jest oficjalne uznanie przez miejskich przywódców politycznych i administrację różnorodności i prawa do uczestnictwa.

W szczególności, gdy polityka krajowa nie oferuje skutecznych narzędzi służących integracji obywatelskiej obcokrajowców, miasta mogą wprowadzać innowacje i testować praktyki, które - jeśli się powiodą - mogą nawet spowodować zmiany w ustawodawstwie, w tym na szczeblu krajowym. Na poziomie lokalnym już testuje się nowe praktyki w dziedzinie demokracji partycypacyjnej, które umożliwiają obcokrajowcom udział w debacie politycznej, a do pewnego stopnia nawet w podejmowaniu decyzji politycznych.

Na przykład niektóre miasta otworzyły się na możliwość nadania własnej formy obywatelstwa, czasami nawet nielegalnym migrantom. To „obywatelstwo miejskie” wywodzi się bezpośrednio z faktu zamieszkania oraz ze związku z terytorium.

Miasta międzykulturowe i integracyjne mają kompetencje i pole manewru, aby wprowadzać innowacje i odpowiadać na pilne potrzeby i robią to również poprzez zagwarantowanie powszechnego dostępu do miejskich usług publicznych - zwłaszcza do opieki zdrowotnej - oraz poprzez promowanie dostępu do innych usług publicznych świadczonych zgodnie z różnorodnymi potrzebami ludności, a nie z powodu kulturowej lub politycznej bliskości z decydentami publicznymi.

³⁴ Zobacz na przykład [Kształtowanie postrzegania i postaw dla zrozumienia zalet różnorodności](#), Ipsos MORI, 2012. [SPARDA, Ustalenia Drugiej Fali i Zalecenia](#) – Raport IPSOS, 2012.

Pytania do rozważenia

- ▶ Czy wszyscy cudzoziemcy mogą głosować i kandydować w wyborach lokalnych?
- ▶ Czy do rady miejskiej zostali wybrani członkowie, którzy urodzili się za granicą lub posiadają podwójne obywatelstwo?
- ▶ Czy Twoje miasto posiada niezależny organ konsultacyjny, za pośrednictwem którego osoby ze środowisk migracyjnych / mniejszościowych mogą zgłaszać swoje obawy i doradzać radzie miejskiej w sprawach różnorodności i integracji, a także w innych sprawach?
- ▶ Jeśli taki organ istnieje, czy członkostwo opiera się na kryteriach czysto etnicznych, czy na podstawie wiedzy fachowej, sieci znajomości i chęci angażowania się w interakcje międzykulturowe?
- ▶ Czy Twoje miasto podejmuje inicjatywy, aby zachęcić osoby ze środowisk migracyjnych / mniejszościowych do angażowania się w życie polityczne i do bycia reprezentowanymi w statutowych radach nadzorujących organy publiczne?
- ▶ Czy miasto wspiera liderów międzykulturowych, którzy wychodzą poza formalne kanały polityczne i społeczne?
- ▶ Czy Twoje miasto działa tak, aby każdy mógł wyrazić swoją opinię bez względu na swoje pochodzenie kulturowe lub sytuację?
- ▶ Czy Twoje miasto promuje mechanizm demokracji uczestniczącej?
- ▶ Jeśli tak, czy podejmuje się wysiłek, aby zaangażować osoby o różnym pochodzeniu? Czy te różne wkłady są wyróżnione i uwzględnione w procesie?
- ▶ Czy Twoje miasto rozważyło mechanizm obywatelstwa miejskiego wykorzystujący miejsce zamieszkania, jako podstawę uznania i praw, a także dostępu do usług kontrolowanych przez miasto?
- ▶ Czy Twoje miasto szuka możliwości zlikwidowania luk w usługach krajowych?

Pierwszym miejscem, w którym wprowadzono **Kartę Mieszkańca**, było **New Haven**, Connecticut (Stany Zjednoczone) w 2007 r., była to Karta Mieszkańca Elm City. Miasto doświadczyło ogromnego wzrostu liczby ludności w krótkim okresie, a główną motywacją burmistrza do założenia karty mieszkańca była chęć poznania nowej struktury demograficznej populacji. Celowo użyto terminu „mieszkaniec”, aby zapobiec stygmatyzacji, która mogłoby dotyczyć „dokumentu tożsamości” przeznaczanego wyłącznie dla obcokrajowców. Od

samego początku karta była promowana przez firmy, takie jak okoliczne sklepy spożywcze, które postrzegały ją, jako korzyść dla prowadzonego biznesu. Stała się główną kartą identyfikacyjną w szkole, ale może być również używana do wielu innych celów, w tym przez osoby zwolnione z więzienia, od parkowania samochodów po zniżki w salonach samochodowych. Do tej pory w 131-tysięcznym mieście wydano łącznie 14 000 kart.

Od 2011 r. mieszkańcy **Nowego Jorku** (Stany Zjednoczone) mogą decydować o wydatkowaniu co najmniej 1 000 000 USD ze środków publicznych rocznie w ramach Budżetu Partycypacyjnego PBNYC. Społeczeństwo może proponować i głosować nad projektami, takimi jak ulepszenia w szkołach, parkach, bibliotekach, mieszkaniach komunalnych i 7 przestrzeniach komunalnych i publicznych. W tym okresie udział mieszkańców urodzonych za granicą stale wzrastał, aż do 28% wszystkich głosujących w ramach PB do 2017 r. Chociaż nie ma faktycznych danych na temat liczby osób nieudokumentowanych, Rada Miasta jest zdeterminowana, aby promować to rozwiązanie w tej grupie, ponieważ jest ono postrzegane, jako pozytywny sposób budowania zaufania i lokalnej przynależności.

Miasto **Ballarat** (Australia) uruchomiło swój Program Ambasadorów Wielokulturowości (MAP) w listopadzie 2009 r. Program ten został opracowany w celu zapewnienia przywództwa w społeczności migrantów, zachęcając w ten sposób mniejszości do udziału w życiu politycznym miasta.

Ambasadorzy Wielokulturowości pochodzą z wielokulturowego środowiska Aborygenów lub z wysp Cieśniny Torresa, chociaż muszą mieszkać w Ballarat od co najmniej sześciu miesięcy i być obywatelami Australii. Wybrani Ambasadorzy są powoływani na dwuletnią kadencję, podejmują działania obywatelskie i uczestniczą w polityce. W ramach swoich obowiązków Ambasadorzy reprezentują wielokulturową społeczność w szkołach, lokalnych stowarzyszeniach, stowarzyszeniach wzajemnej pomocy, grupach branżowych i zrzeszeniach pracodawców. Celem programu jest:

- ▶ Podnoszenie świadomości w społeczności oraz sprzyjanie włączaniu społecznemu istniejących i nowych społeczności CALD (culturally and linguistically diverse communities – kulturowo i językowo zróżnicowane społeczności, przyp. tłum.) w Ballarat.
- ▶ Wspieranie przywództwa w społecznościach CALD i docenianie zaangażowania oraz wkładu migrantów i rdzennej ludności w społeczność Ballarat.

- ▶ Popieranie i promowanie korzyści płynących z różnorodności kulturowej poprzez naukę, wymianę i świętowanie.
- ▶ Współpraca z miastem Ballarat przy wdrażaniu Strategii Różnorodności Kulturowej
- ▶ Promowanie Programu Ambasadorów Wielokulturowości, jako platformy zdobywania i wymiany wiedzy w ramach szerszej społeczności.

Ambasadorzy Wielokulturowości są promotorami dla swoich społeczności i angażują obywateli w uczestnictwo w miejscach pracy, grupach towarzyskich, religijnych i rekreacyjnych, a także w szkołach i lokalnych społecznościach. Ambasadorzy mogą na przykład próbować zaangażować rodziców w życie szkoły, a ci, którzy sami są rodzicami, przedstawiają uczniom i nauczycielom informacje o swoich krajach. Inna inicjatywa związana jest z promowaniem zaangażowania w audycje radiowe: Ambasadorzy de facto co tydzień prowadzą audycję radiową w swoim języku.

Aby przezwyciężyć podziały etniczne, religijne, językowe, społeczne i ekonomiczne, włączenie międzykulturowe wymaga dużego przywiązania mieszkańców miasta do wspólnego zestawu wartości, wspólnego poczucia przynależności do miasta, pluralistycznej tożsamości lokalnej oraz chęci przełożenia tego wszystkiego na codzienne czynności. Celem **Testu Obywatelstwa Międzykulturowego** jest ocena wiedzy i świadomości obywateli w zakresie praw człowieka, ich kompetencji międzykulturowych, ich postrzegania różnorodności, jako korzyści, a także ich chęci do działania w sposób międzykulturowy. Test ma być również narzędziem edukacyjnym i politycznym - podnoszącym świadomość obywateli, profesjonalistów i polityków na temat potrzeby definiowania obywatelstwa (miejskiego) w sposób pluralistyczny i integracyjny.

NARZĘDZIA

Partycypacyjne i deliberatywne strategie demokracji dla miasta międzykulturowego

Dokument dotyczący obywatelstwa miejskiego

Prawa człowieka w mieście międzykulturowym seminarium tematyczne

Reprezentacja i uczestnictwo migrantów w mieście międzykulturowym: kluczowe kwestie i zasady

Monitorowanie implementacji i pomiar postępu

Ocena postępów i wpływu polityk i programów integracji międzykulturowej jest zagadnieniem leżącym u podstaw programu ICC, a refleksja na jej temat podlega ciągłej ewolucji. Monitoring i ocena zarówno narzędzi ICC, jak i lokalnych strategii międzykulturowych są kluczowe dla osiągnięcia wizji międzykulturowej, rozwoju strategii i inicjatyw opartych na dowodach oraz podtrzymania zaufania pomiędzy mieszkańcami i władzami.

Ponadto międzykulturowość opiera się na idei, według której oprócz tego, że ważne jest, aby zniwelować lukę między nowoprzybyłymi a wcześniejszymi mieszkańcami pod względem poziomu wykształcenia, zatrudnienia, zdrowia, warunków mieszkaniowych itp., to takie kwestie, jak symboliczne, emocjonalne i psychologiczne aspekty życia w społeczeństwie, poczucie przynależności, bycie cenionym w kontekście różnic kulturowych, spójność społeczności, postawy wobec różnorodności i poziom postrzeganej dyskryminacji, są także niezwykle istotnymi wymiarami integracji.

Biorąc pod uwagę zmieniający się charakter różnorodności i kontekst lokalny, monitorowanie i ocena praktyk międzykulturowych jest złożonym zadaniem dla miast i społeczności ICC. Miasta muszą przewyżżyć kilka wyzwań, takich jak brak dostępnych danych (w tym danych zdezagregowanych, ilościowych i jakościowych), brak lub kurczenie się budżetu oraz pewne kwestie metodologiczne (takie jak identyfikacja odpowiednich wskaźników lub ustalenie związku przyczynowego).

1. Zbieraj dane

Idealne miasto międzykulturowe ma systemy i mechanizmy gromadzenia danych ilościowych i jakościowych oraz dowodów we wszystkich obszarach przedstawionych w tym przewodniku i poza nimi, zgodnie z kontekstem lokalnym. W ten sposób miasto lepiej rozumie istniejące luki i możliwości. Choć nie ma potrzeby zastępowania istniejących systemów monitorowania i oceny innymi, to miasto międzykulturowe będzie musiało zbadać, w jaki sposób można je dostosować do wymogów międzykulturowości. Wpłynie to na sposób i rodzaj danych, które należy zbierać, aby ocenić sytuację, zidentyfikować problemy, luki i czynniki powodujące zmiany. Będzie to miało również wpływ na sposób i rodzaje zidentyfikowanych wskaźników.

Dla uzyskania pewności, że zebrane dowody odzwierciedlają rzeczywistość, w szczególności w przypadku grup znajdujących się w bardziej niekorzystnej sytuacji i których warunki są często ukryte przed władzami i służbami (np. osoby bez dokumentów), gromadzenie danych w kontekście międzykulturowym wymaga innowacyjnego podejścia i zaangażowania różnych podmiotów odzwierciedlających różnorodność miasta.

Zawarte w niniejszym przewodniku przykłady praktyk dostarczają licznych narzędzi wykorzystywanych przez miasta do gromadzenia dogłębnej wiedzy o ich populacji: współpraca z uniwersytetami, instytutami

badawczymi, ustanowienie organów monitorujących i oceniających, ankiety, rady mniejszości i rady lokalne itp. Ponadto każda struktura mająca na celu wspieranie obywatelskiej i politycznej partycypacji w sposób zrównoważony (np. Sieci partycypacji publicznej w Dublinie, panel internetowy Swansea Voices lub organ mniejszości w Auckland) oferuje miastu możliwości wykorzystania lokalnych zasobów i wiedzy, gromadzenia ważnych danych, a jednocześnie budowania zaufania i uczestnictwa.

Międzykulturowa Rada **Montrealu** (CiM) doradza i wydaje opinie dla Rady Miasta i jej Komitetu Wykonawczego we wszelkich kwestiach będących przedmiotem zainteresowania społeczności kulturowych oraz w każdej kwestii odnoszącej się do relacji i polityki międzykulturowej. Ustanowiona ustawą Zgromadzenia Narodowego Québecu, Międzykulturowa Rada Montrealu została utworzona w 2003 r. i aktualnie składa się z piętnastu dobrowolnych członków, w tym prezesa i dwóch wiceprezesów reprezentujących różnorodność kulturową Montrealu i różne zawody.

W ostatnich latach Rada ta aktywnie uczestniczyła w wielu projektach i przyczyniła się do ich osiągnięć.

Rada zbiera opinie, wysłuchuje oraz przyjmuje prośby i sugestie od dowolnej osoby lub grupy społecznej w sprawach dotyczących stosunków międzykulturowych.

Zgodnie ze swoim mandatem przeprowadza lub organizuje prowadzenie analiz i badań, które uzna za przydatne lub konieczne do wypełniania swoich obowiązków.

W kwietniu 2019 r. Rada publicznie przedstawiła swoją opinię na temat „Montréal, cité interculturelle. Stratégie intégrée en six étapes et conditions de réussite pour une politique interculturelle” tj. niedawno przyjętej strategii międzykulturowej miasta. W swojej opinii Rada proponuje ukształtowanie perspektywy i polityki międzykulturowej w sposób innowacyjny, dostosowany do warunków Montrealu i oparty na trzech głównych zasadach ICC: 1) uznanie różnorodności, 2) równość i prawa wszystkich oraz 3) produktywne interakcje. Dla zapewnienia realizacji takiej perspektywy międzykulturowej, opinia Rady zawiera sześć zaleceń mających na celu wypełnienie luki między celem integracji, do którego dąży miasto Montreal w swoich tekstach normatywnych, a rzeczywistością wykluczenia doświadczanego przez niektóre segmenty populacji Montrealu, które borykają się z barierami systemowymi. Poprzez swoją rolę doradczą Rada wzmacnia pozycję i osiągnięcia miasta Montreal, jako miasta inkluzywnego.

OBITen to wspólna inicjatywa **Cabildo de Tenerife** (Hiszpania) i Uniwersytetu La Laguna,

która powstała w 2001 r. w celu promowania badań naukowych nad ruchami migracyjnymi na Teneryfie. Nadaje priorytet potrzebie zastosowania wiedzy teoretycznej do planowania i zarządzania polityką różnorodności, opierając się na powiązaniu między teorią a praktyką.

Od momentu swojego powstania OBITen dostarcza władzom publicznym cennych informacji w zakresie publicznej polityki i zasobów. Każdego roku od 2001 r. organizuje seminaria techniczne w celu pogłębienia wiedzy związanej z zarządzaniem przepływami migracyjnymi, różnorodnością i międzykulturowością. Z biegiem lat OBITen stała się kluczowym instrumentem planowania i wdrażania strategii międzykulturowej Cabildo. We wczesnych latach na Teneryfie istniało poczucie zarządzania kryzysowego w odniesieniu do migracji, ale od 2009 r. uznaje się potrzebę stworzenia długoterminowej strategii opartej na uczestnictwie i międzykulturowości życia na wyspie. Doprowadziło to do powstania projektu „Razem w tym samym kierunku”, który stanowi strategię międzykulturową Cabildo.

Władze miasta **Cascais** (Portugalia) oferują swoim obywatelom **Diagnóstico Social** (Diagnostykę Społeczną): organizację, która regularnie kontroluje samopoczucie mieszkańców. Jej celem jest zaangażowanie obywateli i organizacji w publiczne dyskusje na temat warunków życia w Cascais, stymulowanie dobrych praktyk obywatelskich przy jednoczesnym promowaniu bardziej partycypacyjnej i spójnej gminy. Diagnostyka Społeczna została połączona z metodologią Rady Europy zwaną Spiral (wskaźniki postępu społecznego i obowiązki dla wszystkich - Societal Progress Indicators and Responsibilities for All, przyp. tłum.), która ma na celu badanie zachowań społecznych i dobrostanu obywateli.

Diagnostyka Społeczna jest kierowana do coraz większej liczby mieszkańców, niezależnie od ich narodowości i grupy etnicznej, do której należą. W projekcie biorą udział: uczniowie szkół średnich, młodzież będąca zwolennikami ruchu zrzeszania młodzieży, osoby powyżej 65 roku życia, uczelnie dla seniorów, osoby z niepełnosprawnością intelektualną / motoryczną, imigranci.

Projekt rozwija się w dwóch etapach. Po pierwsze, obywatele odpowiadają na pytania dotyczące szerokiego zakresu tematów, takich jak zdrowie, mieszkalnictwo, kultura i wypoczynek, dochody, zatrudnienie, edukacja itp. Po drugie, organizacja pyta ich, jakie są ich poglądy na temat dobrego samopoczucia w Cascais; na przykład: „Czym jest dla Ciebie dobre samopoczucie?” lub „Co byś zrobił, aby zapewnić sobie i wszystkim dobre samopoczucie?”

Diagnóstico Social jest częścią sieci „Rede Social” lub „Sieć społeczna”, która aktywnie promuje rozwój społeczny, walcząc z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, podnosząc świadomość problemów społecznych.

2. Określ wskaźniki

Stosowanie podstawowych wskaźników jest ważne, aby umożliwić lokalnym decydom wyznaczanie i monitorowanie celów dla lepszego wdrażania lokalnych polityk międzykulturowych. Miasta mają do dyspozycji szereg wskaźników, z których mogą korzystać przy opracowywaniu międzykulturowych systemów monitorowania i oceny. Mogą używać lub łączyć wskaźniki opracowane przez inne miasta lub organizacje, takie jak Cascais w powyższym przykładzie, lub wspólnie opracowywać z lokalnymi społecznościami własne wskaźniki.

ICC opracowało INDEKS, jako narzędzie uzupełniające, zdolne do wizualnego zobrazowania poziomu osiągnięć każdego miasta, postępu osiąganego w czasie i umożliwiające porównanie z innymi miastami. Chociaż INDEKS nie ma na celu bycia narzędziem naukowym ani narzędziem klasyfikacyjnym, zawiera szereg silnych wskaźników, które ułatwiają identyfikację i komunikację w zakresie pozycji miasta w odniesieniu do integracji międzykulturowej, w zakresie obszarów, na których należy skoncentrować wysiłki w przyszłości i w odniesieniu do których inne miasta mogłyby być źródłem dobrych praktyk.

Na podstawie odpowiedzi miast na zawartą w INDEKSIE ankietę przygotowywany jest raport, do którego dołączany jest zbiór rekomendacji i sugestii, w którym można szukać inspiracji i przykładów dobrych praktyk.

INDEKS ICC monitoruje wysiłki podejmowane przez miasta w celu zachęcania do uczestnictwa, interakcji, wyrównywania szans oraz uwzględniania zasad międzykulturowości i osiągania korzyści wynikających z różnorodności. Mierzy wkład polityki, ale nie ocenia jej skuteczności.

Niezależnie od tego niedawne badania przeprowadzone przez Grupę do spraw Polityki Migracyjnej (MPG) potwierdziły wiarygodność INDEKSU w zakresie pomiaru lokalnych polityk międzykulturowych. Przede wszystkim wykazały one pozytywną korelację między lokalną polityką międzykulturową a lokalnym dobrostanem mieszkańców. Na przykład miasto z wynikiem 100% w nowym podstawowym INDEKSIE ICC może oczekiwać, że około 80% jego mieszkańców zgodzi się, że obecność imigrantów jest dobra dla miasta, podczas gdy około 70% uważa, że można ufać administracji publicznej. Pojawiają się również korelacje między lokalnymi politykami

międzykulturowymi, mierzone za pomocą podstawowego INDEKSU ICC a kilkoma dostępnymi lokalnymi obiektywnymi miernikami dobrobytu, takimi jak aktywność gospodarcza i średni poziom dochodów. Miasta o silniejszej polityce międzykulturowej znacznie częściej mają populacje, które uważają, że obcokrajowcy są dobrzy dla miasta, usługi są godne zaufania i wydajne, a miasto jest bezpieczne i dobre do znalezienia pracy. W badaniu pośrednio oceniono wpływ polityk międzykulturowych na mieszkańców miasta.

Zachęca się miasta do mierzenia wyników i wpływu ich ogólnej polityki międzykulturowej. Należy to robić nie tylko poprzez gromadzenie i monitorowanie danych demograficznych, dostępu do usług i wypełniania luki między nowoprzybyłymi a starszymi mieszkańcami pod względem poziomu wykształcenia, zatrudnienia itp. Ważnymi i istotnymi wskaźnikami są także postrzeganie i postawy mieszkańców.

Dobra praktyka w tym zakresie pochodzi z [Barometru Postrzegania i Postaw wobec Ludności Obcego Pochodzenia prowadzonego przez Baskijskie Obserwatorium Imigracji](#).

Barometr bada dziesięć obszarów, w tym postrzeganie obecności imigrantów, postrzeganie liczby imigrantów; postrzegane skutki dla społeczeństwa baskijskiego; dostęp do praw i usług; modele współistnienia i przestrzenie relacyjne; utrzymanie wzorców kulturowych; stopień współczucia; stereotypy.

NARZĘDZIA

[Kwestionariusz INDEKSU Miast Międzykulturowych](#)

[Jak wypełnić kwestionariusz INDEKSU? Przewodnik metodologiczny](#)

[Interaktywne wykresy INDEKSU Miast Międzykulturowych](#)

3. Monitoruj postęp

Podejście do rozliczalności oparte na wynikach społeczności (CBRA - The Community-Based Results Accountability approach, przyp. tłum.) opracowane przez Waszyngtońskie Centrum Studiów nad Polityką Społeczną (Washington Center for the Study of Social Policy) jest użytecznym narzędziem do tworzenia struktury rozwoju strategii ICC i monitorowania wyników.

Co to jest CBRA?

Zasada rozliczalności opartej na wynikach oznacza, że podmioty publiczne mierzą swoje wyniki nie na podstawie wysiłków podejmowanych w celu rozwiązania problemu społecznego, jak dobre stosunki społeczne, ale na podstawie wyników osiągniętych w terenie, które

są uzgodnione z udziałem wszystkich interesariuszy danej społeczności. Cele i wskaźniki sukcesu są wyznaczane w procesie konsultacji społecznych, wyniki są stale monitorowane (w perspektywie średnio- i długoterminowej za pomocą zestawu wskaźników, a w krótkim okresie za pomocą mniejszego zestawu wskaźników wydajności zwanych „tablicą rozdzielczą”). Rozwiązania problemów są rozważane zbiorowo z udziałem podmiotów publicznych oraz rodzin i szerszej społeczności (współinwestowanie instytucji i obywateli). CBRA nie jest narzędziem zarządzania, ale narzędziem mobilizującym ludzi i podmioty publiczne do osiągnięcia wspólnego celu.

Proces CBRA obejmuje następujące kroki

- ▶ Międzykulturowy Zespół Zadaniowy, we współpracy z Forum Promotorów Międzykulturowości, organem kierującym opracowaniem strategii ICC, przeprowadza również procedury CBRA. Pierwszym krokiem jest zapewnienie im informacji / szkolenia na temat podejścia CBRA i przekonanie ich o jego przydatności.
- ▶ Selekcja wyników: na podstawie wyników mapowania międzykulturowego oraz szeroki konsultacji z organizacjami i obywatelami zidentyfikuj cele zarządzania różnorodnością (lub ustanów cele określone przez radę miasta, jeśli zostały one wyłonione w ramach włączającego procesu partycypacyjnego), określ priorytety i przeszkody w osiągnięciu tych celów. Cele określone w procesie mogą nie być w pierwszej kolejności związane z różnorodnością, ale omawiając problem, ludzie mogą zdać sobie sprawę, że izolacja kulturowa lub uprzedzenia są przeszkodami w osiągnięciu tych celów i zdecydować się na ich rozwiązanie.
- ▶ Ustanów wskaźniki do pomiaru osiągnięcia celów: wskaźniki muszą być mierzalne, ale pomiary mogą być bardzo luźne, na przykład, czy pracownicy ochrony w niektórych miejscach publicznych czują, że konflikty pomiędzy ludźmi z różnych środowisk kulturowych uległy zmniejszeniu. Nie powinno być zbyt wielu celów i wskaźników. Ogólne cele, które określiliśmy, to silne, przyjazne i różnorodne miasta. W wielu przypadkach sukcesem programu będzie w rzeczywistości jego stały postęp osiągniany w ciągu 2-3 lat.

Typy wskaźników

- ▶ *Wskaźniki pośrednie (etapowe)* - pokazują postęp w osiąganiu celów w określonym przedziale czasu, poczynając od poziomu wyjściowego.
- ▶ *Wskaźniki wydajności*, które pokazują, jak dobrze radzisz sobie z zadaniami, co pomaga przejść przez różne etapy (jakie działania podejmują podmioty publiczne, aby osiągnąć postęp).

- ▶ *Osiągnięcia*: pozytywne działania niewymienione powyżej - na przykład otworzyliśmy dom kultury.
- ▶ *Anegdota* – nawet jeśli nie jesteś w stanie osiągnąć masy krytycznej, przynajmniej opowiedz historię kryjące się za statystykami, które pokazują, jak polepszyła się sytuacja poszczególnych osób.

NARZĘDZIA

[Budowanie miast międzykulturowych z obywatelami: podejście do rozliczalności oparte na wynikach społeczności](#)

Wskazówki

- ▶ Ustanów źródła danych i procesów gromadzenia danych w oparciu o wskaźniki w celu wsparcia procesu monitorowania. Upewnij się, że dane są ilościowe i jakościowe.
- ▶ Opracuj odpowiednie wskaźniki. Wskaźnik to miernik, który pomaga określić osiągnięcie wyniku w sposób ilościowy. Dobry wskaźnik powinien być zdroworozsądkowy i przekonujący (moc komunikacyjna), powinien mówić coś ważnego o wyniku (tj. nie być marginalny), opierać się na mocy danych (spójne dane do pomiaru wyniku). Bardzo ważne jest omówienie, w jakim zakresie postrzeganie stanowi istotny wskaźnik. Na przykład, „co to znaczy być społecznością przyjazną różnorodności?”
- ▶ Zaangażuj różne podmioty, aby zidentyfikować odpowiednie wskaźniki i dokonać przeglądu.
- ▶ Ustal podstawowe dane, których będziesz używać, jako punktu wyjścia do późniejszego pomiaru swoich postępów. Dane te powinny w jakiś sposób pokazać wysiłki osób takich, jak młodzież i pracownicy socjalni, którzy starają się uczynić swoje społeczności bardziej spójnymi i często nie widzą swoich wysiłków odzwierciedlonych we wskaźnikach obejmujących całe miasto.
- ▶ Wybierz strategię: określ działania, dzięki którym można osiągnąć rezultaty.
- ▶ Opracuj strategię finansowania, partnerstwa z różnymi instytucjami i organizacjami.
- ▶ Opracuj system odpowiedzialności (zaprojektuj procedurę komunikacji z interesariuszami, sprawozdawczość, wprowadzanie zmian w strategii i systemie itp.). Zarówno sukces, jak i jego brak należy komunikować na przykład na zebraniach społeczności, w biuletynach itp.

Załącznik

Teksty normatywne Rady Europy

Biała Księga Dialogu Międzykulturowego. Żyjemy Razem Równi w Godności (2008 – dokument inauguracyjny)

Wytyczne Komitetu Ministrów do Państw Członkowskich w sprawie ochrony i promowania praw człowieka w kulturowo zróżnicowanych społeczeństwach (2016)

Zalecenie CM/Rec (2015) 1 Komitetu Ministrów do Państw Członkowskich w sprawie integracji międzykulturowej

Edukacja

Zalecenie CM/Rec (2008) 4 Komitetu Ministrów w sprawie umocnienia integracji dzieci migrantów i dzieci o pochodzeniu imigracyjnym

Zalecenie CM/Rec (2008)12 Komitetu Ministrów do Państw Członkowskich w sprawie wymiaru przekonań religijnych i niereligijnych w edukacji międzykulturowej

Zalecenie Rec (2006) 9 Komitetu Ministrów do Państw Członkowskich w sprawie przyjmowania oraz praw i obowiązków uczniów migrantów i współpracy z krajami ich pochodzenia

Zalecenie CM/Rec (2008)4 Komitetu Ministrów do Państw Członkowskich w sprawie umocnienia integracji dzieci migrantów i dzieci o pochodzeniu imigracyjnym

Interakcja i uczestnictwo

Zalecenie CM/Rec (2011) 1 Komitetu Ministrów w sprawie interakcji pomiędzy migrantami i społeczeństwami przyjmującymi

Zalecenie CM/Rec (2018)4 Komitetu Ministrów do Państw Członkowskich w sprawie udziału obywateli w lokalnym życiu publicznym

Wytyczne w sprawie udziału społeczeństwa obywatelskiego w podejmowaniu decyzji politycznych (2017)

Zalecenie R (92)12 Komitetu Ministrów w sprawie stosunków w społeczności

Perspektywa międzynarodowa

Zalecenie CM/Rec (2007) 10 Komitetu Ministrów do Państw Członkowskich w sprawie wspólnego rozwoju i migrantów pracujących na rzecz rozwoju w krajach swojego pochodzenia

CM/Rec (84)7 w sprawie utrzymywania więzi kulturowych migrantów z krajami ich pochodzenia i możliwości spędzania wolnego czasu

Rynek pracy

Zalecenie CM/Rec (2011) 2 Komitetu Ministrów w sprawie walidacji umiejętności migrantów

Zalecenie 1970 (2011) – Ochrona kobiet migrantów na rynku pracy

Zalecenie CM/Rec (2008) 10 Komitetu Ministrów w sprawie poprawy dostępu migrantów i osób pochodzenia imigracyjnego do zatrudnienia

Zalecenie CM/Rec (2008)4 Komitetu Ministrów do Państw Członkowskich w sprawie umocnienia integracji dzieci migrantów i dzieci o pochodzeniu imigracyjnym

Zalecenie Rec (2004) 2 Komitetu Ministrów do Państw Członkowskich w sprawie dostępu osób nie będących obywatelami do zatrudnienia w sektorze publicznym

Język

Zalecenie CM/Rec(2014) 5 Komitetu Ministrów do Państw Członkowskich w sprawie wagi kompetencji językowych w szkoleniu na temat równości i jakości w edukacji i dla osiągnięcia sukcesu edukacyjnego

Mediacja i rozwiązywanie konfliktów

Zalecenie 304 (2011) w sprawie sprostania wyzwaniom związanym z napięciami międzywyznaniowymi i międzykulturowymi na poziomie lokalnym

Media

Deklaracja Komitetu Ministrów w sprawie roli mediów lokalnych w promowaniu spójności społecznej i

dialogu międzykulturowego (przyjęta przez Komitet Ministrów w dniu 11 lutego 2009 r.)

Zalecenie CM/Rec (2007) 2 Komitetu Ministrów w sprawie pluralizmu mediów i zróżnicowania treści medialnych

Zalecenie R (97) 21 Komitetu Ministrów w sprawie mediów i promocji kultury tolerancji

Usługi publiczne

Zalecenie (2006) 18 Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie opieki zdrowotnej w wielokulturowym społeczeństwie

Zalecenie R (84) 7 w sprawie utrzymywania więzi kulturowych migrantów z krajami ich pochodzenia i możliwości spędzania wolnego czasu

Witanie nowoprzybyłych

Zalecenie CM/Rec(2019)4 Komitetu Ministrów do Państw Członkowskich w sprawie wspierania młodych uchodźców w przechodzeniu do dorosłości

Budowanie przynależności migrantów poprzez pozytywne interakcje: Przewodnik dla decydentów (załącznik 4 do dokumentu CM (2010)172, kluczowe zalecenie 2.1)

Zgromadzenie Parlamentarne

Zalecenie 2155 (2019) - Sytuacja migrantów i uchodźców na greckich wyspach: należy zrobić więcej

Zalecenie 2141 (2018) Łączenie rodzin uchodźców i migrantów w Państwach Członkowskich Rady Europy

Rezolucja 2176 (2017) – Integracja uchodźców w czasie w krytycznym czasie kryzysu: uczenie się na niedawnych doświadczeniach i przykłady najlepszych praktyk

Zalecenie 2117 (2017) – Przyjazne dziecku określanie wieku dzieci migrujących bez opieki

Zalecenie 2080 (2015) – Wolność wyznania i wspólne życie w społeczeństwie demokratycznym

Zalecenie 2049 (2014) – Tożsamości i różnorodność w społecznościach międzykulturowych

Zalecenie 2034 (2014) – Testy integracyjności: pomaganie czy utrudnianie integracji?

Zalecenie 1987 (2011) – Zwalczanie wszelkich form dyskryminacji z powodu religii

Zalecenie 1975 (2011) – Wspólne życie w Europie 21. wieku: follow-up sprawozdania Grupy wybitnych osobistości Rady Europy

Zalecenie 1962 (2011) – Religijny wymiar dialogu międzykulturowego

Zalecenie 1917 (2010) – Migranci i uchodźcy: stałe wyzwanie dla Rady Europy

Zalecenie 1910 (2010) – Wpływ globalnego kryzysu ekonomicznego na migrację w Europie

Zalecenie 1890 (2009) – Angażowanie europejskich diaspor: potrzeba podjęcia działań rządowych i międzyrządowych

Zalecenie 1840 (2008) - Stan demokracji w Europie środki poprawy demokratycznego uczestnictwa migrantów

Zalecenie 1839(2008) - Stan demokracji w Europie Szczególne wyzwania dla europejskich demokracji: sprawa różnorodności i migracji

Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych

Migranci i Integracja – Dokumenty referencyjne Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych

Zalecenie 365 (2014) Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych w sprawie promowania różnorodności poprzez strategię międzykulturowej edukacji i komunikacji

Zalecenie 304 (2011) Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych w sprawie wyzwań napięć wyznaniowych i międzykulturowych na poziomie lokalnym

Zalecenie 262 (2009) Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych w sprawie równości i różnorodności w zatrudnianiu i świadczeniu usług przez organy władz lokalnych

Zalecenie 261 (2009) Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych w sprawie miast międzykulturowych

Zalecenie 194 (2006) Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych w sprawie skutecznego dostępu imigrantów do praw społecznych

Zalecenie 153 (2004) Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych „Pakt w sprawie integracji i uczestnictwa osób pochodzenia imigracyjnego w europejskich miastach i regionach”

Europejska Komisja przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji (ECRI)

Zalecenie Nr 16 w sprawie ochrony nielegalnie przebywających migrantów przed dyskryminacją

Zalecenie Nr 4 dotyczące Ogólnej Polityki ECRI w sprawie krajowych ankiet na temat doświadczeń i postrzegania dyskryminacji i rasizmu z punktu widzenia potencjalnych ofiar

Zalecenie Nr 5 dotyczące Ogólnej Polityki ECRI w sprawie zwalczania nietolerancji i dyskryminacji wobec muzułmanów

Zalecenie Nr 10 dotyczące Ogólnej Polityki ECRI w sprawie zwalczania rasizmu i dyskryminacji rasowej w edukacji szkolnej i przez edukację szkolną

Zalecenie Nr 11 dotyczące Ogólnej Polityki ECRI w sprawie zwalczania rasizmu i dyskryminacji rasowej w policji

Zalecenie Nr 14 dotyczące Ogólnej Polityki ECRI w sprawie zwalczania rasizmu i dyskryminacji rasowej w zatrudnieniu

Pozostałe dokumenty

Breugel, Ilona van, Xandra Maan and Peter Scholten (2014). Conceptualizing mainstreaming in immigrant integration governance. A literature review. UPSTREAM project

Cantle, Ted (2012). Interculturalism: The new era of cohesion and diversity. Basingstoke: Palgrave

Chignell, B. (2018). Five reasons why diversity and inclusion at work matters. CIPHR

Gimenez, Carlos. (2003). "Pluralismo, multiculturalismo e interculturalidad. Propuesta de clarificación y apuntes educativo", Revista Educación y Futuro: Revista de Investigación Aplicada y Experiencias Educativas, no 8 : 9-26, Editorial CES Don

Huddleston, Thomas, Judit Tánčzos and Alexander Wolffhardt (2016), Strategic developments on migration integration policies in Europe, Compas Global Exchange on Migration and Diversity, Oxford: Oxford University

International Organisation for Migration (2015). World Migration Report 2015: Migrants and Cities, New Partnerships to Manage Mobility

Meer, Nasar, Tariq Modood, and Ricardo Zapata-Barrero (2016). Multiculturalism and interculturalism: debating the dividing lines. Edinburgh: Edinburgh University Press.

McKinsey Global Institute (2016). People on the move: global migration's impact and opportunity

Migration Policy Group (2018). How the Intercultural integration approach leads to a better quality of life in diverse cities

OECD (2018). Working together for local integration of migrants and refugees

Page, Scott E. (2008). The difference: How the power of diversity creates better groups, firms, schools, and societies. Princeton: Princeton University Press.

Vertovec, Steven (2014). Super-diversity. London: Routledge.

Wagner, Andrea (2011). Correlation analysis between the intercultural cities index and other data. BAK Basel .

White, Bob (2017), Intercultural cities: policy and practice for a new era. Palgrave 2018.

Wilson, Robin (2018). Meeting the challenge of cultural diversity in Europe. Moving beyond the crisis. London: Edward Elgar

Wood, Phil, Charles Landry (2008). The intercultural city: planning for diversity advantage. London: Earthscan.

World Economic Forum (2018). Migration and its impact on cities.

Różnorodność stała się kluczową cechą dzisiejszych społeczeństw i jest szczególnie widoczna w miastach. Podczas gdy ludzie z różnych środowisk narodowych, etnicznych, językowych i wyznaniowych w ogromnym stopniu przyczynili się do powojennego dobrobytu, nierówności związane z pochodzeniem, kulturą i kolorem skóry utrzymują się nadal, a niepokój dotyczący pluralizmu, tożsamości i wspólnych wartości jest często wykorzystywany do celów politycznych. Wyzwanie, jakim jest wspieranie sprawiedliwości i spójności w społeczeństwach zróżnicowanych kulturowo, stało się bardziej naglące. Miasta mają wyjątkową możliwość wyobrażenia sobie, czym jest to wyzwanie i sprawdzenia, jak na nie należy odpowiedzieć.

Rada Europy i jej miasta partnerskie opracowały i uprawomocniły międzykulturowe podejście do integracji i włączenia, które umożliwia miastom czerpanie korzyści przy jednoczesnym zminimalizowaniu ryzyka związanego z migracją ludzi oraz z różnorodnością kulturową. Po ponad dziesięciu latach istnieje coraz więcej dowodów na to, że różnorodność, jeśli jest uważana za zasób, przynosi pozytywne efekty w zakresie kreatywności, dobrostanu i rozwoju gospodarczego. Program Miast Międzykulturowych (ICC) zaprasza miasta z Europy i spoza niej do badania i stosowania polityki, która wykorzystuje różnorodność do rozwoju człowieka i społeczeństwa

Niniejszy przewodnik krok po kroku jest narzędziem służącym władzom lokalnym do stosowania miejskiego modelu integracji i włączenia międzykulturowego. Odzwierciedla wyciągnięte wnioski i opiera się na przykładach miast, które traktują różnorodność, jak zasób dla ułatwienia zbudowania zaufania i wspólnej tożsamości w zróżnicowanych grupach.

www.coe.int

Rada Europy jest wiodącą na kontynencie organizacją broniącą praw człowieka. Ma 47 państw członkowskich w tym wszystkie kraje Unii Europejskiej. Wszystkie państwa członkowskie Rady Europy przystąpiły do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, traktatu stworzonego po to, by chronić prawa człowieka, demokrację i rządy prawa. Europejski Trybunał Praw Człowieka nadzoruje implementację Konwencji w państwach członkowskich.